

Pilsonības un migrācijas
lietu pārvalde

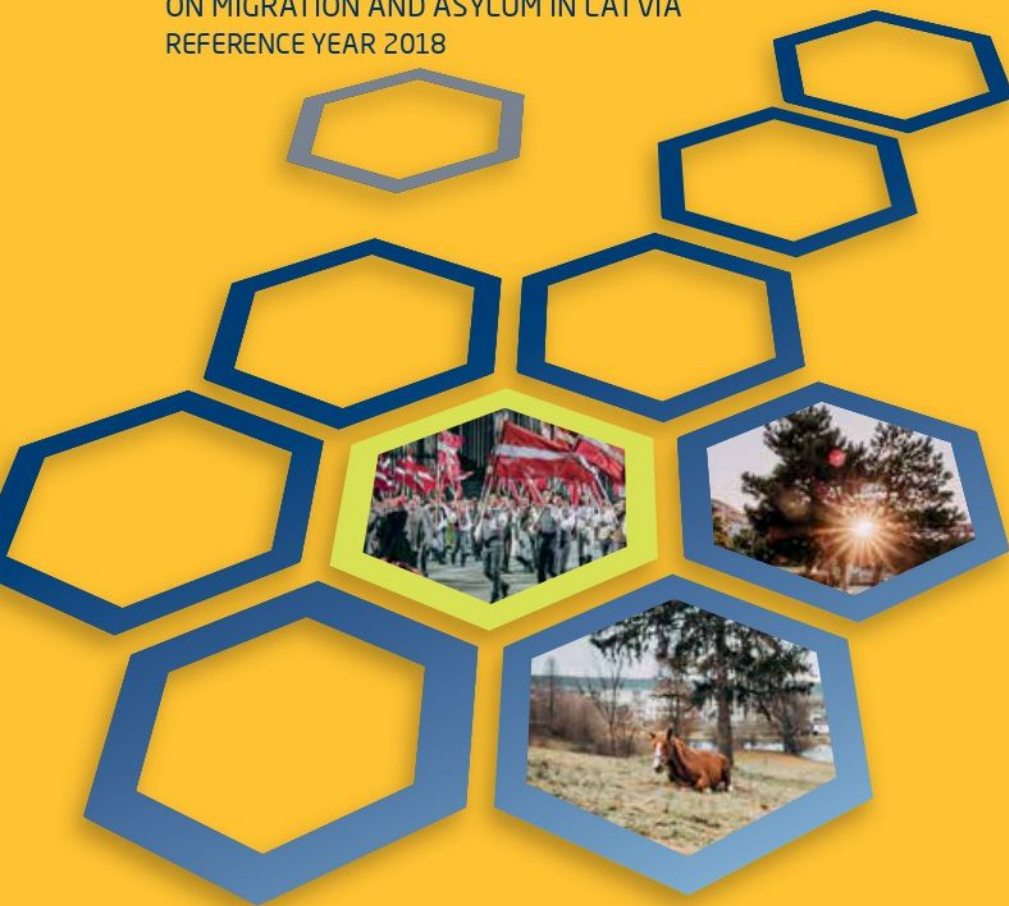
PROJEKTU LĪDZFINANSĒ BROPAS SAVIENĪBAS
PATVĒRUMA, MIGRĀCIJAS UN INTEGRĀCIJAS FONDS

Ziņojums

PAR MIGRĀCIJAS UN PATVĒRUMA SITUĀCIJU LATVIJĀ
2018. GADĀ

Report

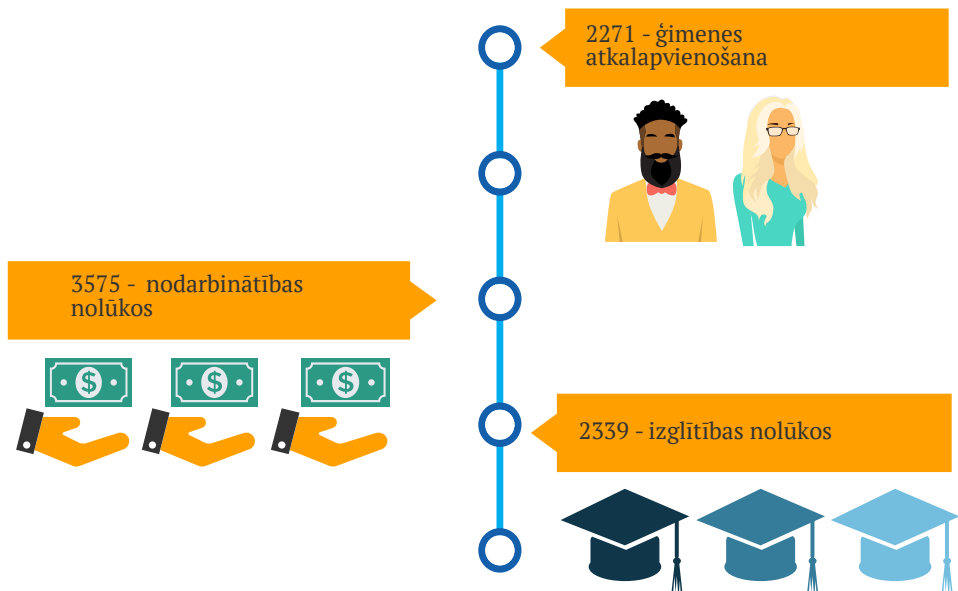
ON MIGRATION AND ASYLUM IN LATVIA
REFERENCE YEAR 2018

MIGRĀCIJA 2018

Latvijā 2018.gadā migrācijas plūsmām bija tendence palielināties.

Pirmreizēji izsniegto termiņuzturēšanās atļauju skaits

VEIKTIE GROZĪJUMI IMIGRĀCIJAS LIKUMĀ

Pastiprināta uzņēmuma darbības ekonomiskās sistēmas pārbaude.

Atvieglota uzturēšanās atļaujas pieteikumu iesniegšanas kārtība.

Atviegloti iecelšanas nosacījumi augsti kvalificētu trešo valstu pilsoņu ģimenes locekļiem.

Trešo valstu maģistra un doktora studentiem studiju laikā ir tiesības uz nodarbinātību bez ierobežojumiem.

Augstskolu abiturienti ir tiesības pieprasīt termiņuzturēšanās atļauju uz 9 mēnešiem, ja viņi vēlas meklēt darbu vai uzsākt komercdarbību Latvijā.

Iekļauti papildus regulējumi studentu un pētnieku uzņemšanai, kas galvenokārt attiecas uz mobilitātes nosacījumiem.

European Migration Network

Finansē Eiropas Savienības Migrācijas, patvēruma un integrācijas fonds

Plašāka informācija pieejama Ziņojumā par migrācijas un patvēruma situāciju Latvijā 2018.gadā www.emn.lv

**ZIŅOJUMS PAR MIGRĀCIJAS UN
PATVĒRUMA SITUĀCIJU LATVIJĀ
2018. GADĀ**

Rīga, 2019. gada aprīlis

Ar Eiropas Savienības Padomes 2008. gada 14. maija lēmumu Nr.2008/381/EK izveidots Eiropas migrācijas tīkls, kura mērķis ir pildīt Eiropas Kopienas un dalībvalstu institūciju informācijas vajadzības, sniedzot aktuālu, objektīvu, uzticamu un salīdzināmu informāciju par migrācijas un patvēruma jomu, tādā veidā atbalstot Eiropas Savienības politikas veidošanu minētajās jomās. Eiropas migrācijas tīklu izmanto arī, lai sabiedrībai nodrošinātu informāciju par šiem jautājumiem. Tīklu veido Eiropas Komisija un dalībvalstu nozīmēti kontaktpunkti. Katrs kontaktpunkts izveido valsts migrācijas tīklu.

Kontaktpunkts sagatavo izpētes darbus, kuru tēmas ir noteiktas attiecīgā gada darba programmā. Izpētes darbu tēmas ir saistītas ar trešo valstu pilsoņu migrācijas jomu.

Eiropas migrācijas tīkla Latvijas kontaktpunkts ir Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

Kontakti:

Čiekurkalna 1.linija 1, k-3,

Rīga, Latvija, LV-1026

Tālrunis: +371 67219492

E-pasts: emn@pmlp.gov.lv

Tīmeklis: www.emn.lv

Darba autore:

Ilze Siliņa-Osmāne, Eiropas migrācijas tīkla Latvijas kontaktpunkta eksperte

Recenzenti:

Sofija Barakate, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Attīstības un starptautiskās sadarbības departamenta Eiropas lietu un starptautiskās sadarbības nodaļas vadītāja vietniece
 Ilze Briede, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Migrācijas nodaļas vadītāja Līga Vijupe,
 Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Patvēruma lietu nodaļas vadītāja Solvita Steļmaka,
 Valsts robežsardzes Atgriešanas un patvēruma lietu nodaļas galvenā inspektore

Projekts tika finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo vienīgi autoru uzskatus, un Eiropas Komisijai nevar uzlikt atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkuru iespējamo izlietojumu.

Projektu līdzfinansē Eiropas Savienības Patvēruma,
 migrācijas un integrācijas fonds

Saturs

KOPSAVILKUMS	5
IEVADS	7
1. PATVĒRUMA UN MIGRĀCIJAS POLITIKAS IZMAIŅU PĀRSKATS	8
Vispārējās politiskās izmaiņas	8
Migrācijas un patvēruma jomas vispārējās izmaiņas	8
Diskusijas ekonomiskās imigrācijas jomā	9
Diskusijas par ANO Globālo kompaktu par drošu, sakārtotu un regulētu migrāciju	10
2. LIKUMĪGĀ MIGRĀCIJA	12
Ekonomiskā migrācija	12
Studenti un zinātnieki	15
Ģimenes atkalapvienošana	17
Informācija par likumīgas migrācijas ceļiem un apstākļiem	17
Citi likumīgās migrācijas aspekti	17
3. STARPTAUTISKĀ AIZSARDZĪBA	20
Sadarbība ar trešajām valstīm	20
Pasākumi, lai ieviestu Kopējo Eiropas patvēruma sistēmu	20
Starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniedzēju uzņemšana	21
Patvēruma sistēmas izaicinājumi	22
Pārcelšana un pārmitināšana	22
EMT rezultātu izmantošana	22
4. NEPILNGADĪGAS PERSONAS BEZ PAVADĪBAS UN CITAS ĪPAŠI AIZSARGĀJAMAS GRUPAS	23
Nepilngadīgas personas bez pavadības, kuras meklē patvērumu	23
5. INTEGRĀCIJA	25
Integrācijas veicināšana, īstenojot sociāli ekonomisko līdzdalību	25
Integrācijas veicināšana, nodrošinot piekļuvi pilsoniskai līdzdalībai, tiesībām un pienākumiem, nodrošinot vienlīdzīgu attieksmi un piederību	28
Nediskriminācija	28
Integrācijas veicināšana vietējā līmenī	29
6. PILSONĪBA UN NATURALIZĀCIJA	31
7. ROBEŽKONTROLE, VĪZAS UN ŠENGENAS PĀRVALDĪBA	32
Ārējo robežu pārvaldība	32
Migrācijas pārvaldīšana	32

Vīzu politika	33
EMT rezultātu izmantošana.....	33
8. NELIKUMĪGĀ MIGRĀCIJA UN MIGRANTU KONTRABANDA	34
Likumīgo migrācijas ceļu ļaunprātīgas izmantošanas novēršana.....	34
Čiņa pret nelikumīgās migrācijas sekmēšanu un nelikumīgas uzturēšanās novēršana	36
Apmācības.....	37
Sadarbība ar Frontex	38
9. CILVĒKU TIRDZNIECĪBAS NOVĒRŠANA	39
Apmācības un izpratnes veidošana	39
Galveno dalībnieku koordinācija un sadarbība	41
Sadarbība ar trešajām valstīm	41
10. ATGRIEŠANA UN ATPAĻUZŅEMŠANA	42
Brīvprātīga atgriešanās	42
Galvenās nacionālās pārmaiņas izraidīšanas jomā, tostarp izbraukšanas rīkojumi, (atbalstīta) brīvprātīga atgriešanās)	42
Sadarbības stiprināšana ar izcelsmes un tranzīta trešajām valstīm izraidīšanas un atpakaļuzņemšanas pārvaldības jomā.....	42
1.PIELIKUMS. ES TIESĪBU AKTU IEVIEŠANA.....	44
2.PIELIKUMS. AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS.....	45

KOPSAVILKUMS

Līdzīgi kā citās ES valstīs, arī Latvijā 2018. gadā migrācijas plūsmām bija tendence palielināties. Par to liecina pirmreizēji izsniegto termiņuzturēšanās atļauju skaits, kas nedaudz palielinājās salīdzinājumā ar 2017. gadu, kad tika izsniegtas 6399 (2018. gadā – 8885) uzturēšanās atļaujas. Visvairāk pirmreizējās uzturēšanās atļaujas trešo valstu pilsoņiem – 3575 tika izsniegtas saistībā ar nodarbinātību, kam seko 2339 uzturēšanas atļaujas, kas izsniegtas saistībā ar izglītību, un 2271 pirmreizējās uzturēšanās atļauja tika izsniegta saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu.

Patvēruma meklētāju skaits turpināja saglabāties relatīvi zems – 2018. gadā patvēruma meklētāju skaits bija 176. Septiņas personas tika pārceltas no Itālijas.

Arī ieceļojušo nepilngadīgo personu bez pavadības skaits samazinājās – pārskata periodā Latvijā ieceļoja 11¹ nepilngadīgas personas bez pavadības, 7² no tām pieprasīja patvērumu Latvijā.

Migrācijas un patvēruma jomu Latvijā nosaka Patvēruma likums, Imigrācijas likums un ar tiem saistītie normatīvie akti. 2018. gadā tika veikti šādi grozījumi Imigrācijas likumā³:

¹ Datu avots: Valsts robežsardze.

² Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

³ Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.-[stājās spēkā 18.07.2018.]

Imigrācijas jomā tika pieņemti jauni un grozīti esošie Ministru kabineta noteikumi, kas saistīti ar profesiju sarakstu, kurā prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un uz kura pamata darbā Latvijā var uzaicināt ārzemniekus⁴. Grozījumi Uzturēšanās atļauju noteikumos⁵ atvieglo ieceļošanu trešo valstu pilsoņiem, vairs nenosakot prasību iesniegt dzīvesvietu apliecināšus dokumentus pirms uzturēšanās atļaujas saņemšanas.

Patvēruma jomā tika grozīti esošie Ministru kabineta noteikumi⁶, kas saistīti ar patvēruma meklētāju izmitināšanas centra iekšējo kārtību.

2018. gadā valsts un nevalstiskās organizācijas īstenoja vairākus projektus migrantu integrācijai Latvijā, nodrošinot iespējas saņemt sociālā mentora atbalstu, iespējas apgūt latviešu valodu, iepazīt dzīvi Latvijā, apmeklējot integrācijas kursus un palīdzību darba meklēšanā.

2018. gadā ir pieaudzis par “zaļās” robežas nelikumīgu šķērsošanu aizturēto trešo valstu pilsoņu skaits. Līdzīgi kā iepriekšējā gadā aizturēto personu galvenās grupas veidoja Vjetnamas, Irākas, Krievijas, Bangladešas, Šrilankas, Baltkrievijas un Tunisijas pilsoņi. 2018. gadā lielākais nelegālās robežas šķērsošanas gadījumu skaits bija uz Latvijas–Krievijas robežas.

2018. gadā salīdzinājumā ar 2017. gadu pieauga ieceļošanas atteikumu skaits uz robežas, tajā skaitā trešo valstu pilsoņiem, kuri Latvijā varēja ieceļot bez vīzas – Ukrainas, Gruzijas un Moldovas, pilsoņiem. Galvenais ieceļošanas atteikuma iemesls – šo valstu pilsoņi nevarēja pamatot ieceļošanas mērķi ES.

Valsts robežsardze piedalījās desmit Frontex⁷ rīkotajās kopīgajās operācijās, kas sniedza atbalstu gan ES dalībvalstīm, gan trešajām valstīm.

2018. gadā piespiedu kārtā tika izraidītas 103 personas, bet brīvprātīgi ir atgriezušās 1214 personas. Starptautiskās Migrācijas organizācijas (IOM) Rīgas birojs 2018. gadā 58 personām sniedza brīvprātīgās atgriešanās palīdzību.

Par cilvēku tirdzniecības organizēšanu uzsākto kriminālprocesu ietvaros aizdomās turētā statuss ir noteikts 8 personām un 1 persona ir notiesāta.

⁴ Ministru kabineta 2018. gada 20. februāra noteikumi Nr. 108 “Specialitātes (profesijas), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijas Republikā var uzaicināt ārzemniekus”.- Latvijas Vēstnesis Nr.47, 06.03.2018.- [stājās spēkā 07.03.2018.]

⁵ Ministru Kabineta noteikumi Nr.564 “Uzturēšanās atļauju noteikumi”. Latvijas Vēstnesis, Nr.101, 29.06.2010.- [stājās spēkā 01.07.2010.]

⁶ Ministru kabineta noteikumi Nr.489 “Patvēruma meklētāju izmitināšanas centra iekšējās kārtības noteikumi”. Latvijas Vēstnesis, Nr. 143, 27.07.2016.-[stājās spēkā 28.07.2016.]

⁷ Eiropas Robežu un krasta apsardzības aģentūra.

IEVADS

Ilgadējais ziņojums par migrācijas un patvēruma situāciju Latvijā (turpmāk – Ziņojums) sniedz migrācijas politikas veidotājiem, tās īstenotājiem, pašvaldību un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, pētniekiem un Latvijas iedzīvotājiem, kuri interesējas par procesiem migrācijas jomā valstī, visaptverošu informāciju par būtiskākajām un nozīmīgākajām īstenotajām un plānotajām izmaiņām migrācijas un patvēruma politikā Latvijā 2018. gadā un 2019. gada sākumā. Ziņojumā ietverta informācija, kas iegūta no migrācijas politikas veidotājiem, īstenotājiem, kā arī publicētajiem pētījumiem un mediju analizēs.

Ziņojums izstrādāts, pamatojoties uz Eiropas Komisijas izstrādāto un Eiropas migrācijas tīkla (turpmāk – EMT) nacionālo kontaktpunktu apstiprināto specifikāciju, kas ļauj apkopot vienotu un salīdzināmu informāciju par visām Eiropas Savienības (turpmāk – ES) dalībvalstīm. Sintēzes ziņojums par migrācijas un patvēruma situāciju 2018. gadā ES pieejams EMT Latvijas kontaktpunkta mājaslapā www.emn.lv.

Ziņojuma izstrādei nepieciešamā informācija iegūta, sūtot informācijas pieprasījumus un apkopojot atbildes no Iekšlietu ministrijas, Valsts robežsardzes, Ārlietu ministrijas, Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta, Kultūras ministrijas, Labklājības ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Veselības ministrijas, Rīgas Domes, Starptautiskās Migrācijas organizācijas Rīgas biroja un Sabiedrības integrācijas fonda. Darba izstrādē iesaistīti eksperti no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes un Valsts robežsardzes.

Lai atspoguļotu sabiedrībā valdošos viedokļus un apskatītu politiskajā vidē notikušās diskusijas, darbā tika izmantoti dažādos ziņu un sabiedriskās politikas portālos publicētie raksti, viedokļi un vērtējumi, kā arī citu valsts institūciju mājaslapās pieejamā informācija. Visas darbā izmantotās avotu un literatūras vienības ir iekļautas izmantoto avotu un literatūras sarakstā.

Darbā izmantoti nacionālo datu sniedzēju un ES Statistikas biroja Eurostat apkopotie dati. Dati saskaņoti ar migrācijas un patvēruma jomas ekspertiem.

Visi šajā darbā lietotie termini atbilst EMT Patvēruma un migrācijas terminu vārdnīcā⁸ noteiktajām definīcijām.

⁸ Pieejama www.emn.lv.

1. PATVĒRUMA UN MIGRĀCIJAS POLITIKAS IZMAIŅU PĀRSKATS

Vispārējās politiskās izmaiņas

2018. gada 6. oktobrī notika vēlēšanas, kurās tika ievēlēta 13.Saeima. 2019. gada 23. janvārī jaunievēlētā Saeima apstiprināja Krišjāņa Kariņa izveidoto valdību, kurā kopīgi strādās partiju apvienība "Jaunā Vienotība", politiskā partija "KPV LV", Jaunā konservatīvā partija, partiju apvienība "Attīstībai/Par!", Nacionālā apvienība "Visu Latvijai!". Amatu saglabāja par integrācijas jomu atbildīgā kultūras ministre Dace Melbārde un ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs. Par migrācijas jomu atbildību ieguva jauns iekšlietu ministrs Sandis Ģirģens.

Pieņemtā valdības deklarācija paredz saglabāt nemainīgu nostāju par migrācijas politiku kā nacionālās kompetences jautājumu. Attiecībā uz patvēruma meklētāju pārceļšanu no citām ES dalībvalstīm un pārmitināšanu no trešajām valstīm valdība atbalstīs tikai tādu pozīciju, kas pieļauj ES dalībvalstīm brīvprātīgi uzņemt patvēruma meklētājus, bet nerada pienākumu vai spiedienu to darīt. Valdības deklarācijā ir paredzēta iespēja izvērtēt imigrācijas politiku darbaspēka trūkuma risināšanai. Plānots turpināt Austrumu robežjoslas izbūvi un aprikošanu, kā arī izveidot Latvijas interesēm atbilstošu ieceļošanas sistēmu.⁹

Migrācijas un patvēruma jomas vispārējās izmaiņas

Iekšlietu ministrijas, Ārlietu ministrijas, Tieslietu ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Labklājības ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Kultūras ministrijas, Darba devēju konfederācijas un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības pārstāvji izstrādātāja "Konceptuālo ziņojumu par imigrācijas politiku". Šajā dokumentā apskatītas visas nozīmīgās trešo valstu pilsoņu ieceļošanas jomas legālās migrācijas kontekstā (ģimenes apvienošana, darba migrācija, komercdarbība, studijas). Ziņojumā ir analizētas trešo valstu pilsoņu uzņemšanas administratīvās procedūras, un par katru jomu sniegti priekšlikumi esošās situācijas uzlabošanai, ko būtu nepieciešams iekļaut jaunā likumprojektā „Imigrācijas likums”, kas aizstātu šobrīd spēkā esošo, 2002. gada 31. oktobrī pieņemto Imigrācijas likumu. Konceptācijas izstrādātāji piedāvāja divus variantus migrācijas politikas tālākajai attīstībai.

⁹ Deklarācija par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību. - Pieejams: https://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/kk-valdibas-deklaracija_red-gala.pdf.

Ar 2018. gada 15. februāra Ministru kabineta rīkojumu Nr.61 tika atbalstīts “Konceptuālā ziņojuma par imigrācijas politiku”¹⁰ 1. risinājuma variants¹¹, nosakot, tā īstenošanai sagatavot Imigrācijas likumprojektu, un līdz 2019. gada 31. martam iesniegt to Ministru kabinetā¹². Ar 2019. gada 3.aprīļa Ministru kabineta rīkojumu Nr.145 iesniegšanas termiņš pagarināts līdz 2019. gada 30. decembrim.¹³

Pārskata periodā būtiskas izmaiņas ir notikušas likumīgās migrācijas jomas tiesību aktos – Imigrācijas likumā un tam pakārtotajos Ministru kabineta noteikumos, lai pārņemtu 2016/801/ES direktīvu¹⁴, kura ir saistīta ar studentu un pētnieku migrāciju.

Diskusijas ekonomiskās imigrācijas jomā

2018. gadā turpinājās diskusijas plašsaziņas līdzekļos, valdībā un Saeimā par trešo valstu pilsoņu piesaisti Latvijas darba tirgum.

Ārvalstu investoru padomes Latvijā pētījumā “Ārvalstu investīciju vides indekss 2018”, secināts, ka darbaspēka pieejamības problēma pēdējā gada laikā ir kļuvusi par vēl nozīmīgāku problēmu nekā gadu iepriekš un investori atzīst, ka šajā jomā nav panākts progress.¹⁵

Līdzīgu nostāju pauž Latvijas Būvuzņēmēju partnerības vadītāja Baiba Fromane, uzsverot, ka arvien pieaugoša problēma ir ievērojamais darbaspēka trūkums nozarē – no katrām 10 Nodarbinātības valsts aģentūrā (turpmāk – NVA) reģistrētajām vakancēm 7 ir saistītas tieši ar būvniecības nozari. Tāpēc viņa norāda uz nepieciešamību papildināt Ministru kabineta noteikumus, kas nosaka vienkāršotākas prasības un saīsinātus termiņus atsevišķu profesiju viesstrādnieku piesaistīšanai vairākām vienkāršajām būvniecības profesijām, kā arī atsevišķām kvalificētu strādnieku un amatnieku profesijām.¹⁶

¹⁰ 2018. gada 15. februāra Ministru kabineta rīkojums Nr. 61 “Par konceptuālo ziņojumu “Konceptuāls ziņojums par imigrācijas politiku””.- Latvijas Vēstnesis Nr. 35, 19.02.2018.- [stājās spēkā 15.02.2018.]

¹¹ 1.variants paredz: (1.) pagarināt uzturēšanās atļaujas ilgumu ģimenes locekļiem un atvieglot termiņuzturēšanas atļaujas reģistrēšanu; (2.) mazināt administratīvo slogu darba migrācijas jomā, kā arī ievieš jaunu nosacījumu uzturēšanās atļaujas anulēšanai; (3.) precizēt investora ģimenes locekļu turpmākās uzturēšanās iespējas valstī investora nāves gadījumā; (4.) ievieš jaunus nosacījumus komercreģistrā reģistrēto amatpersonu uzņemšanas jomā; (5.) atvieglot un precizēt ārvalstu studentu uzturēšanos Latvijā; (9.) kā arī uzlabot administratīvās procedūras.

¹² 2018. gada 15. februāra Ministru kabineta rīkojums Nr. 61 “Par konceptuālo ziņojumu “Konceptuāls ziņojums par imigrācijas politiku””.- Latvijas Vēstnesis Nr. 35, 19.02.2018.- [stājās spēkā 15.02.2018.]

¹³ 2019. gada 3.aprīļa Ministru kabineta rīkojums Nr.145 “Grozījums Ministru kabineta 2018. gada 15. februāra Ministru kabineta rīkojumā Nr.61 ‘Par konceptuālo ziņojumu “Konceptuāls ziņojums par imigrācijas politiku”’. Latvijas Vēstnesis Nr.68, 04.04.2019. [stājās spēkā 03.04.2019.]

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija direktīva 2016/801/ES par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā.- Oficiālais Vēstnesis L 132, 21.05.2016.

¹⁵ FICIL Ārvalstu investīciju vides indekss 2015.–2018. gadā.- Pieejams: https://www.ficil.lv/wp-content/uploads/2019/01/FICIL_%C4%80rvalstu_invest%C4%ABciju_vides_indekss_LV.pdf.

¹⁶ Ir jārikojas, lai piesaistītu viesstrādniekus.- Pieejams: <http://www.db.lv/zinas/fromane-ir-jarikojas-lai-piesaistitu-viesstradniekus-482645>.

Tai pašā laikā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas parlamentārais sekretārs Jānis Eglīts, pauda pretēju nostāju, norādot: *“Kamēr ārzemēs vēl ir strādāt griboši tautieši, nevaram runāt par darbaspēka ieviešanu Latvijā.”*¹⁷

Diskusijas par ANO Globālo kompaktu par drošu, sakārtotu un regulētu migrāciju

2018. gada 6. decembrī Saeimas deputāti atbalstīja rezolūciju *“Par nepievienošanos ANO globālā drošas, sakārtotas un likumīgas migrācijas paktam”*, tādējādi aicinot valdību neatbalstīt Latvijas pievienošanos ANO dokumentam *“Par Globālo kompaktu par drošu, sakārtotu un regulētu migrāciju”*.

Par atbalstu rezolūcijai balsoja 43 deputāti no Nacionālās apvienības, Zaļo un Zemnieku savienības, “KPV LV”, kā arī Jaunās konservatīvās partijas. Debatēs tika uzsvērts, ka Latvijai vajadzētu paturēt tiesības pašai lemt par migrāciju. Pret rezolūciju balsoja 31 parlamentārietis no “Jaunās Vienotības”, apvienības “Attīstībai/Par!” un “Saskaņas”, uzsverot, ka ANO dokuments nav juridiski saistošs, un pat paredz, ka katrai valstij ir tiesības izstrādāt savu migrācijas politiku.¹⁸

Domnīcas PROVIDUS vadošā pētniece Agnese Lāce norādīja: *“ANO Globālais pakts par drošu, sakārtotu un likumīgu migrāciju neparedz rīcību un mehānismus, kas būtu pretrunā ar Latvijas migrācijas politikas un integrācijas politikas pamatprincipiem, tas nerada apdraudējumu valsts suverenitātei migrācijas politikas veidošanā, taču tā neatbalstīšana var atstāt negatīvu iespaidu uz Latvijas reputāciju starptautiskajā arēnā un uz Latvijai nozīmīgu starptautisko organizāciju stabilitāti un vienotību.”*¹⁹

Līdzīgu viedokli pauda arī Valsts prezidents, Raimonds Vējonis, norādot, ka, neapstiprinot ANO migrācijas paktu, Latvija izvēlējusies būt nemoderna: *“Mums ir svarīgi piedalīties dažādu procesu risināšanā. Esot aktīvā pozīcijā, parādām to, ka Latvija ir moderna valsts un gatava dažādiem izaicinājumiem, gatava piedalīties ar priekšlikumiem. Mēs izlēmām ieņemt pasīvu pozīciju,”* teica Raimonds Vējonis.²⁰

Ārlietu ministrijas Komunikācijas direkcijas vadītājs Gints Jegermanis norādīja: *“ANO politiskā deklarācija “Par Globālo kompaktu par drošu, sakārtotu un regulētu migrāciju” nav nedz pakts, nedz līgums, bet globāla deklarācija, kas apņemas risināt visus ar migrāciju saistītos jautājumus, dokuments nav juridiski saistošs, bet tā ir politiska apņemšanās – līdzīgi kā šī gadsimta sākumā bija deklarācija par tūkstošgades mērķiem.”*²¹

¹⁷ Kamēr ārzemēs ir strādāt griboši tautieši, nevar runāt par darbaspēka ieviešanu.- Pieejams: <http://www.la.lv/kamer-arzemes-ir-stradat-gribosi-tautiesi-nevar-runat-par-darbaspeka-ievesanu/>.

¹⁸ Saeima aicina valdību nepievienoties ANO migrācijas paktam.- Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/saeima-aicina-valdibu-nepievienoties-ano-migracijas-paktam.a302030/>.

¹⁹ ANO Migrācijas pakts - Ko tas nozīmē Latvijai.-Pieejams: <http://providus.lv/article/ano-migracijas-pakts-ko-tas-nozime-latvijai>.

²⁰ Vējonis: Noraidot pievienošanos ANO migrācijas paktam, Latvija izvēlējās būt nemoderna.- Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/vejonis-noraidot-pievienosanos-ano-migracijas-paktam-latvija-izvelejas-but-nemoderna.a303473/>.

²¹ ĀM: ANO migrācijas deklarācija nav juridiski saistoša, valstis apņemsies meklēt globālus risinājumus.- Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/am-ano-migracijas-deklaracija-nav-juridiski-saistosa-valstis-apnemsies-meklet-globalus-risinajumus.a301756/>.

Latvija 2018. gada 19. decembra ANO Ģenerālās asamblejas balsojumā par Globālo migrācijas kompaktu atturējusies, jo Saeima rezolūcijā nedeva mandātu iestāties pret to. Rezolūciju atbalstīja 152 valstis, piecas valstis – ASV, Čehija, Izraēla, Polija un Ungārija – bija pret, 12 valstis, ieskaitot Latviju, atturējās.²²

²² Vēstnieks ANO: Saeima nedeva mandātu iestāties pret migrācijas kompaktu.-Pieejams: <https://www.diena.lv/raksts/latvija/zinas/vestnieks-ano-saeima-nedeva-mandatu-iestaties-pret-migracijas-kompaktu-14211207>.

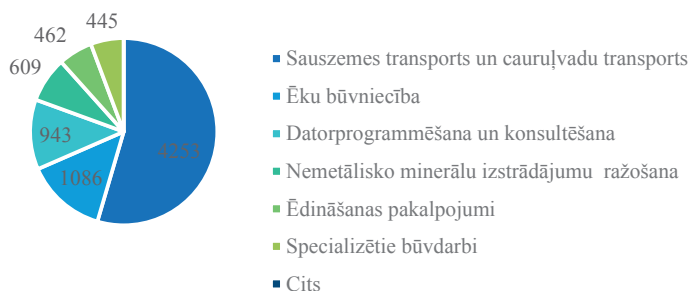
2. LIKUMĪGĀ MIGRĀCIJA

Informatīvajā telpā arvien biežāk izskan aicinājumi darbaspēka nodrošinājumu risināt ar darbinieku migrāciju no citām valstīm. Iedzīvotāju skaits darbaspējas vecumā sarūk un to veicina ne tikai iedzīvotāju novecošanās, bet arī strukturālas izmaiņas pieprasījumā pēc profesionālajām prasmēm un vāja darbaspēka spēja pielāgoties darba tirgus prasībām, kas veicina risinājumu meklēšanu likumīgas migrācijas procesa atvieglošanai.

Kopējais pirmreizēji izsniegto termiņuzturēšanās atļauju skaits 2018. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir pieaudzis – 8885 (2017. gadā – 6399).

Ekonomiskā migrācija

Tiesības uz nodarbinātību 2018.gadā

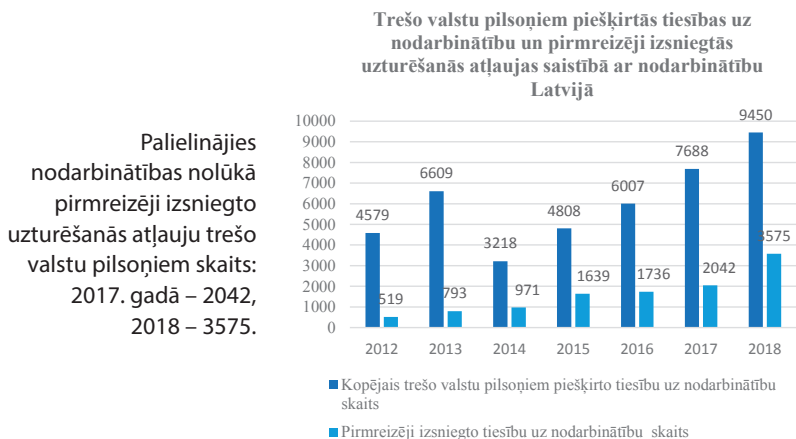

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas vidēja un ilgtermiņa prognozēm, paredzams pieprasījuma pieaugums pēc augstas kvalifikācijas speciālistiem zinātnes, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju, komercdarbības, pārvaldes, juridisko, sociālo un kultūras lietu jomā – secināts pētījumā par darbaspēka nodrošinājumu Latvijā "Imigrācijas loma darbaspēka nodrošinājumā Latvijā".²³

Kopējais 2018. gadā trešo valstu pilsoņiem piešķirto tiesību uz nodarbinātību (gan uz vīzas, gan termiņuzturēšanās atļaujas pamata) skaits ir pieaudzis par 48% (2017. gadā – 7688, 2018. gadā – 11359), no kuriem lielākā daļa ir nodarbināti sauszemes transporta un cauruļvadu transporta jomā (4253), ēku būvniecības jomā (1086), datorprogrammēšanas un konsultēšanas jomā (943), nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošanas jomā (609), un ēdināšanas pakalpojumu jomā (462) un specializēto būvdarbu jomā (445).²⁴

²³ http://www.saeima.lv/petijumi/Imigrācijas_loma_darbaspēka_nodrosinajums_Latvija-2018_aprilis.pdf

²⁴ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

Ministru kabinets 2018. gada 20. februārī pieņēma noteikumus Nr. 108 "Specialitātes (profesijas), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijas Republikā var uzaicināt ārzemniekus"²⁵. ES zilās kartes pieprasītājiem, kas tiks nodarbināti profesijā, kas iekļauta minētajā profesiju sarakstā, darba algai piemēro zemāku koeficientu – 1,2²⁶. Vienlaikus tiek noteikts, ka, uzaicinot darbinieku, kas nepieprasīs ES zilo karti, bet tiks nodarbināts kādā no sarakstā minētajām profesijām, NVA pieteiktajai brīvajai darba vietai ir jābūt brīvai ne mazāk par 10 darba dienām (parastais termiņš – 30 dienas). Šādi tiek atvieglotas prasības nodarbinātības tiesību iegūšanai profesijās, kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu.²⁷

2018. gada 12. jūnijā Ministru kabinets pieņēma noteikumus Nr. 331 "Grozījumi Ministru kabineta 2002. gada 25. jūnija noteikumos Nr. 272 "Noteikumi par sezonas rakstura darbiem"²⁸, kuros ir paplašināts nozaru saraksts, kurā var nodarbināt sezonas strādniekus.

Ministru kabinets 2018. gada 11. septembrī pieņēma noteikumus Nr.566 "Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr.564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi"²⁹, kas nosaka kārtību, kādā apliecina augstāko profesionālo kvalifikāciju ES zilās kartes saņemšanai, ja pretendents ir vismaz piecu gadu profesionālā pieredze līmenī, kas līdzvērtīgs augstākās izglītības kvalifikācijai attiecīgajā specialitātē vai

²⁵ Ministru kabineta 2018. gada 20. februāra noteikumi Nr. 108 "Specialitātes (profesijas), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijas Republikā var uzaicināt ārzemniekus".- Latvijas Vēstnesis Nr.47, 06.03.2018.- [stājās spēkā 07.03.2018.]

²⁶ Iepriekš koeficients bija 1,5.

²⁷ Ministru kabineta noteikumu projekta "Saraksts ar specialitātēm (profesijām), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijas Republikā var tikt uzaicināti ārzemnieki" anotācija.- Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40425903>.

²⁸ Ministru kabineta 2018. gada 12. jūnija noteikumi Nr. 331 "Grozījumi Ministru kabineta 2002. gada 25. jūnija noteikumos Nr. 272 "Noteikumi par sezonas rakstura darbiem"- Latvijas Vēstnesis Nr. 118, 14.06.2018.- [stājās spēkā 15.06.2018.]

²⁹ Ministru kabineta 2018. gada 11. septembra noteikumi Nr. 566 "Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi"- Latvijas Vēstnesis Nr. 182, 13.09.2018. [stājās spēkā 14.09.2018.]

nozārē. Līdz noteikumu pieņemšanas brīdim ES zilo karti varēja saņemt tikai tie trešo valstu pilsoņi, kas bija ieguvuši augstāko izglītību attiecīgajā nozarē/profesijā.

2018. gada 21. jūnijā pieņemti Imigrācijas likuma grozījumi³⁰, ar kuriem tiek pārņemta Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija Direktīva 2016/801/ES³¹, kā arī kuros ir noteikti labvēlīgāki nodarbinātības nosacījumi Latvijā reģistrēto ārvalstu aviosabiedrību pārstāvniecību pārstāvjiem un trešo valstu pilsoņiem, kas Latvijā uzturas saskaņā ar jauniešu darba brīvdienu programmām. Grozījumi arī pastiprina uzņēmuma darbības ekonomiskās darbības kritēriju pārbaudi, lai samazinātu to gadījumu skaitu, kad atļauja saistībā ar nodarbinātību tiek noformēta, lai iegūtu uzturēšanās tiesības neefektīvi strādājošā uzņēmumā, kurš neizpilda nodokļu maksas kritērijus.³²

Lai raksturotu vadīto migrāciju kā vienu no iespējamiem risinājumiem darbaspēka nodrošināšanai Latvijā, tika izstrādāts pētījums par darbaspēka nodrošinājumu Latvijā “Imigrācijas loma darbaspēka nodrošinājumā Latvijā” un to ietekmējošajiem faktoriem, potenciālajiem ieguvumiem no vadītās imigrācijas, kavēkļiem vadītas imigrācijas īstenošanai Latvijā un pārskats par ar darbaspēka imigrāciju saistītajiem riskiem.³³

Attiecībā uz darbaspēka piesaistišanu no ārvalstīm Latvijas sabiedrībā dominē divi pretēji viedokļi. Darba devēji atzīst, ka ārzemnieku piesaistišana darba tirgum ir sensitīvs jautājums, tomēr Latvijā ir brīvas darba vietas, kuras vietējie iedzīvotāji negrib aizpildīt par piedāvāto darba samaksu.³⁴ Savukārt Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība uzskata, ka mazāk kvalificētu darbinieku piesaistišana no citām valstīm varētu pasliktināt Latvijas darbinieku stāvokli un ir efektīvāk jāizmanto vietējo cilvēku resursi.³⁵

EMT pētījums par trešo valstu pilsoņu integrāciju Eiropas Savienības darba tirgū³⁶ lasāms EMT Latvijas kontaktpunkta mājaslapā. Latvijas ziņojumā³⁷ ir apkopota informācija par īstenotajiem trešo valstu pilsoņu integrācijas pasākumiem, apskatīta kopējā trešo valstu pilsoņu integrācijas politika Latvijā un trešo valstu pilsoņu integrācija

³⁰ Likums “Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.-[stājās spēkā 18.07.2018.]

³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija Direktīva 2016/801/ES par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo iecelšanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā.

³² Šim regulējumam noteikts pārejas periods – to paredzēts piemērot no 2019. gada 2. janvāra.

³³ http://www.saeima.lv/petijumi/Imigrācijas_loma_darbaspeka_nodrosinajums_Latvija-2018_aprils.pdf

³⁴ Viesstrādnieki Latvijā: arī viesmīlības nozare cer uz atvieglojumiem ārvalstnieku nodarbināšanai. https://www.delfi.lv/business/biznesa_vidē/viesstradnieki-latvija-ari-viesmilibas-nozare-cer-uz-atvieglojumiem-arvalstnieku-nodarbinasanai.d?id=49681779

³⁵ Latvijā legāli nodarbināti jau vairāk kā 6000 ārvalstnieku. <http://www.la.lv/durvis-viesstradniekiem-puspavertas>

³⁶ Angļu val. <http://www.emn.lv/?cat=5EMT> izpētes darbs “Trešo valstu pilsoņu integrācija Eiropas Savienības darba tirgū” (angļu val.) informē par ES dalībvalstu un Norvēģijas centieniem risināt šo aktuālo izaicinājumu. Biežāk novērotie šķēršļi migrantu integrācijai darba tirgū vairumā ES valstu ir migrantu kvalifikācijas atzīšana un prasmju novērtēšana, diskriminējoša attieksme darba meklēšanas laikā un nepietiekamas valodas zināšanas. Izpētes darbā tiek pievērsta uzmanība pirmās paaudzes migrantiem, kuru likumīgā uzturēšanās ES valstīs ļauj tiem būt nodarbinātiem. Vēlamiem norādīt, ka izpētes darbā tiek izmantota arī Eurostat statistika, kurā par trešās valsts pilsoņiem tiek uzskatītas personas, kas nav Latvijas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas valstis vai Šveices Konfederācijas pilsoņi, tajā skaitā Latvijas nepilsoņi, kas veido pamatojumu atsevišķās izpētes darba sadaļās izteiktajiem secinājumiem. Lai detalizētāk uzskatītu par trešo valstu pilsoņu integrāciju Latvijā, aicinām iepazīties ar EMT Latvijas kontaktpunkta sagatavoto ziņojumu.

³⁷ <http://www.emn.lv/?cat=3>

vietējā darba tirgū, sniegts ieskats atsevišķos integrācijas pasākumos, kurus nodrošina valsts un nevalstiskās organizācijas ar valsts un Eiropas struktūrfondu līdzfinansējumu. Tāpat ziņojumā ir apkopoti daži privātā sektora sniegtie integrācijas pasākumi, kuri ir pieejami konkrētu uzņēmumu topošajiem un esošajiem ārvalstu darbiniekiem.

Studenti un zinātnieki

Saistībā ar izglītību 2018. gadā izsniegtas 2339 pirmreizējās uzturēšanās atļaujas (2017. gadā – 1581).

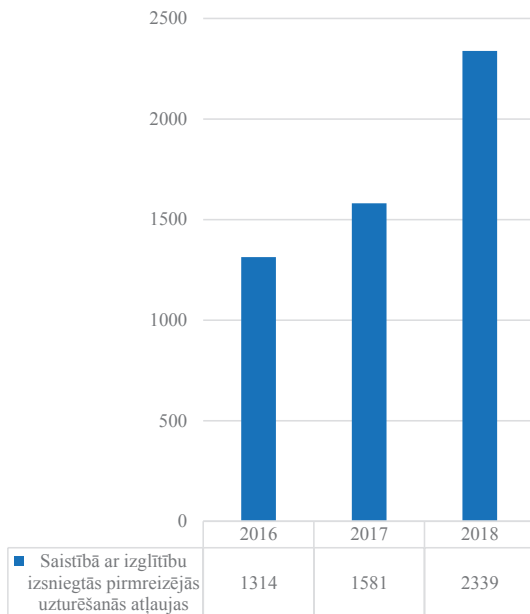
Lai transponētu Direktīvu 2016/801/ES³⁸, Imigrācijas likumā iekļāva, papildu regulējumu studentu uzņemšanai, kas galvenokārt attiecas uz mobilitātes nosacījumiem. Likumā ir noteikts, ka trešo valstu pilsoņi, kas studē citā ES dalībvalstī, var ieceļot un uzturēties Latvijā vienu gadu, nesaņemot Latvijas izsniegtu uzturēšanās atļauju, kā arī šādi studenti, tāpat kā tie, kuri saņēmuši atļauju studijām Latvijā, var tikt nodarbināti līdz 20 stundām nedēļā.

Papildus direktīvā 2016/801/ES noteiktajam Imigrācijas likums pieļauj 40

stundu nedēļā nodarbinātību maģistra un doktora programmās studējošajiem. Visi studenti ir tiesīgi strādāt 40 stundas nedēļā studiju pārtraukuma (vasaras brīvlaika) laikā.

Pēc studiju sekmīgas beigšanas trešo valstu pilsoņiem³⁹ ir tiesības pieprasīt termiņuzturēšanās atļauju uz laiku uz 9 mēnešiem, ja viņi vēlas meklēt darbu vai uzsākt komercdarbību Latvijā. Jau sākotnēji studiju atļauja tiek izsniegta uz laiku, kas par četriem mēnešiem pārsniedz studiju termiņu, lai trešo valstu pilsoņi pagūtu nokārtot visas ar diploma saņemšanu, tulkošanu un legalizēšanu veicamās formalitātes. Ja augstskolu beidzēji jau ir atraduši darbu Latvijā, viņiem ir tiesības iesniegt uzturēšanās atļaujas pieprasījumu savas likumīgās uzturēšanās laikā.

Studenti un zinātnieki

³⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija Direktīva 2016/801/ES par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā. – Oficiālais Vēstnesis L 132, 21.05.2016.

³⁹ Maģistra un doktora studiju beidzēji.

Imigrācijas likuma grozījumi paredz iespēju anulēt termiņuzturēšanās atļauju, ja students nav sasniedzis pietiekamu progresu studijās⁴⁰, ja tam par pamatu nav no trešās valsts pilsoņa neatkarīgi apstākļi.

Pārņemot direktīvu Nr.2016/801/ES, Imigrācijas likumā⁴¹ iekļāva papildu regulējumu pētnieku uzņemšanai, kas galvenokārt attiecas uz mobilitātes nosacījumiem. Likumā paredzēts, ka trešo valstu pētnieki, kam šādam nolūkam izsniegta ilgtermiņa vīza vai uzturēšanās atļauja citā ES dalībvalstī, var ieceļot un uzturēties Latvijā 180 dienas, nesaņemot Latvijas izsniegtu vīzu vai uzturēšanās atļauju, kā arī šādi pētnieki var strādāt kā mācību spēki Latvijas izglītības iestādēs.⁴² Imigrācijas likuma grozījumos⁴³ ir iekļauti jēdzienu "students" un "pētnieks" definīcijas.

Saeimā ir iesniegts likumprojekts grozījumiem Imigrācijas likumā, kas paredz ļaut strādāt trešo valstu studentiem pilnas slodzes darbu visā studiju laikā. Viedokļi par šo ierosinājumu starp politikas veidotājiem, īstenotājiem, uzņēmējiem un sabiedrības pārstāvjiem atšķiras. Likumprojekta iesniedzēji vēlas sakārtot ārvalstu studentu nodarbinātības jomu un mazināt ēnu ekonomiku. Nacionālistiskā partija savukārt izsaka bažas par pārējās sabiedrības interešu neievērošanu un korupcijas risku augstskolās. Latvijas Darba devēju konfederācija atbalsta plānotos grozījumus un apsveic studentu iesaistīšanos darba tirgū. Izglītības un zinātnes ministrija uzskata, ka pilnas slodzes darbs nav savienojams ar kvalitatīvām pilna laika studijām.⁴⁴

2018. gadā, Izglītības un zinātnes ministrija turpina 2017. gadā uzsāktu praksi slēgt vienošanās ar Latvijas augstākās izglītības iestādēm "Vienošanās par labu praksi ārvalstu studentu piesaistē"⁴⁵. Tikai tām augstākās izglītības iestādēm, kas parakstīs vienošanos un to ievēros, turpmāk tiks nodrošinātas iespējas piedalīties par valsts budžeta līdzekļiem organizētajos izglītības eksporta veicināšanas pasākumos, tostarp ārvalstu vizītēs, kā arī izstādēs un mārketinga pasākumos un ārējo tirgu apgūvē.

Parakstot vienošanos, augstskola apņemas ievērot tajā ietvertos kritērijus un principus, sekmējot labo praksi ārvalstu studentu piesaistē un studiju procesa nodrošināšanā. Tāpat augstākās izglītības iestāde ikvienā mārketinga darbībā un reklāmā ārvalstu studējošo piesaistei ievēro godprātību un ētikas principus, sniedzot tikai patiesu un skaidru informāciju. Augstskola apņemas nodrošināt, ka informācija par augstākās izglītības iestādes darbības profilu un pašvērtējumu ir pieejama ES izveidotajā augstākās izglītības iestāžu salīdzinošajā platformā "*U-Multirank*". Vienlaikus, palielinoties ārvalstu studējošo plūsmai, Latvijas studentiem studiju process un atbalsta pakalpojumi tiek nodrošināti tādā pašā kvalitātē kā ārvalstu studējošajiem.

⁴⁰ studijām vienā studiju programmā vairāk nekā par vienu gadu pārsniedzot studiju līgumā noteikto studiju laiku, ja tas nav ilgāks par trim gadiem, vai vairāk nekā par diviem gadiem pārsniedzot studiju līgumā noteikto studiju laiku, ja tas ir ilgāks par trim gadiem.

⁴¹ Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

⁴² Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

⁴³ Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

⁴⁴ Vai atļaut Latvijā studējošiem ārzemniekiem strādāt pilnas slodzes darbu. Linda Balode. LV portāls <https://lvportals.lv/norises/302798-vai-atlaut-latvija-studejosiem-arzemniekiem-stradat-pilnas-slodzes-darbu-2019>

⁴⁵ Šobrīd vienošanās noslēgta aptuveni ar 15 Latvijas augstākās izglītības iestādēm.

EMT Latvijas kontaktpunkta mājaslapā www.emn.lv pieejams ziņojums par "Ārvalstu studentu piesaisti un noturēšanu Latvijā"⁴⁶, kas sniedz pārskatu par šo procesu līdz 2017. gada beigām. Ziņojumā secināts, ka ārvalstu studentu skaits, kuri vēlas studēt Latvijā, arvien pieaug, un palielinās arī augstskolu kapacitāte šo pieprasījumu nodrošināt, tomēr par maz ir darīts ilgtspējīgai studiju beigušo ārvalstnieku noturēšanai Latvijā.

Ģimenes atkalapvienošana

2018. gadā ir nedaudz pieaudzis saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu trešo valstu pilsoņiem izsniegto pirmreizējās uzturēšanās atļauju skaits – 2271 (2017. gadā – 1985).

Imigrācijas likuma grozījumi⁴⁷ nosaka, ka ES zilās kartes ģimenes locekļu uzturēšanās atļauju pieteikumu izskatīšanas termiņu pielīdzina pašu ES zilās kartes pieprasītāju pieteikumu izskatīšanas termiņam, to saīsinot no 30 dienām līdz 10 darbdienām.

Informācija par likumīgās migrācijas ceļiem un apstākļiem

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ir sagatavojusi informatīvos materiālus par Šengenas vīzas pieteikuma iesniegšanas nosacījumiem – informācija vīzas saņemšanai; vīzai nepieciešamās kvalitātes nosacījumi sejas attēlam un pirkstu nospiedumiem; vīzas noformēšana sezonas darbiniekiem.⁴⁸ Informatīvie materiāli vīzu pieteikuma iesniedzējiem strukturēti parāda vīzas pieteikuma noformēšanas procedūru.

Laikā, kas tuvinātu izpratni par likumīgās migrācijas ceļu izmantošanu, Latvijas valsts iestādes 2018. gadā pilnveidojušas informācijas pieejamību tīmekļvietnēs. Ārlietu ministrijas un Latvijas pārstāvniecību ārvalstīs mājaslapās 2018. gadā ir regulāri aktualizēta informācija par vīzu pieteikumu iesniegšanas kārtību un vīzu pieteicēji tiek klātienē nodrošināti ar informatīvajiem bukletiem par citiem jautājumiem.

Citi likumīgās migrācijas aspekti

Imigrācijas likuma grozījumos⁴⁹ iekļautas jēdzienu "brīvprātīgais" un "stažieris", definīcijas. Kategorijas „brīvprātīgais”⁵⁰ definīcijā tiek lietots nacionālajos normatīvajos aktos līdz šim nelietots termins „kabatas nauda”, kas nozīmē to, ka organizācija, kas ir atbildīga par brīvprātīgā darba projektu, ir tiesīga brīvprātīgajam izmaksāt ne tikai finanšu līdzekļus dažādu, ar projektu saistīto, izdevumu segšanai (ceļa, apdrošināšanas, vīzas izdevumus), bet arī nelielu summu personisko tēriņu vajadzībām. Papildus direktīvā 801/2016/ES norādītajam trešo valstu pilsoņi brīvprātīgā darba nolūkā ir tiesīgi

⁴⁶ <http://www.emn.lv/?cat=3>

⁴⁷ Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

⁴⁸ <https://www.pmlp.gov.lv/en/home/services/visas-and-invitations/>.

⁴⁹ Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

⁵⁰ Ārzemnieks, kas uz labas gribas pamata bez darba samaksas veic darbu, piedaloties Eiropas Komisijas vai starptautiskas organizācijas finansētā brīvprātīgā darba programmā, kurai nav peļņas gūšanas nolūka un kuras ietvaros tiek īstenoti sabiedrības interesēm atbilstoši mērķi. Brīvprātīgā darba programmā var uzņemt 18 līdz 30 gadus vecu personu. Šis nosacījums neattiecas uz Eiropas Komisijas finansētu brīvprātīgā darba programmu un uz personas kabatas naudu un izdevumu atlīdzību

ieceļot ne tikai Eiropas Brīvprātīgo dienesta ietvaros, bet arī saistībā ar dalību jebkuras citas starptautiskas organizācijas finansētā brīvprātīgā darba programmā.

Ievērojot to, ka iepriekš spēkā esošajā Imigrācijas likumā jau lietots jēdziens "stažieris", to attiecinot uz uzņēmuma ietvaros pārcelta darbinieka-stažiera ieceļošanas tiesiskajiem aspektiem, šis jēdziens pārsaukts par "darbinieks-stažieris", lai nodrošinātu iespēju atšķirt abas ieceļotāju kategorijas, un to nosaukumi atbilstu ES tiesību aktos lietotajiem jēdzieniem.⁵¹

Latvija Imigrācijas likumā nav iekļāvusi nosacījumus viesaukļu (au-pairs) uzņemšanai.

Imigrācijas likuma grozījumos⁵² ir noteikta uzņēmuma darbības ekonomiskās darbības kritēriju pārbaude, ja atkārtotu uzturēšanās atļauju pieprasa, vai atļauju reģistrē uzņēmumā nodarbinātais trešās valsts pilsonis, kurš vienlaikus attiecīgajā uzņēmumā ir komercreģistrā reģistrēta amatpersona. Šāds nosacījums ieviests, lai samazinātu to gadījumu skaitu, kad atļauja saistībā ar nodarbinātību tiek noformēta tikai tādēļ, lai iegūtu uzturēšanās tiesības neefektīvi strādājošā uzņēmumā, kurš neizpilda nodokļu samaksas kritēriju.⁵³ Šim regulējumam noteikts pārejas periods^{54,55}

2018. gada 11. septembrī pieņemtie grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr.564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi"⁵⁶ atvieglo uzturēšanās atļaujas pieteikumu iesniegšanas kārtību, vairs nenosakot prasību iesniegt dzīvesvietu apliecinājošus dokumentus pirms saņemta uzturēšanās atļauja. Saskaņā ar iepriekš spēkā esošo procedūru, trešo valstu pilsoņiem, piesakoties uzturēšanās atļaujas saņemšanai, bija jāiesniedz īres līgums vai dzīvesvietas īpašnieka rakstiska piekrišana tam, ka trešās valsts pilsonis pēc uzturēšanās atļaujas saņemšanas dzīvos attiecīgajā īpašumā. Šāds nosacījums bija jāievēro pat tad, ja trešās valsts pilsonis iesniedza dokumentus uzturēšanās atļaujai, uzturoties ārpus Latvijas. Noteikumu grozījumi šādu kārtību atceļ, paredzot, ka trešās valsts pilsonim šie dokumenti jāiesniedz tikai pēc ieceļošanas Latvijā, saņemot uzturēšanās atļauju.

Imigrācijas likuma grozījumi⁵⁷ precizē deleģējumu Ministru kabinetam dokumenta izdošanai, kas apliecina Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) un ES dalībvalstu bruņoto spēku militārpersonu, bruņoto spēku nodarbinātībā esošo civilpersonu un viņu apgādājamo uzturēšanās statusu Latvijā (turpmāk – apliecinājums), paredzot to, ka šāds apliecinājums var tikt izsniegts arī militārpersonām. Iepriekšējā Imigrācijas likuma redakcija neparedzēja šādu apliecinājumu izsniegt militārpersonām. Lai to nodrošinātu, 2018. gada 23. janvārī Ministru kabinets ir pieņēmis noteikumus Nr.44 "Noteikumi par apliecinājuma izsniegšanu Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un ES dalībvalstu bruņoto spēku nodarbinātībā esošo civilpersonu, kā arī šo civilpersonu un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un ES dalībvalstu bruņoto spēku militārpersonu

⁵¹ Likumprojekta "Grozījumi Imigrācijas likumā" anotācija Pieejams: <http://titania.saeima.lv/LIVS12/saeimalivs12.nsf/0/182E20C6AE48BA9CC2258258002402C0?OpenDocument#b>.

⁵² Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

⁵³ Uzņēmumam saimnieciskā gada laikā jāsamaksā nodokļi vismaz 21,350 EUR apmērā.

⁵⁴ Paredzēts piemērot pieteikumiem, kas iesniegti, sākot no 2019. gada 2. janvāra.

⁵⁵ Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

⁵⁶ Ministru kabineta 2018. gada 11. septembra noteikumi Nr. 566 "Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi"".- Latvijas Vēstnesis Nr. 182, 13.09.2018. [stājās spēkā 14.09.2018.]

⁵⁷ Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

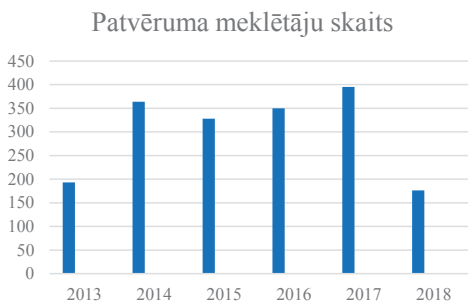
apgādājamo un citu ar bruņotajiem spēkiem saistīto personu tiesībām uzturēties Latvijas Republikā⁵⁸. Jaunā kārtība nosaka institūciju, kas izsniedz apliecinājumu NATO un ES dalībvalstu bruņoto spēku nodarbinātībā esošo civilpersonu, kā arī šo civilpersonu un NATO un ES dalībvalstu bruņoto spēku militārpersonu apgādājamo un citu ar bruņotajiem spēkiem saistīto personu tiesībām uzturēties Latvijā, apliecinājuma formu un saturu, kā arī apliecinājuma izsniegšanas kārtību.

2018. gada 23. februārī UNHCR reģionālā pārstāvniecība Ziemeļeiropā sadarbībā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi organizēja ekspertu sanākumi par bezvalstnieku identifikāciju un aizsardzību – labajām praksēm, rīcībpolitikas iespējām un izaicinājumiem. Ekspertu sanākums sniedza kopumā 24 dalībniekiem no Islandes, Zviedrijas, Dānijas, Somijas, Lietuvas, Francijas, Ungārijas un Latvijas labu iespēju iegūt padziļinātākas zināšanas par bezvalstniecības statusa noteikšanas procedūram.⁵⁹

⁵⁸ Ministru kabineta 2018. gada 23. janvāra noteikumi Nr. 44 "Noteikumi par apliecinājuma izsniegšanu Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un ES dalībvalstu bruņoto spēku nodarbinātībā esošo civilpersonu, kā arī šo civilpersonu un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un ES dalībvalstu bruņoto spēku militārpersonu apgādājamo un citu ar bruņotajiem spēkiem saistīto personu tiesībām uzturēties Latvijas Republikā"- Latvijas Vēstnesis Nr. 18, 25.01.2018.- [stājās spēkā 26.01.2018.]

⁵⁹ Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

3. STARPTAUTISKĀ AIZSARDŽĪBA

Salīdzinot ar 2017. gadu, patvēruma meklētāju skaits 2018. gadā ir strauji samazinājies līdz **176** (2017. gadā 395) personām, kas ir visu gadu lielākais skaita kritums. No kopējā patvēruma meklētāju skaita 7 ir pārcelti no Itālijas. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, 2018. gadā ir pieaudzis patvēruma meklētāju skaits no Krievijas – 48 (2017.–27), Irākas – 18 (2017.– 3) un Azerbaidžānas – 14 (2017.–7), savukārt patvēruma meklētāju skaits ir samazinājies no Sīrijas – 5 (2017. – 179⁶⁰) un Vjetnamas – 10 (2017.–40).⁶¹

Sadarbība ar trešajām valstīm

2018. gada sākumā saskaņā ar ES Apmācības (*Twinning*) projektu „Kosovas institūciju stiprināšana efektīvas migrācijas pārvaldē”⁶² apstiprināto Apmācības Līgumu Kosovā (Prištinā) notika pasākums, kura laikā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Patvēruma lietu nodaļas vadītāja kopā ar Nīderlandes ekspertu izstrādāja Patvēruma likumam pakārtotu tiesību aktu – Administratīvo instrukciju par patvēruma meklētāju izmitināšanas un uzņemšanas centra darbību.⁶³

Pasākumi, lai ieviestu Kopējo Eiropas patvēruma sistēmu

2018. gada sākumā Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde sagatavoja **Ceļvedi patvēruma meklētājiem Latvijā** 10 valodās^{64, 65}.

2018. gadā tika turpināta projekta „Informācijas centrs iebrucējiem” īstenošana, ko nodrošina biedrība „Patvērums „Drošā māja”⁶⁶. Projekta uzdevums ir nodrošināt nacionāla līmeņa koordinācijas struktūras izveidi un darbības nodrošināšanu, lai sniegtu atbalstu trešo valstu pilsoņiem, tai skaitā personām, kam piešķirta starptautiskā

⁶⁰ Pārceltas un pārmitinātas personas.

⁶¹ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

⁶² Nr.KS 14 IB JH 04.

⁶³ Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

⁶⁴ Arābu, dari, angļu, farsī, franču, latviešu, puštu, krievu, tigrīņu, kurdu valodās.

⁶⁵ Guideline for asylum seekers in Latvia. - Pieejams: <https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/BRO%C5%A0%C5%AARAS/ENG%20Patveruma%20mekletaji%20makets%20WEB.pdf>.

⁶⁶ Projekta īstenošanas periods ir no 2018. gada 2. janvāra līdz 2020. gada 30. jūnijam. Projekts tiek īstenots ar Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda atbalstu.

aizsardzība, un kas ir saņēmuši tiesības uzturēties Latvijas teritorijā. Projekta mērķis ir paaugstināt līdzdalību sabiedriskajos procesos un veicināt šo personu iekļaušanos Latvijas sabiedrībā, nodrošinot trešo valstu pilsoņu vajadzībām pielāgotu informāciju par tiesībām un pienākumiem visdažādākajās dzīves jomās.⁶⁷

NVA 2018. gada nogalē izveidoja divas infografikas: "Sociālās apdrošināšanas pakalpojumi nodarbinātajiem" un "Valsts veselības apdrošināšana 2019. gadā". Abas infografikas ir sagatavotas latviešu, krievu, angļu, arābu un dari valodās. Mērķauditorija ir bēgļi un personas ar alternatīvo statusu, kā arī citi trešo valstu iebraucēji Latvijā. Infografikas 2019. gada janvārī ir ievietotas NVA portālā www.nva.gov.lv, kā arī sadarbības partneru portālos <http://www.beglis.lv> un <http://www.integration.lv>.

2018. gada sākumā Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde uzsāka Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda projektu "Migrācijas un patvēruma atbalstošo informācijas sistēmu un saistīto procesu pilnveidošana un attīstība". Projekta mērķis ir attīstīt migrāciju un patvērumu atbalstošās informācijas sistēmas, lai vāktu, uzkrātu, analizētu un izplatītu datus un statistiku par personām un plūsmām, tādējādi veicinot un stiprinot sadarbību starp migrācijas un patvēruma procesā iesaistītajām institūcijām. Nākotnē projekts nodrošinās darbu ar digitalizētiem dokumentiem patvēruma procedūras ietvaros, ieskaitot apelācijas instanci.⁶⁸

Latvija 2018. gadā nodrošināja atbalstu ES dalībvalstīm, kas saskārās ar nesamērīgu spiedienu uz savām patvēruma sistēmām, nosūtot 3 ekspertus dalībai misijā uz Itāliju (Dublinas vienība un par patvēruma meklētāju reģistrācijas jautājumiem), 4 ekspertus uz Grieķiju (patvēruma meklētāju izmitināšana) un 1 ekspertu uz Bulgāriju (projektu vadība).⁶⁹

Starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniedzēju uzņemšana

Lai patvēruma meklētāju izmitināšanas centrā (turpmāk – Centrs) kontrolētu patvēruma meklētāju plūsmu, nodrošinot sabiedrisko kārtību un paaugstinot drošību, tika veikta Centra videonovērošanas un piekļuves kontroles sistēmas papildināšana, kurā paredzēta papildus informācijas iekļaušana Centra piekļuves kontroles sistēmā, piemēram, patvēruma meklētāja pirkstu nospiedumu (no 12 gadu vecuma) un sejas digitālā attēla iekļaušana.⁷⁰

Vienlaikus paredzēts, ka par Centra iekšējās kārtības noteikumu pārkāpšanu patvēruma meklētājiem, kas sasnieguši 18 gadu vecumu, varēs aizliegt izmantot Centra inventāru koplietošanas telpās, kā arī šīs personas varēs pārvietot uz telpām ar zemāku ērtību līmeni.⁷¹

⁶⁷ Avots: Kultūras ministrija.

⁶⁸ Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

⁶⁹ Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

⁷⁰ Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumi Nr. 734 "Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 26. jūlija noteikumos Nr. 489 "Patvēruma meklētāju izmitināšanas centra iekšējās kārtības noteikumi"- Latvijas Vēstnesis Nr. 236, 30.11.2018. - [stājās spēkā 01.12.2018.] Uzlabojumi veikti Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes īstenotā projekta "Atbalsta pasākumi personu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, uzņemšanai un izmitināšanai Latvijā" ietvaros (Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds).

⁷¹ Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

Patvēruma sistēmas izaicinājumi

Pieaudzis gadījumu skaits, kad patvēruma procedūras ietvaros, tiek veiktas padziļinātas pārbaudes, lai izvērtētu drošības apsvērumus.⁷²

Pārcelšana un pārmitināšana

2018. gadā uz Latviju pārcelti 7 Eritrejas pilsoņi no Itālijas (kopumā trīs gadu laikā pārceltas 34 no 186 personām).⁷³

EMT rezultātu izmantošana

2018. gadā EMT Latvijas kontaktpunkts izstrādāja nacionālo ziņojumu EMT izpētes darbam "Starptautiskās aizsardzības saņēmēju izceļošana uz izcelsmes valsti: izaicinājumi, politika un prakse". Izpētes darba mērķis ir apkopot dalībvalstīm pieejamo informāciju, kas var norādīt uz iemesliem, kādēļ starptautiskās aizsardzības saņēmēji izceļo vai cenšas rast saikni ar izcelsmes valsti. Tāpat izpētes darba ietvaros tika analizētas iespējamās sekas attiecībā uz starptautiskās aizsardzības statusu un uzturēšanās tiesībām, ja tiek konstatēts, ka starptautiskās aizsardzības saņēmēja darbības atbilst nacionālā likumdošanā noteiktiem kritērijiem statusa zaudēšanai vai atņemšanai. Papildus sabiedrības un politikas veidotāju informēšanai, apkopotā informācija tiks nodota Eiropas Patvēruma atbalsta biroja rīcībā, lai turpinātu pilnveidot Kopējo Eiropas patvēruma sistēmu, īpaši attiecībā uz starptautiskās aizsardzības statusa pārtraukšanu.

⁷² Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

⁷³ Datu avots: Valsts robežsardze.

4. NEPILNGADĪGAS PERSONAS BEZ PAVADĪBAS UN CITAS ĪPAŠI AIZSARGĀJAMAS GRUPAS⁷⁴

2018. gadā Latvijā mazāk kā piecas⁷⁵ nepilngadīgas personas bez pavadības, kuras tika aizturētas par uzturēšanos Latvijā bez derīgiem ceļošanas dokumentiem, tika nodotas ārvalstu atbildīgajām iestādēm. ⁷⁶ nepilngadīgas personas bez pavadības pieprasīja patvērumu Latvijā. Lielākais trešo valstu nepilngadīgo personu bez pavadības skaits bija no Vjetnamas. 2018. gadā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē tika organizētas mācības par bērnu tiesību aizsardzības jautājumiem, kurās piedalījās vairāk nekā 50 darbinieki, kuri ikdienā strādā ar migrācijas un patvēruma jautājumiem. Mācību laikā tika izskatīti jautājumi, kas ir saistīti ar starptautisko tiesību aktu piemērošanu, starpinstitucionālo sadarbību, procesuālo tiesību jautājumiem, un saskarsmes, tai skaitā vardarbības aspektiem, nodrošinot bērnu tiesību aizsardzību.

Nepilngadīgas personas bez pavadības, kuras meklē patvērumu

2018. gadā Valsts robežsardzes amatpersonas piedalījās apmācībās, kurās bija iekļauti jautājumi par nepilngadīgo bez pavadības un citu īpaši aizsargājamu personu, kas piesakās vai nepiesakās patvērumam, tiesības:

- 80 Valsts robežsardzes amatpersonas piedalījās apmācībās "Profilēšana, intervēšana un identifikācija";
- divas Valsts robežsardzes amatpersonas piedalījās apmācībās "Bērnu tiesību aizsardzība".⁷⁷

Valsts robežsardze sadarbībā ar Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju 2018. gadā ir izstrādājusi vadlīnijas "Par pārstāvības nodrošināšanu nepilngadīgiem ārzemniekiem un patvēruma meklētājiem bez pavadības un iesaistīto iestāžu sadarbību"⁷⁸. Vadlīniju mērķis ir izveidot efektīvu nepilngadīgu ārzemnieku bez pavadības aizsardzības sistēmu un attīstīt praktisko sadarbību starp iestādēm, kas veic procesuālās darbības atkarībā no situācijas, kādā ir nonācis nepilngadīgais ārzemnieks

⁷⁴ «Īpaši aizsargājamas grupas» ietver nepilngadīgas personas bez pavadības, mazgadīgos cilvēkus tirdzniecības upurus, invalīdus, vecāka gadagājuma cilvēkus, grūtnieces, vientuļos vecākus ar nepilngadīgiem bērniem, personas ar garīgās veselības problēmām un personas, kuras ir pakļautas spīdzināšanai, izvarošanai vai ar citām nopietnām psiholoģiskām, fiziskām vai seksuālas vardarbības formām, pamatojoties uz "Īpaši aizsargājamas grupas" definīciju ierosinātajā direktīvas pārstrādātajā redakcijā, ar ko nosaka obligātos standartus patvēruma meklētāju uzņemšanai ("Uzņemšanas direktīva").

⁷⁵ Datu avots: Valsts robežsardze.

⁷⁶ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

⁷⁷ Avots: Valsts robežsardze.

⁷⁸ Vadlīnijas "Par pārstāvības nodrošināšanu nepilngadīgiem ārzemniekiem un patvēruma meklētājiem bez pavadības un iesaistīto iestāžu sadarbību"- Pieejams: http://www.bti.gov.lv/lat/barintiesas/metodiskie_ieteikumi_/?doc=5339&page=.

(patvēruma meklētājs, izraidāmais ārzemnieks, ārzemnieks, kura izraidīšana ir atlikta) un iestādēm, kas pārstāv nepilngadīgā ārzemnieka bez pavadības intereses un tiesības, pārstāvot viņus personiskajās un mantiskajās attiecībās (aizbildnis vai likumiskais pārstāvis).⁷⁹

2018. gadā Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde Projekta "Atbalsta pasākumi personu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, uzņemšanai un izmitināšanai Latvijā" ietvaros Centra telpās nodrošināja bērnu pieskatīšanu.⁸⁰

⁷⁹ Avots: Labklājības ministrija, Valsts robežsardze.

⁸⁰ Projekta "Atbalsta pasākumi personu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, uzņemšanai un izmitināšanai Latvijā" ietvaros veiktie pasākumi.- Pieejams: https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/images/ads/projekts_%C4%81%C4%93j%C4%81%20publ..jpg.

5. INTEGRĀCIJA

Integrācijas politika Latvijā ir Kultūras ministrijas pārziņā. Iesaistītas šīs politikas īstenošanā ir arī Izglītības un zinātnes ministrija, Kultūras ministrija, Ārlietu ministrija, Labklājības ministrija, Valsts un reģionālās attīstības ministrija, Iekšlietu ministrija, Aizsardzības ministrija, Sabiedrības integrācijas fonds un nevalstiskās organizācijas.

2018. gadā ir apstiprināts Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plāns 2019.–2020. gadam.⁸¹ Šajā dokumentā kā jauna mērķa grupa ir izvirzītas personas, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, kā arī bēgļi un alternatīvo statusu ieguvušas personas.

Integrācijas veicināšana, īstenojot sociāli ekonomisko līdzdalību

2018. gadā trešo valstu pilsoņu sociāli ekonomiskās līdzdalības veicināšanai tika īstenoti pasākumi viņu sociālo prasmju attīstībai, latviešu valodas apguvei un nodarbinātības uzsākšanai.

Trešo valstu pilsoņi informāciju par savām tiesībām un pienākumiem var saņemt "Informācijas centrā iebraucējiem"⁸² 2018. gadā projekta ietvaros palīdzība sniegta 898 personām.⁸³ Informācijas centrā kā brīvprātīgie strādā arī trešo valstu pilsoņi.

Lai veicinātu jauniebraucēju iepazīšanos ar Latviju, izstrādāta lietojumprogramma par dzīvi Latvijā "Pirmie soļi Latvijā". Lietotne latviešu, angļu, franču, dari un arābu valodās ir pieejama bezmaksas *Google Play* un *App Store* veikalos.⁸⁴

Interneta vietnē www.integration.lv publicēta informācija, kas attiecas uz trešo valstu pilsoņu integrāciju Latvijā un pakalpojumiem, kas pieejami trešo valstu pilsoņiem, aktuālā informācija par integrācijas pasākumiem, ko īsteno valsts un nevalstiskās organizācijas, informatīvie materiāli un resursi, kas domāti trešo valstu pilsoņiem.⁸⁵

Patvēruma meklētājiem, bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu ir iespējas izmantot sociālo mentoru atbalstu daudzveidīgu sadzīves jautājumu risināšanā, piemēram, palīdzība dokumentu kārtošanā, pavadības nodrošināšanā uz dažādām iestādēm, palīdzības saņemšanas vietām, konsultācijām. 2018. gadā sociālā mentora pakalpojumu nodrošināja biedrība "Patvērums "Drošā māja"", Sabiedrības integrācijas fonds un biedrība "Latvijas Sarkanais Krusts". 2018. gada laikā sociālā darbinieka un

⁸¹ Ministru kabineta rīkojums Nr.345 "Par Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plānu 2019.–2020. gadam". Latvijas Vēstnesis, 143(6229), 20.07.2018.

⁸² 2018. gadā turpināta projekta „Informācijas centrs iebraucējiem” īstenošana, ko nodrošina biedrība „Patvērums „Drošā māja””.

⁸³ Avots: Kultūras ministrija.

⁸⁴ <http://www.patverums-dm.lv/veikts-izvertejums-par-sniegtajiem-atbalsta-pasakumiem-starptautiskas-aizsardzibas-personam--infografika/943>.

⁸⁵ Vietni administrē biedrība "Patvērums "Drošā māja"" projekta "Informācijas centrs iebraucējiem" ietvaros. Projekts tiek īstenots ar Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda atbalstu. Avots: Kultūras ministrija.

sociālā mentora pakalpojumus saņēma **128 patvēruma meklētāji, bēgļi un personas ar alternatīvo statusu**⁸⁶.

Integrācijas kursus trešo valstu pilsoņiem, kuri likumīgi uzturas Latvijas teritorijā, organizē biedrības vairākās lielākajās Latvijas pilsētās.⁸⁷

Domnīca PROVIDUS 2018. gada pavasarī ir apkopojusi informāciju par Latvijā šobrīd pieejamajiem sociālā integrācijas atbalsta pakalpojumiem⁸⁸. Apkopojums ir veidots kā daļa no projekta RACCOMBAT⁸⁹, kura mērķis ir ieviest tiesiskuma elementus citu valstu pilsoņu sociālo prasmju apguvē, veicināt integrācijas jautājumu iekļaušanu atbilstošo politiku veidošanā, kā arī iepazīstināt sabiedrību ar labo praksi sociālo prasmju apguvē.⁹⁰ Apkopojuma autori atzīst, ka starptautiskās aizsardzības saņēmēju sociālās integrācijas pasākumi kopš 2015. gada ir kļuvuši sistemātiskāki un plašāki, savukārt trešo valstu pilsoņu integrācijas aktivitātes joprojām ir neregulāras un ieviestas tikai projektu veidā.

Patvēruma meklētāju, bēgļu un personu ar alternatīvo statusu iekļaušanos Latvijas sabiedrībā un vidē aprūpina latviešu valodas zināšanu trūkums. Lai atbalstītu jauniebraucējus latviešu valodas apguvē, Latviešu valodas aģentūra 2018. gada vidū organizēja 8 stundu tālākizglītības kursus brīvprātīgajiem palīgiem un mentoriem.⁹¹ Tika turpināta arī citu projektu īstenošana, kuru ietvaros trešo valstu pilsoņi var apgūt latviešu valodu.⁹²

⁸⁶ Avots: Sabiedrības integrācijas fonds.

⁸⁷ Biedrība „Inovāciju atbalsta centrs” īsteno projektu “MĒS – Latvijā”. Projekta mērķis ir nodrošināt integrācijas kursus Rīgas un Latgales reģionā mērķa grupai – 360 trešo valstu pilsoņiem, kas likumīgi uzturas Latvijas teritorijā. Biedrība „Sadarbības platforma” īsteno projektu „Integrācijas ABC - 2017”. Projekta mērķis ir ieviest imigrantiem paredzētu kvalitatīvu integrācijas kursa programmu, noorganizēt interaktīvus, izglītojošus un savstarpēju izpratni veicinošus pasākumus imigrantu un uzņemošās sabiedrības pārstāvjiem integrācijas procesu un starpkultūru dialoga uzlabošanā, veicinot efektīvu imigrantu iekļaušanos sabiedrībā. Daugavpils Universitātes Mūžizglītības, kultūras un zinātnes komunikācijas biedrība „Intelektu parks” īsteno projektu „Esi sveicināta, simtgades Latvija”. Projekta mērķis ir nodrošināt integrācijas programmu, kas sekmē imigrantu iekļaušanos Latvijas sabiedrībā, īstenošanu. Biedrības “Patvērums “Droša māja” organizētos Integrācijas mācību kursu par Latviju pērn ir noklausījušās sešas grupas - 90 personas. Projekta “Atbalsta pasākumi starptautiskās aizsardzības personām II” ietvaros biedrība „Patvērums “Drošā māja”” īsteno atbalsta pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt mērķa grupai integrācijas kursus. Integrācijas kursā starptautiskās aizsardzības personas tiek iepazīstinātas ar Latvijas sociālekonomisko un kultūrvidi, lai veiksmīgāk adaptētos jaunajos apstākļos un iekļautos sabiedrībā. 2018. gadā integrācijas mācību kursu apguva 77 personas.

⁸⁸ Ar apkopojuma tekstu var iepazīties šeit: http://providus.lv/article_files/3453/original/Mapping_Social_Orientation_LV_LATVISKI_26.03..pdf?1522063966.

⁸⁹ <http://providus.lv/article/racombat-rasisma-un-ksenofobijas-roversana-un-apkarosana-attistot-citu-valstu-pilsonu-socialas-prasmes>.

⁹⁰ Pētniecisks apkopojums: Jauniebraucēju sociālās integrācijas atbalsta aktivitātes Latvijā.- Pieejams: <http://providus.lv/article/petniecisks-apkopojums-jauniebrauceju-socialas-integracijas-atbalsta-aktivitates-latvija>.

⁹¹ Latviešu valodas nodarbības jauniebraucēju mentoriem.- Pieejams: <https://valoda.lv/latviesu-valodas-nodarbibas-jauniebrauceju-mentoriem/>

⁹² Turpināta projekta “Atbalsta pasākumi starptautiskās aizsardzības personām II” īstenošana, ko veic biedrība „Patvērums “Drošā māja””. Atbalsta pasākumu mērķis ir nodrošināt mērķa grupai latviešu valodas pamata frāžu apguvi. 2018. gadā latviešu valodas mācību kursu apguva 71 persona. Biedrības “Izglītības attīstības centrs” projekts „Dzīvoju Latvijā - mācos latviešu valodu” (PMIF), Latviešu valodas aģentūras projekts „Latviešu valodas apguve, lai sekmētu trešo valstu pilsoņu iekļaušanos darba tirgū”, Daugavpils Universitātes projekts „Latviešu valodas kursi trešo valstu pilsoņiem „LATVIJA - MANAS MĀJAS””, Rīgas domes projektu konkursa „Latviešu valodas apguves kursu organizēšana un īstenošana Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” ietvaros īstenotie projekti.

Ārvalstu studentiem tika izstrādāts latviešu valodas apguves mācību materiāls, kas ir noderīgs papildu mācību līdzeklis ikvienam, kas apgūst latviešu valodu Latvijā vai ārvalstīs, mācoties kopā ar skolotāju vai individuāli.⁹³ Bēgļiem un patvēruma meklētājiem ir pieejams digitāls mācību līdzeklis „Mācāmies latviešu valodu” dažādām vecuma grupām, kurš sastāv no daudzveidīgiem uzdevumiem dažādos mācību priekšmetos.⁹⁴

NVA īsteno vairākus pasākumus nodarbinātības veicināšanai:

- tiek piedāvāts jauns pakalpojums – latviešu valodas mentors nodarbinātajiem bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu, kas fokusējas uz adaptāciju darba vidē un profesionālās leksikas attīstību. Valodas mentora pakalpojumus gada laikā saņēma 7 personas, no tām latviešu valodas kursu pabeidza 5 personas⁹⁵;
- NVA mājaslapā ir publicēts e–buklets patvēruma meklētājiem, bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu “Pirmie soļi ceļā uz darbu” latviešu, angļu, krievu, arābu un tigrīņu valodās.⁹⁶ Buklets sniedz informāciju par NVA pakalpojumiem, kā arī par nodarbinātības, mājokļa un sociālā atbalsta jautājumiem;
- izveidota sadarbība ar 47 jauniem darba devējiem, kuri ir gatavi nodarbināt bēgļus un personas ar alternatīvo statusu. 2018. gada laikā darbā iekārtotas 27 personas, no tām 2018. gada beigās darba attiecībās bija 22 personas. Vairākas personas gada laikā darbā iekārtotas atkārtoti.

Eiropas Sociālā fonda projekta “Dažādības veicināšana” ietvaros Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras Radošo industriju inkubatora pārstāvji⁹⁷ un Latvijas uzņēmumi⁹⁸ konsultē bēgļus par uzņēmējdarbības iespējām Latvijā.

Domnīca PROVIDUS izstrādāja rokasgrāmatu par integrāciju darba vietā. Rokasgrāmatā ir apkopoti jauniebraucējiem un darba devējiem noderīgi informācijas resursi par jau šobrīd pieejamajiem integrācijas atbalsta pasākumiem. Tā ir veidota ar mērķi apkopot labo praksi iekļaujošās darba vides veidošanā un integrācijas atbalsta nodrošināšanā, kā arī sniegt ieteikumus valsts politikas veidotājiem un Rīgas pašvaldībai par to, kā labāk un efektīvāk atbalstīt jauniebraucēju iekļaušanos Latvijā.^{99,100}

⁹³ Latviešu valodas aģentūra. Lasīšanas tekstu un uzdevumu krājums. 2. daļa - Pieejams: <https://valoda.lv/lasinasas-tekstu-un-uzdevumu-krajums-2-dala/>.

⁹⁴ Digitāls mācību materiāls bēgļiem un patvēruma meklētājiem „Mācāmies latviešu valodu”.- Pieejams: <http://maciummacies.valoda.lv/>.

⁹⁵ Avots: Labklājības ministrija.

⁹⁶ Saite uz bukletu ir pieejama šeit: <https://begluintegracija.nva.gov.lv/>.

⁹⁷ LIAA Radošo industriju inkubatorā bēgļus no Afganistānas konsultē par uzņēmējdarbības iespējām Latvijā.- Pieejams: http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=10555%3ALIAA-Radoso-industriju-inkubatora-beglus-no-Afganistanas-konsulte-par-uznemejdarbibas-iespejam-Latvija&catid=14%3AJaunumi&Itemid=186&lang=lv.

⁹⁸ Bēgļi no Sirijas iepazistas ar Latvijas uzņēmumu darbību.- Pieejams: http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=10554%3ATris-begli-no-Sirijas-iepazistas-ar-Latvijas-uznemumu-darbibu&catid=14%3AJaunumi&Itemid=186&lang=lv.

⁹⁹ Rokasgrāmatā ir apkopoti jauniebraucējiem un darba devējiem noderīgi informācijas resursi par jau šobrīd pieejamajiem integrācijas atbalsta pasākumiem.

¹⁰⁰ Rokasgrāmatā: integrācija darba vietā, 27.10.2018.- Pieejams: <http://providus.lv/article/rokasgramata-integracija-darba-vieta>.

Integrācijas veicināšana, nodrošinot piekļuvi pilsoniskai līdzdalībai, tiesībām un pienākumiem, nodrošinot vienlīdzīgu attieksmi un piederību

Kultūras ministrija, meklējot risinājums trešo valstu pilsoņu pilsoniskās līdzdalības veicināšanas iespējām, organizēja:

- Dizaina domāšanas darbnīcas ar mērķi apzināt pieredzi, noskaidrot izaicinājumus un piedāvāt risinājumus veiksmīgākai trešo valstu pilsoņu un starptautisko aizsardzību ieguvušo personu iekļaušanai sabiedrībā, noskaidrot pieredzētos izaicinājumus un piedāvāt risinājumus latviešu valodas apguves procesa uzlabošanai. Dizaina domāšanas darbnīcās gūtie secinājumi tiks izmantoti integrācijas politikas plānošanai un pilnveidei.¹⁰¹
- Sadarbībā ar Britu Padomi Latvijā tika organizēts Integrācijas hakatons jeb Integrācijas ideju laboratorija. Pasākuma mērķis bija rast jaunus, inovatīvus un ilgtspējīgus projektus, pakalpojumus vai produktus, kas palīdzētu veicināt iecietību, veicināt savstarpējo uzticēšanos un sadarbību, sniegt atbalstu latviešu valodas apguvei nepilsoņiem un jauniebraucējiem – trešo valstu pilsoņiem, tai skaitā starptautisko aizsardzību ieguvušām personām. Integrācijas ideju laboratorijā tika izvirzītas 13 idejas, no kurām piecu ideju autori spēja pārliecināt par savu vīziju sabiedrības saliedēšanas sekmēšanai un izveidot komandu tālākai attīstīšanai: žūrijas komisija nolēma piešķirt 10 000 EUR projekta „Mobilās aplikācijas *COoperly* izveide” īstenošanai, un 5000 EUR piešķirt visām komandām proporcionāli, mentoru piesaistei projektu kvalitātes uzlabošanai un papildu iespējamā alternatīvā finansējuma piesaistīšanai.¹⁰²

Bēgļi un personas ar alternatīvo statusu sastopas ar grūtībām, uzsākot patstāvīgo dzīvi Latvijā, īpaši sarežģīta ir savas dzīvesvietas atrašana. 2018. gadā tika nodrošināts mājoklis trijām ģimenēm, kurām piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss.

Nediskriminācija

Sabiedrības attieksme pret trešo valstu pilsoņu ieceļošanu liecina par viedokļu polarizāciju.

Lai veicinātu dialogu ar Latvijas sabiedrību par nediskriminācijas principiem un sekmētu toleranci starp dažādām diskriminācijas riskam pakļauto personu grupām ilgtermiņā, Sabiedrības integrācijas fonds ir uzsācis piecu gadu informatīvo kampaņu “Atvērtība ir vērtība”. Tās mērķis ir veicināt atvērtību, dažādību un uzrunāt gan diskriminācijai pakļautās cilvēku grupas, gan darba devējus, jauniešus un Latvijas sabiedrību kopumā. 2018. gadā kampaņas fokusā ir patvēruma meklētāji un personas ar bēgļa vai alternatīvo statusu, kam bija veltītas aktivitātes visa gada garumā. Kampaņas ietvaros tika rīkotas tematiskās dienas, apmācības un labās prakses pēcpusdienas,

¹⁰¹ Avots: Kultūras ministrija.

¹⁰² Avots: Kultūras ministrija.

aktivitātes darba devēju auditorijai, debates jauniešiem un studentiem, kā arī organizētas aktivitātes pilsētu svētkos un festivālos.¹⁰³

Biedrība “Gribu palīdzēt bēgļiem” īstenoja projektu “Bēgļu korpēs”, kura ietvaros tika īstenotas 10 interaktīvi izglītojošas nodarbības jauniešiem izglītības iestādēs Rīgā. Nodarbības iekļāva simulācijas spēli par apstākļiem, kādos nonāk indivīds, pametot dzimteni, šķērsojot valstu robežas un piešķirot savai dzīvei jaunu jēgu svešā vietā.¹⁰⁴

Ar mērķi veicināt migrācijas jautājumu iekļaušanu vidusskolu programmu mācību stundās, kā arī lai paplašinātu izpratni par migrācijas procesiem un to nozīmību Latvijas sabiedrībā, Domnīca PROVIDUS izveidoja virkni materiālu, kuru izstrādē tika izmantoti nevalstiskās organizācijas “Migration Matters” video.¹⁰⁵

Lai veidotu sabiedrības izpratni un veicinātu konstruktīvu dialogu starp dažādām sabiedrības grupām, nodrošinot masu informācijas līdzekļu profesionālās kvalitātes un satura daudzveidības uzlabošanu trešo valstu pilsoņu un ar migrāciju saistīto notikumu, problēmu un procesu atspoguļojumā, žurnālistiem tika organizēts semināru cikls un diskusija “Redakcionālās darbības vadlinijas un ētikas kodekss”.¹⁰⁶ *Īstenots dialogu cikls par migrācijas un trešo valstu pilsoņu atspoguļojumu medijos un apmācības žurnālistiem par masu mediju iesaisti trešo valstu pilsoņu integrēšanā. Mācībās piedalījās 26 mediju pārstāvji.*¹⁰⁷

Integrācijas veicināšana vietējā līmenī

Sadarbības platformas stratēģijas un integrācijas pasākumu programmas īstenošanai projekta “Informācijas centrs iebraucējiem” ietvaros 2018. gada janvārī ir izveidota **Starpsektorālā Dialoga platforma**. Tajā ir iesaistījušies valsts iestāžu, pašvaldību, nevalstisko organizāciju un privātu institūciju pārstāvji, kas jau ir iesaistīti trešo valstu pilsoņu integrācijas procesā vai ir pauduši vēlmi iesaistīties atbalsta sniegšanā iebraucējiem. Platformas tikšanās notiek vismaz reizi mēnesī.¹⁰⁸

Rīgas pilsētas pašvaldībā ES URBACT III (2013–2020) programmas ietvaros tika realizēts projekts “Uzņemošās pilsētas” (*Arrival Cities*). Projekta mērķis bija apzināt situāciju migrācijas un integrācijas jomā projekta partneru dalībvalstīs un sagatavot vietējo rīcības plānu jauniebraucēju iekļaušanai sabiedrībā sadarbībā ar valsts, pašvaldības un nevalstiskajām organizācijām partnervalstīs. Projekta gaitā tika īstenotas 4 galvenās aktivitātes:

¹⁰³ Atvērtība ir vērtība. Ziņas 2018. gada jūnijs.- Pieejams: http://www.sif.gov.lv/images/files/ESF/ESF-integracija/Sabiedrības_informesana/Atvertiba_vertiba_newsletter_06-2018.pdf.

¹⁰⁴ Projekts tiek līdzfinansēts Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Sabiedrības integrācijas programmas ietvaros. Avots: <https://www.facebook.com/esbijubeglukurpes/>

¹⁰⁵ Sagatavoti izziņas materiāli diskusijas veicināšanai par migrāciju.- Pieejams: <http://providus.lv/article/sagatavoti-izzinas-materiali-diskusijas-veicinasanai-par-migraciju>.

¹⁰⁶ Avots: Kultūras ministrija un <https://www.rsu.lv/projekts/atbildigas-daudzveidigas-un-kvalitativas-zurnalistikas-attistiba-latvijas-nacionalajos-un> . Projekts „Atbildīgas, daudzveidīgas un kvalitatīvas žurnālistikas attīstība Latvijas nacionālajos un reģionālajos masu medijos, veicinot trešo valstu pilsoņu integrāciju Latvijā”, ko īsteno Rīgas Stradiņa universitāte.

¹⁰⁷ Projekts „Masu mediju iesaiste trešo valstu pilsoņu integrēšanā Latvijā”, ko īsteno Vidzemes Augstskola.

¹⁰⁸ Starpsektorālā Dialoga platforma.- Pieejams: <http://www.integration.lv/lv/starpsektorala-dialoga-platforma>.

- Esošās situācijas izpēte migrācijas jomā katrā projekta partnervalstī;
- Vietējās atbalsta grupas izveide jauniebraucēju iekļaušanai (valsts, pašvaldību un NVO pārstāvji);
- 5 starptautiski darba semināri (Drēzdenē, Valdemarnā, Vantā, Salonikos un Oldenburgā);
- Rīcības plāna izstrāde jauniebraucēju iekļaušanai Rīgā.¹⁰⁹

¹⁰⁹ Avots: Rīgas Dome.

6. PILSONĪBA UN NATURALIZĀCIJA

2018. gadā nedaudz palielinājās Latvijas pilsonībā naturalizācijas kārtībā uzņemto personu skaits – 930, (2017.– 915).¹¹⁰ Līdzīgi kā 2017. gadā lielāko pilsonību ieguvušo personu īpatsvaru veido Latvijas nepilsoņi – 89 %. Salīdzinājumā ar 2017. gadu (102) 2018. gadā trešo valstu pilsoņu skaits, kas naturalizācijas kārtībā saņēma Latvijas pilsonību, ir nedaudz samazinājies – 99.¹¹¹

Intereses veicināšanai par Latvijas pilsonības iegūšanu naturalizācijas kārtībā tiek organizētas informatīvās dienas, kas galvenokārt tiek rīkotas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes teritoriālajās nodaļās, dažkārt arī izbraukumos. Informatīvo dienu ietvaros interesentiem tiek sniegta informācija par Latvijas pilsonības iegūšanu naturalizācijas kārtībā, kā arī personai ir dota iespēja pārbaudīt savas zināšanas izmēģinājuma naturalizācijas eksāmenā.

Lai veicinātu Latvijas pilsonības iegūšanu Latvijā dzimušiem nepilsoņiem, kuru vecāki ir nepilsoņi vai bezvalstnieki, 2018. gadā tika uzsākta informācijas kampaņa, kuras ietvaros Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde informēja Latvijā dzīvojošo nepilsoņu un bezvalstnieku bērnu vecākus par iespēju reģistrēt bērnam Latvijas pilsonību. Visa gada ietvaros tika informētas 1421 ģimenes.¹¹²

¹¹⁰ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

¹¹¹ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

¹¹² Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

7. ROBEŽKONTROLE, VĪZAS UN ŠENGENAS PĀRVALDĪBA

Ārējo robežu pārvaldība

2018. gadā ārējās robežas kontrolē un uzraudzībā notiek valsts robežas joslas iekārtošanas pasākumi gan uz Latvijas Republikas–Krievijas Federācijas valsts robežas iekārtota valsts robežas josla 187 km garumā, veikta žoga uzstādīšana 93 km garumā un izveidota pēdu kontroles josla 165 km garumā, gan uz Latvijas Republikas–Baltkrievijas Republikas valsts robežas¹¹³ uzsākti valsts robežas joslas iekārtošanas pasākumi.

Starp Valsts robežsardzi un Zemessardzi noslēgta starpresoru vienošanās par zemessargu iesaisti valsts robežas pārkāpēju meklēšanā un aizturēšanā.¹¹⁴

Līdz ar pieaugošo Latvijas ārējās robežas šķērsojošo pasažieru skaitu efektīvākai robežpārbaudes nodrošināšanai Starptautiskās lidostas „Rīga” I kategorijas robežkontroles punktā tika iesaistīts papildus personāls, kā arī tika palielināts amata vietu skaits.

Valsts robežsardzes teritoriālo pārvalžu amatpersonām (145), Ārlietu ministrijas (36) un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes amatpersonām (17) Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde organizēja apmācības par Nacionālās vīzu informācijas sistēmas praktisku lietošanu un citiem būtiskiem ar vīzu apstrādes procedūru saistītiem jautājumiem.¹¹⁵

No 2018. gada 1. janvāra līdz 2019. gada 31. decembrim tiek īstenots Latvijas, Lietuvas un Igaunijas kopīgais projekts “Baltijas valstu informācijas apmaiņas mehānisma attīstība”, kurš tiek īstenots ES Iekšējā drošības fonda 2014.–2020. gadam ietvaros. 2018. gadā ir notikušas vairākas sanāksmes, kurās ir pārrunāta projekta ieviešanas gaita un pārrunāti tehniskie risinājumi.¹¹⁶

Migrācijas pārvaldīšana

Saskaņā ar Eiropas Komisijas lēmumu Nr.SG–Grefe (2018) D/19370 norādīto laika posmu – no 2018. gada 24. oktobra līdz 2019. gada 7. aprīlim – lidostā “Rīga” tiek veiktas mērķtiecīgas pārbaudes, gadījumos, kad sistemātiskās pārbaudes veikšanai tiek konstatēta nesamērīga ietekme uz satiksmes plūsmu. Turklāt arī sauszemes robežkontroles punktos ar lielāku satiksmes intensitāti tiek veikta sistemātisko pārbaudžu piemērošanas pārtraukšana ES, Eiropas Ekonomiskās zonas, Šveices Konfederācijas pilsoņiem piemērošanas pārtraukšana, ar pāriešanu uz mērķtiecīgo pārbaudi.¹¹⁷

¹¹³ 2018. gadā atklātā konkursa „Valsts robežas joslas gar Latvijas Republikas un Baltkrievijas Republikas robežu ierīkošana, noslēdzot vispārīgo vienošanos uz četriem gadiem” ietvaros noslēgts līgums ar komersantu par valsts robežas joslas iekārtošanu uz Latvijas Republikas un Baltkrievijas Republikas valsts robežas.

¹¹⁴ Avots: Valsts robežsardze.

¹¹⁵ Avots: Valsts robežsardze, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

¹¹⁶ 2018.05.29 Baltijas valstu robežapsardzības iestāžu pārstāvji tiekas kopīgā projekta atklāšanas sanāksmē.- Pieejams: <http://www.rs.gov.lv/?id=1031&top=0&from=2018-5&rel=5605>.

¹¹⁷ Avots: Valsts robežsardze.

Ir ieviests SIS II AFIS¹¹⁸, tai skaitā meklēšanas funkcionalitāte un ir izveidota saikne ar Latvijas Biometrijas datu apstrādes sistēmu, kas ļauj tiešsaistes režīmā pielasīt pirkstu nospiedumu failus trauksmes paziņojumam. Šī funkcionalitāte ir pieejama tikla pakalpes (web–servisa) veidā arī citām Latvijas iestādēm.¹¹⁹

Vizu politika

2018. gadā kopējais izsniegto vīzu skaits ir samazinājies, sasniedzot 164 771 (2017. gadā – 168 729), taču ir palielinājies izsniegto ilgtermiņa vīzu skaits. No izsniegtajām vīzām 158 601 – Šengenas vīzas, 6156 – ilgtermiņa (D) vīzas.¹²⁰

Kopējais izsniegto vīzu skaits pēc to veida, 2016–2017.¹²¹

	2017	2018
Šengenas vīzas	164 175	158 601
Ilgtermiņa (D) vīzas	4554	6156
Pavisam	168 729	164 771

2018. gadā Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde turpināja projekta IDF „Nacionālās vīzu informācijas sistēmas (NVIS) lietošana un attīstīšana (1.posms) ” ieviešanu. Projekta ietvaros tiek veikti pasākumi, lai uzlabotu vīzu apstrādes procesā izmantoto informācijas tehnoloģiju darbības kvalitāti, lai NVIS lietotājiem nodrošinātu atbilstošu darba vidi un sniegtu nepieciešamās konsultācijas un apmācības par NVIS lietošanas jautājumiem.¹²²

2018. gada 1. februārī stājās spēkā vīzu pārstāvības līguma grozījumi ar Lietuvu. Lietuva uzsāka vīzu pārstāvību Latvijas vārdā Īrijā (Dublinā).¹²³

2018. gadā Latvijas vēstniecība Apvienotajos Arābu Emirātos sadarbībā ar ārpakalpojuma sniedzēju “VFS Global” uzsāka vīzu pieteikumu pieņemšanu no šādām Līča reģiona valstīm: Apvienotajiem Arābu Emirātiem, Saūda Arābijas, Omānas, Kataras, Kuveitas un Bahreinas.¹²⁴

EMT rezultātu izmantošana

EMT Latvijas kontaktpunkts izstrādāja nacionālo ziņojumu izpētes darbam “Vīzu liberalizācijas ietekme uz mērķa valstīm”, kura mērķis ir sniegt pārskatu par Latvijas pieredzi saistībā ar bezvīzu režīma darbību. Tajā ir iekļauti izaicinājumi, labākā prakse un pozitīvā pieredze, kā arī sniegta aktuāla informācija par jaunākajām tendencēm šajā migrācijas politikas jomā. Sintēzes ziņojums par vīzu liberalizācijas ietekmi uz mērķa valstīm ir pieejams EMT Latvijas kontaktpunkta mājaslapā www.emn.lv.

¹¹⁸ Automated Fingerprint Identification System.

¹¹⁹ Avots: IeM Informācijas centrs.

¹²⁰ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

¹²¹ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

¹²² Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

¹²³ Avots: Ārlietu ministrija.

¹²⁴ Avots: Ārlietu ministrija.

8. NELIKUMĪGĀ MIGRĀCIJA UN MIGRANTU KONTRABANDA

Par “zaļās” robežas nelikumīgu šķērsošanu 2018. gadā tika aizturēti 199 trešo valstu pilsoņi (2017. gadā – 104). Aizturēto personu galvenās grupas veidoja Vjetnamas (153), Irākas (29), Krievijas (11), Bangladešas, Šrilankas, Baltkrievijas un Tunisijas pilsoņi¹²⁵. Joprojām lielāko daļu nelikumīgo robežas šķērsotāju veidoja Vjetnamas pilsoņi, bet, salīdzinot ar 2017. gadu, to skaits ir pieaudzis par 151%.

2018. gadā samazinājās Bangladešas un Āfrikas valstu pilsoņu nelikumīgo robežas šķērsotāju skaits, taču saglabājās Irākas pilsoņu nelikumīgo robežas šķērsotāju skaits – 2018. gadā aizturēti 29 Irākas pilsoņi.

2018. gadā lielākais nelegālās robežas šķērsošanas risks bija uz Latvijas Krievijas robežas, bet aktualitāti nezaudē arī Latvijas un Baltkrievijas robeža.

2018. gadā atteikumu ieceļošanas skaits sasniedza 1685, pieaugot par 58% salīdzinājumā ar 2017. gadu, kurā bija reģistrēti 1064 ieceļošanas atteikumi.

Visbiežāk ieceļošana tika atteikta Ukrainas (797) Krievijas (284), Baltkrievijas (149), Gruzijas (149), Moldovas (84), Uzbekistānas (29) un Tadžikistānas (19) pilsoņiem. Galvenie ieceļošanas atteikumu iemesli – nav derīgas vīzas vai uzturēšanās atļaujas (455), nav dokumentu, kas apliecina uzturēšanās mērķi un apstākļus (978).¹²⁶

2018. gadā tika anulētas Šengenas valstu vīzas 114 trešo valstu pilsoņiem (2017. gadā – 173, kas ir samazinājums par 34%) Visvairāk vīzas anulēja: Baltkrievijas (46), Krievijas (35) un Ukrainas (15) pilsoņiem. Vīzu anulēšanas skaita samazinājumu noteica vīzu režīma atcelšana starp ES valstīm un Gruziju, Moldovu un Ukrainu.

Likumīgo migrācijas ceļu ļaunprātīgas izmantošanas novēršana

Valsts robežsardze, veicot pastāvošās situācijas analīzi un bezvīzu režīma ietekmes dinamiku, balstās uz šādiem Eiropas Parlamenta un Padomes regulā (ES) 2018/1806 (2018. gada 14. novembris)¹²⁷, 8. panta 2.punktā uzskaitītajiem kritērijiem:

- ieceļošanas atteikumu skaits to trešo valstu pilsoņiem, uz kuriem ir attiecināms bezvīzu režīms, un to sadalījums pēc valstiskās piederības;
- trešo valstu pilsoņu (bezvīzu režīma subjekti) skaits, kuri ir, pārkāpuši uzturēšanās nosacījumus Latvijā, un to sadalījums pēc valstiskās piederības;
- patvēruma pieteikumu skaits, kurus bija iesnieguši trešo valstu pilsoņi, uz kuriem ir attiecināms bezvīzu režīms;

¹²⁵ Dati par Bangladešas, Šrilankas, Baltkrievijas un Tunisijas pilsoņiem ir pārāk mazi, pastāv personu identificēšanas risks.

¹²⁶ Datu avots: Valsts robežsardze.

¹²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) 2018/1806 (2018. gada 14. novembris), ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas.- Oficiālais Vēstnesis L 303/41, 28.11.2018.

- kā arī tiek ņemta vērā sadarbība ar attiecīgo trešo valstu kompetentajām iestādēm atpakaļuzņemšanas jomā¹²⁸.

2018. gadā Ukrainas pilsoņiem sastādīto ieceļošanas atteikumu skaits ir 4 reizes lielāks salīdzinājumā ar 2017. gadu. Pieaugums tiek skaidrots ar Ukrainas bezvīzu režīma stāšanos spēkā. 2017. gadā ieceļošana tika atteikta 198 Ukrainas pilsoņiem, savukārt 2018. gadā – 797 Ukrainas pilsoņiem. Kā rezultātā šobrīd Valsts robežsardze veic rūpīgu Šengenas robežu kodeksa 6. pantā noteikto prasību izpildi attiecībā uz Ukrainas pilsoņiem.¹²⁹

Galvenie identificētie maršruti no Austrumu partnerības valstīm:

Ukrainas pilsoņi:

- sauszemes maršruts: Ukraina–Baltkrievija–Latvija;
- gaisa maršruts: Rīga–Somija/Skandināvijas valstis/Lielbritānija.

Pieaudzis Ukrainas pilsoņu skaits, kas meklē darbu Latvijā – daļa no tiem nelegāli (2018. gadā Valsts robežsardze par nelikumīgu strādāšanu konstatēja 274 Ukrainas pilsoņus).

Gruzijas pilsoņi:

- gaisa maršruts: Gruzija–Latvija–Lielbritānija/Īrija un Skandināvijas valstis (ar mērķi pieprasīt patvērumu), retāk Ziemeļvalstis, lai meklētu darbu (nelegāls darbs). Sevišķi pieaugusi lēto aviokompāniju (Wizz Air) avioreisu izmantošana maršrutā Kutaisi (Gruzija)–Rīga.

Moldovas pilsoņi:

Ieceļo, tranzītā izmantojot gan Ukrainas un Baltkrievijas teritorijas, gan Krievijas Federāciju.

Nosakot iepriekšminēto valstu pilsoņus kā riska profilus, robežpārbaudēs tika pievērsta uzmanība šo valstu pilsoņu intervēšanai, lai noskaidrotu šo personu ieceļošanas iemeslus ES.

2018. gadā šo pasākumu rezultātā ievērojami pieauga Gruzijas, Moldovas un Ukrainas pilsoņu skaits, kuriem tika atteikta ieceļošana:

- 149 Gruzijas pilsoņiem (2017. gadā – 49);
- 84 Moldovas pilsoņiem (2017. gadā – 85);
- 797 Ukrainas pilsoņiem (2017. gadā – 195).

Galvenais ieceļošanas atteikuma iemesls – šo valstu pilsoņi nevarēja pamatot savu ieceļošanas mērķi ES, trūka pietiekamu finanšu līdzekļu, ņemot vērā plānotās ieceļošanas mērķi, ceļojuma maršrutu un plānoto uzturēšanās ilgumu.

Patvēruma meklētāju skaits no Austrumu partnerības valstīm Latvijā ir nenozīmīgs (no Moldovas šādu personu vispār nav). Vienlaikus Frontex dati liecina, ka ievērojamai daļai Gruzijas pilsoņu ieceļošanas mērķis ES ir patvēruma pieprasīšana (šis valsts piederīgie arī 2018. gadā turpināja pieprasīt patvērumu Īrijā un Lielbritānijā).

¹²⁸ Avots: Valsts robežsardze.

¹²⁹ Avots: Valsts robežsardze.

2018. gadā gandrīz trīskārt pieaudzis Valsts robežsardzes amatpersonu aizturēto trešo valstu pilsoņu skaits par nelegālu nodarbinātību Latvijā – kopā 370 personas. No 280 Ukrainas pilsoņiem, kuri aizturēti par nelegālu nodarbinātību Latvijā 55 personām bija Polijas «D» kategorijas vīza. Valsts robežsardzes rīcībā esošā informācija liecina, ka darbā iekārtošanas firmas, kuras reģistrētas Lietuvā, iekārto darbā Ukrainas pilsoņus Polijā un pārsūta tos strādāt uz Baltijas valstīm.¹³⁰

2018. gadā Valsts robežsardzes amatpersonas piedalījās dažāda līmeņa darba sanāksmēs ar Valsts darba inspekciju un Iekšlietu ministriju, kuru mērķis bija pārrunāt jautājumu par trešo valstu pilsoņu iespējām nosūtīšanai darbā uz Latviju un rast vienotas izpratnes mehānismu piemērošanai Latvijā. Šo darba grupu un sanāksmju ietvaros, par atsevišķiem problēmjautājumiem tika rasts vienots viedoklis un izpratne trešo valstu pilsoņu nodarbinātības kontroles jomā.¹³¹

2018. gada 28. maijā tika parakstīts Ārlietu ministrijas un Augstākās izglītības eksporta apvienības Sadarbības memorands par ārvalstu studentu piesaisti. Sadarbības memorands nosaka, ka Augstākās izglītības eksporta apvienībā esošās augstskolas veiks atbilstošu studentu atlasīšanu, kas ietver vispārējo un svešvalodu zināšanu pārbaudi, savukārt Ārlietu ministrija nodrošinās studentu savlaicīgu vīzu pieteikumu izskatīšanu atbilstoši memorandā noteiktajam laika grafikam.¹³² Par šī memoranda īstenošanu Ārlietu ministrija rīkoja semināru Valsts robežsardzes, Izglītības un zinātnes ministrijas, Akadēmiskās informācijas centra, Latvijas augstskolu, „Augstākās izglītības eksporta apvienības” un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pārstāvjiem.¹³³

Čīņa pret nelikumīgās migrācijas sekmēšanu un nelikumīgas uzturēšanās novēršana

Valsts robežsardzes Kriminālizmeklēšanas pārvalde, lai novērstu un apkarotu nelikumīgās migrācijas veicināšanu, 2018. gadā ir veikusi sadarbības pasākumus ar Lietuvu, Baltkrieviju un Krieviju. Sadarbība izpaudās gan kā informācijas apmaiņa, gan atsevišķu kopēju operatīvās darbības pasākumu veikšana pēc atsevišķa plāna. Minēto kopējo operatīvās darbības pasākumu rezultātā tika aizturēti 27 Vjetnamas pilsoņi, kā arī to nelikumīgas pārvietošanas pāri valsts robežai veicēji un atbalstītāji – 4 Lietuvas pilsoņi, 3 Latvijas pilsoņi un 2 Krievijas pilsoņi.¹³⁴

Latvija ir apstiprinājusi pasākuma plānus sadarbībai nelikumīgās migrācijas novēršanā un robežas stiprināšanā uz diviem gadiem (2018–2019) ar:

- Baltkrieviju (pieredzes apmaiņas un kopīgas darbības koordinēšana pārrobežu noziedzības apkarošanas jomā četrpusējā Latvijas–Lietuvas–Igaunijas–Baltkrievijas kriminālizmeklēšanas struktūrvienību vadītāju sanāksme Baltijas

¹³⁰ Avots: Valsts robežsardze.

¹³¹ Avots: Valsts robežsardze.

¹³² Ārlietu ministrija un Augstākās izglītības eksporta apvienība paraksta Sadarbības memorandu.- Pieejams: <https://www.mfa.gov.lv/aktualitates/zinas/60218-arlietu-ministrija-un-augstakas-izglitibas-eksporta-apvieniba-paraksta-sadarbibas-memorandu>.

¹³³ Avots: Ārlietu ministrija, Valsts robežsardze.

¹³⁴ Avots: Valsts robežsardze.

Ministru Padomes Iekšlietu komitejas Robežapsardzības apakškomitejas ietvaros.);

- Gruziju (pieredzes apmaiņa, vadītāju un atbilstošās jomas ekspertu tikšanās (nelikumīgās imigrācijas, izraidīšanas, aizturēto ārzemnieku izmitināšanas centru pārvaldības, kinoloģijas attīstības, pārrobežu noziedzības apkarošanas, riska analīzes, informācijas sistematizēšanas un apstrādes mehānismu, noziegumu analīze stratēģiskajā un operacionālajā līmenī, sadarbības veicināšana starp Tbilisi, Kutaisi un Rīgas starptautisko lidostu robežkontroles punktiem, sauszemes robežu kontroles jomā un tehnisko līdzekļu pielietošanā robežas apsardzībā)).

2018. gadā tika realizētas divas robežoperācijas ar Baltkrievijas un Krievijas robežsardzes dienestiem – “KORDON 2018”. Šīs sadarbības rezultātā ievērojami pieauga Krievijas pusē aizturēto personu skaits, kuru nodoms bija nelikumīga Krievijas–Latvijas robežas šķērsošana. No 2018. gada aprīļa līdz 2018. gada oktobrim kopīgās operācijas „KORDON 2018” ietvaros uz Latvijas robežas par nelikumīgu valsts robežas šķērsošanu, kopskaitā aizturētas 57 personas, galvenokārt, Vjetnamas pilsoņi.¹³⁵

Valsts robežsardze noslēdza divpusējās sadarbības dokumentu ar Krievijas Federācijas Federālā drošības dienesta Robežapsardzības dienestu:

- lai stiprinātu Latvijas–Krievijas robežu drošību attiecīgajos valsts robežas posmos, kuri ietilpst Valsts robežsardzes Ludzas pārvaldes un Viļakas pārvalžu apsargājamajās atbildības teritorijās;
- noteiktu kopīgu rīcību kompleksai pieejai efektīvai un diferencētai spēku un līdzekļu izmantošanai, saskaņotām darbībām nelikumīgas robežas šķērsošanas gadījumā.¹³⁶

Kā atbalsts Valsts robežsardzei nelikumīgās imigrācijas apkarošanā Baltkrievijā un Gruzijā (Gruzijā līdz 2018. gada aprīlim) darbojas sakaru virsnieku punkti. Sakaru virsnieku darbības virziens – novērst nelikumīgo migrāciju, izraidīt nelikumīgos migrantus, uzturēt kontaktus ar Baltkrievijas un Gruzijas iestādēm operacionālā līmenī, nodrošināt atbalsta sniegšanu Latvijas vēstniecības konsulāriem darbiniekiem pasu un vīzu jautājumos.¹³⁷

Apmācības

2018. gada februārī saskaņā ar ES Apmācības (Twinning) projektu „Kosovas institūciju stiprināšana efektīvas migrācijas pārvaldē”¹³⁸ apstiprināto Apmācības Līgumu Kosovā (Prištīnā) notika divi apmācību semināri¹³⁹, kuros kā apmācību vadītāji piedalījās divas Valsts robežsardzes amatpersonas kopā ar Austrijas ekspertu.

2018. gada novembrī divas Valsts robežsardzes amatpersonas piedalījās minētā projekta aktivitātē: “Rokasgrāmatas projekta izstrāde par robežkontroles procedūru

¹³⁵ Avots: Valsts robežsardze.

¹³⁶ Avots: Valsts robežsardze.

¹³⁷ Avots: Valsts robežsardze.

¹³⁸ Nr.KS 14 IB JH 04

¹³⁹ Seminārs par ES dalībvalstu ekspertīzi esošajos robežkontroles un migrācijas kontroles procedūrās un seminārs par ES dalībvalstu ekspertīzi nelikumīgo imigrantu, it īpaši aizsargājamo grupu identifikācijas procedūrās uz robežas.

(iekļaujot tajā procedūras darbā ar jauktajām migrācijas plūsmām, kā arī identitātes noteikšana, tālāka nodošana un turpmākās darbības ar nelikumīgajiem migrantiem)”.

Sadarbība ar Frontex

Pārskata periodā Valsts robežsardze piedalījās Frontex *rikotajās kopīgajās operācijās, kas sniedza atbalstu ES dalībvalstīm un trešajām valstīm:*

- Ātrās reaģēšanas operācijas;
- Fokusa punkti uz ES dalībvalstu ārējām jūras, sauszemes un gaisa robežām, gaisa robežu operācijas, Frontex Situāciju centra iesaistes;
- Sauszemes robežas Grieķija–Turcija; Bulgārija–Turcija, Polija–Ukraina, Ungārija–Ukraina;
- Jūras robežas Grieķija, Itālija un ES ārējās jūras robežas.

Kopumā 2018. gada laikā 479 Valsts robežsardzes amatpersonas piedalījās Frontex *rikotajās operācijās.*¹⁴⁰

¹⁴⁰ Avots: Valsts robežsardze.

9. CILVĒKU TIRDZNICĪBAS NOVĒRŠANA

Par cilvēku tirdzniecības organizēšanu uzsāktu kriminālprocesu ietvaros aizdomās turētā statuss ir noteikts 8 personām un 1 persona ir notiesāta.¹⁴¹ Viens trešās valsts pilsonis atzīts par cilvēku tirdzniecības upuri.

Apmācības un izpratnes veidošana

Iekšlietu ministrijā 2018. gada maijā tika organizētas mācības “Kā uzlabot cilvēku tirdzniecības apkarošanu Latvijā: norādes veiksmīgākai lietu izmeklēšanas un sodu noteikšanas praksei”¹⁴², kurās piedalījās policisti, prokurori, tiesneši un nevalstiskā sektora pārstāvji. Mācībās piedalījās vairāk nekā 100 dalībnieki.

Mācībās tika apskatītas šādas tēmas:

- Cilvēku tirdzniecības upuru identificēšana, uz upuri/traumām vērsta pieeja cilvēku tirdzniecības apkarošanā.
- Cilvēku tirdzniecība darbaspēka ekspluatācijas nolūkā: labās prakses cilvēku tirdzniecības darbaspēka ekspluatācijas nolūkā gadījumu izmeklēšanā, kriminālvajāšanā un iztiesāšanā.
- Darbs grupās: praktiskais darbs, lai pilnveidotu cilvēku tirdzniecības darbaspēka ekspluatācijas nolūkā gadījumu identificēšanas, izmeklēšanas, kriminālvajāšanas un iztiesāšanas stratēģijas.¹⁴³

2018. gada 7. un 8. jūnijā norisinājās Iekšlietu ministrijas un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes EMT Latvijas kontaktpunkta konference “Cilvēku tirdzniecības upuru atpazīšanas praktiskie aspekti”¹⁴⁴. Konference veicināja izpratni par cilvēku tirdzniecības upuru atpazīšanu, sniedzot pārskatu par valsts iestāžu esošo pieredzi un nepieciešamību veicināt ciešāku sadarbību valsts iestāžu starpā. Konferences dalībnieki tika iepazīstināti ar ārvalstu pieredzi dažādu iestāžu sadarbības īstenošanā.

2018. gada 11. oktobrī Iekšlietu ministrijā ar Starptautiskā Migrācijas politikas attīstības centra¹⁴⁵ atbalstu starptautiskā projekta “Piespiedu izraidīšanas procesa novērošana II” (FReM II) ietvaros tika organizēta apaļā galda sanāksme par starpinstītūciju

¹⁴¹ Datu avots: Iekšlietu ministrija.

¹⁴² Mācības organizēja Iekšlietu ministrija sadarbībā ar Latvijas Tiesnešu mācību centru un Amerikas Savienoto Valstu vēstniecību Rīgā.

¹⁴³ Rīgā notiks mācības par cilvēku tirdzniecības lietu izmeklēšanu un sodu noteikšanas praksi.- Pieejams: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/riga-notiks-macibas-par-cilveku-tirdzniecibas-lietu-izmeklesanu-un-sodu-noteikšanas-praksi/187>.

¹⁴⁴ Konferencē ar prezentācijām uzstājās iesaistīto valsts institūciju un nevalstisko organizāciju pārstāvji no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Valsts policijas, Valsts robežsardzes, Latvijas tiesībsarga biroja, Valsts darba inspekcijas, biedrības “Patvērums “Droša māja”” un biedrības “Centrs Marta”. Konferences prezentācijas ir pieejas šeit: http://www.emn.lv/wp-content/uploads/Prezentacijas_2018-1.pdf.

¹⁴⁵ International Centre for Migration Policy Development (ICMPD)

sadarbību cilvēku tirdzniecības gadījumu, kad cilvēku tirdzniecības upuris ir trešo valstu pilsonis, risināšanā Latvijā. Sanāksmes dalībnieki vienojās par nepieciešamību pilnveidot likumā “Par cilvēku tirdzniecības upura uzturēšanos Latvijas Republikā” noteiktās prasības un nosacījumus attiecībā uz nogaidīšanas perioda piešķiršanu trešās valsts pilsonim, personas statusu un uzturēšanos, kā arī noteikt iestāžu kompetences un sadarbības kārtību, lai nodrošinātu efektīvu cilvēku tirdzniecības gadījumu risināšanu, kad upuris nav ES pilsonis.¹⁴⁶

2018. gada 18. decembrī Iekšlietu ministrija organizēja nacionālo sanāksmi¹⁴⁷ Baltijas jūras valstu padomes starptautiskā projekta HOF-BSR¹⁴⁸ “**Brūģējot ceļu saskaņotam darbības ietvaram Baltijas jūras reģionā**” ietvaros, kuras laikā notika diskusijas par institūciju rīcību, pasākumiem un resursiem valsts un vietējā līmenī, lai identificētu cilvēku tirdzniecības upurus, nodrošinātu tiem rehabilitācijas un reintegrācijas pakalpojumus, īpašu uzmanību pievēršot pārrobežu cilvēku tirdzniecības gadījumiem.¹⁴⁹ Sanāksmē tika apzināti un apkopoti galvenie trūkumi, problēmas un vajadzības attiecībā uz cilvēku tirdzniecības upuru identificēšanu, palīdzības, atbalsta un reintegrācijas pakalpojumu sniegšanu.

2018. gada 25. un 26. septembrī Rīgā notika mācības Tiesībsarga biroja darbiniekiem par cilvēku tirdzniecību un piespiedu izraidīšanas procesu starptautiska projekta¹⁵⁰ par piespiedu izraidīšanas procesa novērošanu ietvaros.¹⁵¹ Divu dienu sākuma līmeņa apmācības par cilvēku tirdzniecības apkarošanu Tiesībsarga biroja amatpersonām ietvēra:

- darbinieku iepazīstināšana ar cilvēku tirdzniecības koncepciju, lai izprastu cilvēku tirdzniecības dažādās formas, atšķirības un saikni starp cilvēku tirdzniecību un migrantu kontrabandu,
- galvenās pazīmes, lai identificētu visbiežāk sastopamos cilvēku tirdzniecības veidus; intervējot paredzamos upurus /īpaši aizsargājamas personas – intervēšanas prasmes, galvenie elementi darbā ar vardarbības upuriem.¹⁵²

¹⁴⁶ Eksperti diskutē, kā uzlabot starpinstitutionu sadarbību cilvēku tirdzniecības gadījumos, kad cilvēku tirdzniecības upuris ir trešo valstu valstspiederīgais, risināšanā Latvijā.- Pieejams: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/eksperti-diskute-ka-uzlabot-starpinstitutionu-sadarbibu-cilveku-tirdzniecibas-gadijumu-kad-cilveku-tirdzniecibas-upuris-ir-treso-valstu-valstspiederigais-risinana-latvija/210>.

¹⁴⁷ Sanāksmē piedalījās Iekšlietu ministrijas, Labklājības ministrijas, Ārlietu ministrijas, Veselības ministrijas, Latvijas Republikas Tiesībsarga biroja, Valsts policijas, Valsts robežsardzes, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Sociālās integrācijas valsts aģentūras un nevalstisko organizāciju – Centrs MARTA, “Par brīvu Vidzemi no cilvēku tirdzniecības” un “Patvērums” Drošā māja” pārstāvj.

¹⁴⁸ Projekts tiek īstenots ar Zviedru institūta un Zviedrijas valdības iestāžu finansiālu atbalstu. #HOFBSR #Sifunded.

¹⁴⁹ Uzsākts darbs pie vienota starpinstitutionu sadarbības mehānisma Baltijas jūras reģionā izstrādes.-Pieejams: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/uzsaks-ts-darbs-pie-vienota-starpinstitutionu-sadarbibas-mehanism-baltijas-juras-regiona-izstrades/215>.

¹⁵⁰ “Forced-Return Monitoring II” (FRem II)

¹⁵¹ Tiesībsarga biroja darbinieki piedalās mācībās par cilvēku tirdzniecību un piespiedu izraidīšanas procedūru.- Pieejams: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/tiesibsarga-biroja-darbinieki-piedalas-macibas-par-cilveku-tirdzniecibu-un-piespiedu-izraidisanas-proceduru/201>.

¹⁵² Avots: Iekšlietu ministrija.

Galveno dalībnieku koordinācija un sadarbība

Latvijas Nacionālā koordinatore cilvēku tirdzniecības novēršanas jautājumos sadarbībā ar attiecīgajām valsts institūcijām strādā pie nacionālā starpinstītūciju sadarbības mehānisma (SSM) pilnveidošanu, lai veidotu starpinstitutionālās sadarbības procedūras, kas labāk nodrošinātu trešo valstu upuru atpazīšanu, koordinētu pieeju, sniedzot atbalstu, rehabilitācijas pakalpojumus un aizsardzības pasākumus. Darbs turpināsies 2019. gadā.¹⁵³

Sadarbība ar trešajām valstīm

Lietuvas Iekšlietu ministrijas vadībā, sadarbojoties ar Latvijas Iekšlietu ministriju un Moldovas Iekšlietu ministriju, tika uzsākta starptautiskā projekta "Uzlabojot Moldovas spējas cilvēku tirdzniecības apkarošanā"¹⁵⁴ īstenošana. Latvijas Iekšlietu ministrija projektā nodrošināja partnerību, īpaši atbalstot projekta aktivitāšu īstenošanu divās komponentēs: Nacionālā koordinatore cilvēku tirdzniecības novēršanas jautājumos veica Moldovas politikas plānošanas dokumenta cilvēku tirdzniecības novēršanai izvērtēšanu un divu dienu mācību laikā ar Moldovas ekspertiem runāja par metodoloģiju sinerģijas veidošanai starp cilvēku tirdzniecības apkarošanas partneriem: cilvēku tirdzniecības novēršanas politikas plānošanu un organizatoriskām struktūrām, kas tiek izmantotas politikas īstenošanai, kā arī nodrošināja diskusiju par Moldovas starpinstītūciju sinerģijas stāvokli, īstenojot valsts politiku cilvēku tirdzniecības apkarošanai. Valsts policijas Cilvēku tirdzniecības apkarošanas nodaļas galvenais inspektors mācībās Moldovas tiesībsargājošo iestāžu amatpersonām dalījās ar pieredzi, zināšanām un Latvijas labo praksi pārrobežu cilvēku tirdzniecības gadījumu izmeklēšanā un starptautiskās sadarbības īstenošanā kopējo izmeklēšanas grupu ietvaros.¹⁵⁵

¹⁵³ Avots: Iekšlietu ministrija.

¹⁵⁴ Granta līgums Nr.ICMPD/2018/MPF-240-003.

¹⁵⁵ Cilvēku tirdzniecības novēršanas un apkarošanas rezultāti 2018. gadā.- Pieejams: http://www.cilvektirdznieciba.lv/uploads/files/info_ct_2018_preciz_07.02.pdf.

10. ATGRIEŠANA UN ATPAKAĻUŅĒMŠANA

Brīvprātīga atgriešanās

2018. gadā trešo valsts pilsoņiem izsniegto izbraukšanas rīkojumu skaits pieauga – 1278 (2017. gadā – 1029)¹⁵⁶. Pārsvārā tie izsniegti Krievijas, Ukrainas, un Baltkrievijas pilsoņiem. 1214 personas brīvprātīgi atstājušas Latviju, visbiežāk tie ir bijuši Krievijas, Ukrainas, Baltkrievijas, Uzbekistānas un Kazahstānas pilsoņi. 58 no šīm personām saņēmušas atbalstu atbalstītās brīvprātīgās atgriešanās programmas ietvaros.

Galvenās nacionālās pārmaiņas izraidīšanas jomā, tostarp izbraukšanas rīkojumi, (atbalstīta) brīvprātīga atgriešanās

Starptautiskās Migrācijas organizācijas Rīgas birojs (IOM) 2018. gadā turpināja realizēt Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda projektu „Brīvprātīgās atgriešanās un reintegrācijas palīdzības sniegšana Latvijā, 2016.–2018. gads”¹⁵⁷. Lai mazinātu nelikumīgo migrāciju, IOM nodrošināja ilgtspējīgas brīvprātīgās atgriešanās un reintegrācijas pārvaldības sistēmas realizāciju un attiecīgās politikas īstenošanu Latvijā. Projekta ietvaros 2018. gadā 58 personām sniedza brīvprātīgās atgriešanās palīdzību.

2018. gadā samazinājies piespiedu kārtā izraidīto personu skaits, sasniedzot 103 (2017. gadā – 272)¹⁵⁸. Lielākais piespiedu kārtā izraidīto trešo valstu pilsoņu skaits bija no Vjetnamas.

Sadarbības stiprināšana ar izcelsmes un tranzīta trešajām valstīm izraidīšanas un atpakaļuzņemšanas pārvaldības jomā

ES un trešo valstu atpakaļuzņemšanas līgumu īstenošanai 2018. gadā tika veikti šādi pasākumi:

- Latvijas Republikas un Gruzijas izpildes protokola projekta par ES un Gruzijas atpakaļuzņemšanas līguma īstenošanu saskaņošana un virzīšana uz parakstu,
- Latvijas Republikas un Melnkalnes izpildes protokola projekta par ES un Melnkalnes atpakaļuzņemšanas līguma īstenošanu teksta saskaņošana,
- Latvijas Republikas un Ukrainas izpildes protokola projekta par ES un Ukrainas atpakaļuzņemšanas līguma īstenošanu teksta saskaņošana.

Piemērojot Eiropas Kopienas un Krievijas Federācijas atpakaļuzņemšanas līgumu, 2018. gadā no Krievijas Federācijas tika uzņemti atpakaļ divi Latvijas pilsoņi un no

¹⁵⁶ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

¹⁵⁷ Brīvprātīgās atgriešanās un reintegrācijas palīdzības sniegšana Latvijā, 2016.–2018. gads.- Pieejams: <http://iom.lv/lv/projekts-p>.

¹⁵⁸ Avots: Valsts robežsardze.

Latvijas, tranzītā caur Krievijas Federāciju uz trešo valsti (Vjetnamu), tika izraidīti 145 trešo valstu pilsoņi.

Piemērojot ES un Turcijas atpakaļuzņemšanas līgumu, 2018. gadā no Latvijas, tranzītā caur Turciju uz trešo valsti (Kazahstānu), tika izraidīti četri trešo valstu pilsoņi.

Piemērojot ES un Ukrainas atpakaļuzņemšanas līgumu, 2018. gadā no Latvijas, tranzītā caur Ukrainu uz trešo valsti (Moldovu), tika izraidīts viens trešās valsts pilsonis.

2018. gada vidū Valsts robežsardze rīkoja oficiālu vizīti uz Vjetnamas Sociālistisko Republiku, kuras laikā tika uzsāktas sarunas par Latvijas un Vjetnamas atpakaļuzņemšanas līguma un tā izpildes protokola noslēgšanu, kā arī divpusējās vienošanās par nelikumīgās migrācijas apkarošanu noslēgšanu.

1. pielikums. ES tiesību aktu ieviešana

Pārskata gadā turpināts ieviest ES tiesību aktos noteiktās prasības Latvijas tiesību aktos.

	ES tiesību akti	Nacionālie tiesību akti, kuros ieviestas ES prasības
1.	Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija direktīva 2016/801/ES ¹⁵⁹ par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo iecelšanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā.	<ul style="list-style-type: none"> • 2018. gada 21. jūnija likums "Grozījumi Imigrācijas likumā"¹⁶⁰; • Ministru kabineta 2018. gada 7. augusta noteikumi Nr. 491 "Grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 25. aprīļa noteikumos Nr. 225 "Noteikumi par ārzemniekam nepieciešamo finanšu līdzekļu apmēru un finanšu līdzekļu esības konstatēšanu"¹⁶¹; • Ministru kabineta 2018. gada 7. augusta noteikumi Nr. 492 "Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi"¹⁶².

¹⁵⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija direktīva 2016/801/ES par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo iecelšanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā.- Oficiālais Vēstnesis L 132, 21.05.2016.

¹⁶⁰ Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā"- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

¹⁶¹ Ministru kabineta noteikumi 2018. gada 7. augusta Nr. 491 "Grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 25. aprīļa noteikumos Nr. 225 "Noteikumi par ārzemniekam nepieciešamo finanšu līdzekļu apmēru un finanšu līdzekļu esības konstatēšanu"- Latvijas Vēstnesis, Nr. 157, 09.08.2018.- [stājās spēkā 10.08.2018.]

¹⁶² Ministru kabineta 2018. gada 7. augusta noteikumi Nr. 492 "Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi"- Latvijas Vēstnesis, Nr. 157, 09.08.2018.- [stājās spēkā 10.08.2018.]

2. pielikums. avotu un literatūras saraksts

Avoti

Latvijas tiesību akti

Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā"– Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.–[stājās spēkā 18.07.2018.]

Ministru Kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumi Nr.564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi". Latvijas Vēstnesis, Nr.101, 29.06.2010. – [stājās spēkā 01.07.2010.]

Ministru kabineta 2016. gada 26. jūlija noteikumi Nr.489 "Patvēruma meklētāju izmitināšanas centra iekšējās kārtības noteikumi". – Latvijas Vēstnesis, Nr. 143, 27.07.2016.–[stājās spēkā 28.07.2016.]

Ministru kabineta 2018. gada 23. janvāra noteikumi Nr. 44 "Noteikumi par apliecinājuma izsniegšanu Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un ES dalībvalstu bruņoto spēku nodarbinātībā esošo civilpersonu, kā arī šo civilpersonu un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un ES dalībvalstu bruņoto spēku militārpersonu apgādājamo un citu ar bruņotajiem spēkiem saistīto personu tiesībām uzturēties Latvijā Republikā"– Latvijas Vēstnesis Nr. 18, 25.01.2018.– [stājās spēkā 26.01.2018.]

Ministru kabineta 2018. gada 20. februāra noteikumi Nr. 108 "Specialitātes (profesijas), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijā Republikā var uzaicināt ārzemniekus"– Latvijas Vēstnesis Nr.47, 06.03.2018.– [stājās spēkā 07.03.2018.]

Ministru kabineta 2018. gada 12. jūnija noteikumi Nr. 331 "Grozījumi Ministru kabineta 2002. gada 25. jūnija noteikumos Nr. 272 "Noteikumi par sezonas rakstura darbiem""– Latvijas Vēstnesis Nr. 118, 14.06.2018.– [stājās spēkā 15.06.2018.]

Ministru kabineta noteikumi 2018. gada 7. augusta Nr. 491 "Grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 25. aprīļa noteikumos Nr. 225 "Noteikumi par ārzemniekam nepieciešamo finanšu līdzekļu apmēru un finanšu līdzekļu esības konstatēšanu""– Latvijas Vēstnesis, Nr. 157, 09.08.2018.– [stājās spēkā 10.08.2018.]

Ministru kabineta 2018. gada 7. augusta noteikumi Nr. 492 "Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi""– Latvijas Vēstnesis, Nr. 157, 09.08.2018.– [stājās spēkā 10.08.2018.]

Ministru kabineta 2018. gada 11. septembra noteikumi Nr. 566 "Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi""– Latvijas Vēstnesis Nr. 182, 13.09.2018. [stājās spēkā 14.09.2018.]

Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumi Nr. 734 "Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 26. jūlija noteikumos Nr. 489 "Patvēruma meklētāju

- izmitināšanas centra iekšējās kārtības noteikumi"".– Latvijas Vēstnesis Nr. 236, 30.11.2018.– [stājās spēkā 01.12.2018.]
2018. gada 15. februāra Ministru kabineta rīkojums Nr. 61 "Par konceptuālo ziņojumu "Konceptuāls ziņojums par imigrācijas politiku"".– Latvijas Vēstnesis Nr. 35, 19.02.2018. –[stājās spēkā 15.02.2018.]
2019. gada 3.aprīļa Ministru kabineta rīkojums Nr.145 "Grozījums Ministru kabineta 2018. gada 15. februāra Ministru kabineta rīkojumā Nr.61 'Par konceptuālo ziņojumu "Konceptuāls ziņojums par imigrācijas politiku""". – Latvijas Vēstnesis Nr.68, 04.04.2019. [stājās spēkā 03.04.2019.]

Eiropas Savienības tiesību akti

- Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija Direktīva 2016/801/ES par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā.– Oficiālais Vēstnesis L 132, 21.05.2016.
- Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) 2018/1806 (2018. gada 14. novembris), ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas.– Oficiālais Vēstnesis L 303/41, 28.11.2018.

Literatūra

- Baltijas valstu robežapsardzības iestāžu pārstāvji tiekas kopīgā projekta atklāšanas sanāksmē.– Pieejams:<http://www.rs.gov.lv/?id=1031&top=0&from=2018-5&rel=5605>.
- ANO Migrācijas pakts – Ko tas nozīmē Latvijai?–Pieejams: <http://providus.lv/article/ano-migrācijas-pakts-ko-tas-nozime-latvijai>.
- Ar apkopojuma tekstu var iepazīties šeit: http://providus.lv/article_files/3453/original/Mapping_Social_Orientation_LV_LATVISKI_26.03..pdf?1522063966.
- Atvērtība ir vērtība. Ziņas 2018. gada jūnijs.– Pieejams: http://www.sif.gov.lv/images/files/ESF/ESF-integracija/Sabiedribas_informesana/Atvertiba_vertiba_newsletter_06-2018.pdf.
- ĀM: ANO migrācijas deklarācija nav juridiski saistoša, valstis apņemsies meklēt globālus risinājumus.– Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/am-ano-migrācijas-deklarācija-nav-juridiski-saistosa-valstis-apņemsies-meklet-globalus-risinajumus.a301756/>.
- Ārlietu ministrija un Augstākās izglītības eksporta apvienība paraksta Sadarbības memorandu.– Pieejams: <https://www.mfa.gov.lv/aktualitates/zinas/60218-arlietu-ministrija-un-augstakas-izglitibas-eksporta-apvieniba-paraksta-sadarbibas-memorandu>.

- Bēgļi no Sīrijas iepazīstas ar Latvijas uzņēmumu darbību.– Pieejams: http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=10554%3ATris-begli-no-Sirijas-iepazistas-ar-Latvijas-uznemumu-darbibu&catid=14%3AJaunumi&Itemid=186&lang=lv.
- Brīvprātīgās atgriešanās un reintegrācijas palīdzības sniegšana Latvijā, 2016.–2018. gads.– Pieejams: <http://iom.lv/lv/projekts-p>.
- Cilvēku tirdzniecības novēršanas un apkarošanas rezultāti 2018. gadā.– Pieejams: http://www.cilvektirdznieciba.lv/uploads/files/info_ct_2018_preciz_07.02.pdf.
- Deklarācija par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību.– Pieejams: <https://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/kk-valdibas-deklaracija-red-gala.pdf>.
- Digitāls mācību materiāls bēgļiem un patvēruma meklētājiem „Mācāmie latviešu valodu”.– Pieejams: <http://maciunmacies.valoda.lv/>.
- Eksperti diskutē, kā uzlabot starpinstitūciju sadarbību cilvēku tirdzniecības gadījumā, kad cilvēku tirdzniecības upuris ir trešo valstu valstspiederīgais, risināšanā Latvijā.– Pieejams: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/eksperti-diskute-ka-uzlabot-starpinstituciju-sadarbibu-cilveku-tirdzniecibas-gadijumu-kad-cilveku-tirdzniecibas-upuris-ir-treso-valstu-valstspiederigais-risinasana-latvija/210>.
- FICIL Ārvalstu investīciju vides indekss 2015.–2018. gadā.–Pieejams: https://www.ficil.lv/wp-content/uploads/2019/01/FICIL_%C4%80rvalstu_invest%C4%ABciju_vides_indekss_LV.pdf.
- Fromane: Ir jārikojas, lai piesaistītu viesstrādniekus.– Pieejams: <http://www.db.lv/zinas/fromane-ir-jarikojas-lai-piesaistitu-viesstradniekus-482645>.
- Guideline for asylum seekers in Latvia. – Pieejams: <https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/BRO%C5%A0%C5%AARAS/ENG%20Patveruma%20mekletaji%20makets%20WEB.pdf>.
- Imigrācijas loma darbaspēka nodrošinājumā Latvijā.– http://www.saeima.lv/petijumi/Imigrācijas_loma_darbaspeka_nodrosinajums_Latvija-2018_aprillis.pdf.
- Kamēr ārzemēs ir strādāt gribosi tautieši, nevar runāt par darbaspēka ievēšanu.– Pieejams: <http://www.la.lv/kamer-arzemes-ir-stradat-gribosi-tautiesi-nevar-runat-par-darbaspeka-ievesanu/>.
- Latviešu valodas aģentūra. Lasīšanas tekstu un uzdevumu krājums. 2. daļa.– Pieejams: <https://valoda.lv/lasisanas-tekstu-un-uzdevumu-krajums-2-dala/>.
- Latviešu valodas nodarbības jauniebraucēju mentoriem.– Pieejams: <https://valoda.lv/latviesu-valodas-nodarbibas-jauniebrauceju-mentoriem/>.
- Latvijā legāli nodarbināti jau vairāk kā 6000 ārvalstnieku.–Pieejams: <http://www.la.lv/durvis-viesstradniekiem-puspavertas>.
- LIAA Radošo industriju inkubatorā bēgļus no Afganistānas konsultē par uzņēmējdarbības iespējām Latvijā.– Pieejams: http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=10555%3ALIAA-Radoso-industriju-

inkubatora–beglus–no–Afganistanas–konsulte–par–uznemejdarbibas–iespejam–Latvija&catid=14%3AJaunumi&Itemid=186&lang=lv.

Likumprojekta “Grozījumi Imigrācijas likumā” anotācija Pieejams: <http://titania.saeima.lv/LIVS12/saeimalivs12.nsf/0/182E20C6AE48BA9CC2258258002402C0?OpenDocument#b>.

Ministru kabineta noteikumu projekta “Saraksts ar specialitātēm (profesijām), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijas Republikā var tikt uzaicināti ārzemnieki” anotācija.– Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40425903>.

Ministru kabineta rīkojums Nr.345 “Par Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plānu 2019.–2020. gadam”. Latvijas Vēstnesis, 143(6229), 20.07.2018.

Pētnieciskis apkopojums: Jauniebraucēju sociālās integrācijas atbalsta aktivitātes Latvijā.– Pieejams: <http://providus.lv/article/petnieciskis-apkopojums-jauniebrauceju-socialas-integrācijas-atbalsta-aktivitates-latvija>.

Projekta “Atbalsta pasākumi personu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, uzņemšanai un izmitināšanai Latvijā” ietvaros veiktie pasākumi.– Pieejams: https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/images/ads/projekts_%C4%81r%C4%93j%C4%81%20publ..jpg

Projekts „Atbildīgas, daudzveidīgas un kvalitatīvas žurnālistikas attīstība Latvijas nacionālajos un reģionālajos masu medijos, veicinot trešo valstu pilsoņu integrāciju Latvijā”, ko īsteno Rīgas Stradiņa Universitāte.– Pieejams: <https://www.rsu.lv/projekts/atbildigas-daudzveidigas-un-kvalitativas-zurnalistikas-attistiba-latvijas-nacionalajos-un>.

RACCOMBAT: Rasisma un ksenofobijas novēršana un apkarošana, attīstot citu valstu pilsoņu sociālās prasmes.– Pieejams: <http://providus.lv/article/raccombat-rasisma-un-ksenofobijas-noversana-un-apkarosana-attistot-citu-valstu-pilsonu-socialas-prasmes>.

Rīgā notiks mācības par cilvēku tirdzniecības lietu izmeklēšanu un sodu noteikšanas praksi.–Pieejams: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/riga-notiks-macibas-par-cilveku-tirdzniecibas-lietu-izmeklesanu-un-sodu-noteikšanas-praksi/187>.

Rokasgrāmata: integrācija darba vietā, 27.10.2018.– Pieejams: <http://providus.lv/article/rokasgramata-integracija-darba-vieta>.

Saeima aicina valdību nepievienoties ANO migrācijas paktam.– Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/saeima-aicina-valdibu-nepievienoties-ano-migrācijas-paktam.a302030/>.

Sagatavoti izziņas materiāli diskusijas veicināšanai par migrāciju.– Pieejams:<http://providus.lv/article/sagatavoti-izzinas-materiali-diskusijas-veicinasanai-par-migraciju>.

Starpsektorālā Dialoga platforma.– Pieejams: <http://www.integration.lv/lv/starpsektorala-dialoga-platforma>.

Tiesībsarga biroja darbinieki piedalās mācībās par cilvēku tirdzniecību un piespiedu izraidīšanas procedūru.– Pieejams: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/tiesibsarga-biroja-darbinieki-piedalas-macibas-par-cilveku-tirdzniecibu-un-piespiedu-izraidisanas-proceduru/201>.

Uzsākts darbs pie vienota starpinstitūciju sadarbības mehānisma Baltijas jūras reģionā izstrādes.–Pieejams: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/uzsakts-darbs-pie-vienota-starpinstitutiju-sadarbibas-mehanisma-baltijas-juras-regiona-izstrades/215>.

Vadlīnijas "Par pārstāvības nodrošināšanu nepilngadīgiem ārzemniekiem un patvēruma meklētājiem bez pavadības un iesaistīto iestāžu sadarbību".– Pieejams: http://www.bti.gov.lv/lat/barintiesas/metodiskie_ieteikumi_/?doc=5339&page=.

Vai atļaut Latvijā studējošiem ārzemniekiem strādāt pilnas slodzes darbu. Linda Balode. LV portāls.–Pieejams: <https://lvportals.lv/norises/302798-vai-atlaut-latvija-studejosiem-arzemniekiem-stradat-pilnas-slodzes-darbu-2019>.

Vējonis: Noraidot pievienošanos ANO migrācijas paktam, Latvija izvēlējās būt nemoderna.– Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/vejonis-noraidot-pievienosanos-ano-migracijas-paktam-latvija-izvelejas-but-nemoderna.a303473/>.

Vēstnieks ANO: Saeima nedeva mandātu iestāties pret migrācijas kompaktu.–Pieejams: <https://www.diena.lv/raksts/latvija/zinas/vestnieks-ano-saeima-nedeva-mandatu-iestaties-pret-migracijas-kompaktu-14211207>.

Viesstrādnieki Latvijā: arī viesmīlības nozare cer uz atvieglojumiem ārvalstnieku nodarbināšanai.– Pieejams:https://www.delfi.lv/business/biznesa_vidē/vies-stradnieki-latvija-ari-viesmilibas-nozare-cer-uz-atviegløjumiem-arvalstnieku-nodarbinasanai.d?id=49681779.

**REPORT ON MIGRATION AND
ASYLUM IN LATVIA
REFERENCE YEAR 2018**

Riga, April 2019

Pursuant to Council Decision 2008/381/EC of 14 May 2008, the European Migration Network was established, its objective shall be to meet the information needs of European Union institutions and of Member States' authorities and institutions, by providing up-to-date, objective, reliable and comparable information on migration and asylum, with a view to supporting policymaking in the European Union in these areas. The European Migration Network also serves to provide the general public with information on these subjects.

The Network is composed by the European Commission and the contact points designated by the Member States. Each contact point establishes a national migration network.

The contact point of each state prepares studies, whose topics have been set in the respective annual program of activities. The topics of studies are related to the area of migration of third-country nationals.

The Latvian Contact Point of the European Migration Network is the Office of Citizenship and Migration Affairs.

Contacts:

Čiekurkalna 1. line 1, B-3,
Riga, Latvia, LV-1026
Telephone: +371 67219492
E-mail: emn@pmlp.gov.lv
Web: www.emn.lv

Author of the report:

Ilze Siliņa-Osmāne, Expert of the Latvian Contact Point of the European Migration Network

Reviewers:

Sofija Barakate, Deputy Head of the European Affairs and International Cooperation Division of the Development and International Cooperation Department of the Office of Citizenship and Migration Affairs
Ilze Briede, Head of the Migration Division of the Office of Citizenship and Migration Affairs
Līga Vijupe, Head of the Asylum Affairs Division of the Office of Citizenship and Migration Affairs
Solvita Stelņmaka, Chief Inspector of the State Border Guard Return and Asylum Division

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the authors, and the European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information included therein.

The project is co-financed by the European Union Asylum,
Migration and Integration Fund

Contents

SUMMARY	55
INTRODUCTION	57
1. OVERVIEW OF CHANGES IN THE ASYLUM AND MIGRATION POLICY	58
General political developments	58
General changes in the field of migration and asylum	58
Discussions in the field of economic immigration	59
Discussions on the UN Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration	60
2. LEGAL MIGRATION	62
Economic migration	62
Students and researchers	65
Family reunification	67
Information on routes and conditions for legal migration	67
Other aspects of legal migration	67
3. INTERNATIONAL PROTECTION	70
Cooperation with third countries	70
Implementation of the Common European Asylum System	70
Admission of applicants for international protection	71
The challenges of the asylum system	72
Relocation and resettlement	72
Use of the EMN results	72
4. UNACCOMPANIED MINORS AND OTHER VULNERABLE GROUPS	73
Unaccompanied minors, searching for asylum	73
5. INTEGRATION	75
Promoting integration through socio-economic participation	75
Promoting integration through to civic participation, including access to rights and obligations, achieving equal treatment and belonging	78
Non-discrimination	79
Promoting integration at local level	80
6. CITIZENSHIP AND NATURALIZATION	81
7. BORDER CONTROL, VISA AND SCHENGEN MANAGEMENT	82
Border management at the external border	82
Migration management	82
Visa policy	83
Use of the EMN results	84

8. IRREGULAR MIGRATION AND MIGRANT SMUGGLING.....	85
Preventing and tackling of misuse of legal migration channels	85
Fight against facilitation of irregular migration (“human smuggling”) and prevention of irregular stay.....	87
Training.....	89
Cooperation with Frontex	89
9. PREVENTING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS	90
Training and awareness-raising.....	90
Coordination and cooperation amongst key actors.....	92
Cooperation with third countries	92
10. RETURN AND READMISSION	93
Voluntary return.....	93
Main national developments in the field of return, including return decisions, (assisted) voluntary return.....	93
Strengthening cooperation with third countries of origin and transit on return and readmission management	93
ANNEX 1. INTRODUCTION OF LAWS OF THE EU.....	95
ANNEX 2. LIST OF SOURCES AND LITERATURE	96

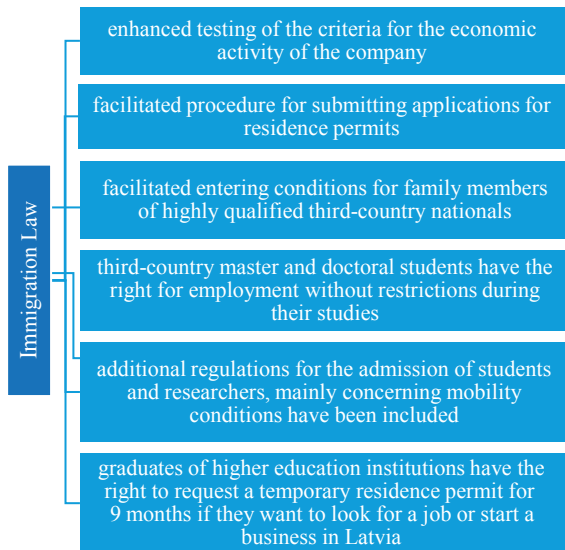
SUMMARY

As in other EU countries, in 2018, migration flows in Latvia tended to increase. This is evidenced by the number of issued first temporary residence permits, which increased slightly compared to 2017, when 6399 residence permits were issued (8885 in 2018). 2271 first residence permits were issued due to family reunification, 3575 first residence permits were issued to third-country nationals for employment purposes and 2339 – for education. The increase was mainly due to an increase in the number of employees and students.

The number of asylum seekers continued to be relatively low - in 2018 the number of asylum seekers was 176. Seven persons were relocated from Italy.

The number of unaccompanied minors also decreased - in the reporting period, 11¹ unaccompanied minors entered Latvia, 7² of them asked for asylum in Latvia.

The field of migration and asylum in Latvia is determined by the Asylum Law, the Immigration Law and related normative acts. In 2018, the following amendments were made to the Immigration Law³:

In the field of immigration, new and amended regulations of the Cabinet of Ministers were adopted, related to the list of professions, which forecast a significant shortage

¹ Data source: State Border Guard.

² Data source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

³ Law "Amendments to the Immigration Law". - *Latvijas Vēstnesis*, No. 132, 04.07.2018. - [Came into force on 18.07.2018]

of labour force and on the basis of which foreigners can be invited to work in Latvia⁴. Amendments to the Regulations Regarding Residence Permits⁵ facilitate the entry of third-country nationals without requiring the submission of residence documents before the residence permit is issued.

In the asylum field, the existing Cabinet Regulations⁶ related to the internal order of the asylum seekers accommodation centre were amended.

In 2018, state and non-governmental organizations implemented several projects for the integration of migrants in Latvia, providing opportunities to receive support from a social mentor, opportunities to learn Latvian, learn more about the life in Latvia by attending integration courses and job search assistance.

In 2018, the number of third-country nationals detained for illegal crossing of the “green” border has increased. As in the previous year, the main groups of detainees were nationals of Vietnam, Iraq, Russia, Bangladesh, Sri Lanka, Belarus and Tunisia. In 2018, the largest number of illegal border crossings was stated on the Latvian-Russian border.

In comparison to 2017, the number of refusals of entry in 2018 increased, including for third-country nationals who were able to enter without a visa – nationals of Ukraine, Georgia and Moldova. The main reason for refusal of entry was that the nationals of these countries could not justify the purpose of entry into the EU.

The State Border Guard participated in ten joint operations organized by Frontex,⁷ which provided support to both EU Member States and third countries.

In 2018, 103 persons were forcibly expelled, while 1214 returned voluntarily. In 2018, the Riga Office of the International Organization for Migration (IOM) provided support for the voluntary return of 58 persons.

Within the framework of criminal proceedings initiated for the organization of trafficking in human beings, the status of a suspect is determined to 8 persons, while 1 person has been convicted.

⁴ Cabinet Regulation No. 108 of February 20, 2018 108 “Specialties (professions) where Significant Shortage of Labour Force is to be Expected and where Foreigners may be Invited for Work in the Republic of Latvia”. - *Latvijas Vēstnesis*, No.47, 06.03.2018.- [came into force on 07.03.2018]

⁵ Cabinet Regulations No.564 “Regulations Regarding Residence Permits”. *Latvijas Vēstnesis*, No 101, 29.06.2010. -[came into force on 01.07.2010.]

⁶ Cabinet Regulations No.489 of 26 July, 2016 “Internal Regulations of Asylum Seekers Accommodation Centre”. - *Latvijas Vēstnesis*, No 143, 27.07.2016.- [came into force on 28.07.2016.]

⁷ European Border and Coast Guard Agency.

INTRODUCTION

The annual Report on Migration and Asylum in Latvia (hereafter - the Report) provides comprehensive information on the most significant changes implemented and planned for the decision makers of migration policy, its implementers, representatives of local governments and non-governmental organizations, researchers and residents of Latvia, who are interested in the processes of the migration and asylum policy in Latvia from 1 January to 31 December 2018 and early 2019. The Report contains information gathered from migration policy makers, implementers, as well as published studies and media analyses.

The Report is based on a specification developed by the European Commission and endorsed by the European Migration Network (EMN) National Contact Points, which allows the collection of uniform and comparable information from all European Union (hereinafter - EU) Member States. Synthesis Report on the Migration and Asylum Situation in 2018 in the EU is available on the EMN Latvia website www.emn.lv.

The information required for drafting the Report was obtained by sending information requests and summarizing responses from the Ministry of the Interior, the State Border Guard, the Ministry of Foreign Affairs, the Consular Department of the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Culture, the Ministry of Welfare, the Ministry of Education and Science, the Ministry of Health, the Riga City Council, the Riga Office of the International Organization for Migration, and Society Integration Foundation. Experts from the Office of Citizenship and Migration Affairs and the State Border Guard were involved in the developments of the Report.

In order to reflect the opinions of the society and to analyse the discussions in the political environment, the articles, opinions and evaluations published on various news and public policy portals were used, as well as the information available on the websites of other national institutions. All sources and literature units used in the work are included in the list of sources and literature.

Data used by the national data provider and the EU Statistical bureau Eurostat were used in the paper. The data were coordinated with experts in the field of migration and asylum.

All terms used in this work correspond to the definitions in the EMT Glossary of Asylum and Migration Terms⁸.

⁸ Available at www.emn.lv.

1. OVERVIEW OF CHANGES IN THE ASYLUM AND MIGRATION POLICY

General political developments

On October 6, 2018, the 13th Saeima⁹ was elected. On January 23, 2019, the newly elected Saeima approved the government established by Krišjānis Kariņš, which combines the party association “Jaunā Vienotība”, the political party “KPV LV”, the New Conservative Party, the Party Association “Attīstība/Par!”. Minister of Culture responsible for integration Dace Melbārde, and Minister of Foreign Affairs Edgars Rinkēvičs retained their positions. Responsibility for migration was taken over by the new Minister of the Interior Sandis Ģirģens.

The adopted government declaration intends to maintain a consistent position on the migration policy as a matter of national competence. As regards to the relocation of asylum seekers from other EU Member States and resettlement from third countries, the government will only support a position that allows EU Member States to voluntarily admit asylum seekers, but does not create an obligation or pressure to do so. The Government Declaration provides for the possibility of assessing immigration policy to address labour shortages. It is planned to continue the construction and equipping of the Eastern border zone, as well as to establish an entry system in line with the interests of Latvia.¹⁰

General changes in the field of migration and asylum

Representatives of the Ministry of the Interior, the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Justice, the Ministry of Economics, the Ministry of Education and Science, the Ministry of Culture, the Employers' Confederation and the Free Trade Union Confederation of Latvia developed the “Conceptual Report on Immigration Policy”. This document covers all the important areas of entry for third-country nationals in the context of legal migration (family reunification, labour migration, commercial activities, studies). The report analyses the administrative procedures for admission of third-country nationals, and presents proposals for improving the existing situation in each area, which should be included in the new draft law of the “Immigration Law” replacing the current Immigration Law of 31 October 2002. The developers of the concept offered two options for further development of the migration policy.

⁹ The name of Latvian Parliament.

¹⁰ Declaration on the Planned Activities of the Cabinet of Ministers chaired by Arturs Krišjānis Kariņš.- Available: https://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/kk-valdibas-deklaracija_red-gala.pdf.

By the Cabinet of Ministers Order No. 61, the Option No. 1¹¹ of the “Conceptual Report on Immigration Policy”¹² was approved, setting out the draft Immigration Law for its implementation and submitting it to the Cabinet of Ministers by 31 March 2019. By the Cabinet of Ministers Order No.145 of April 3, 2019,¹³ the deadline for submission has been extended until 30 December, 2019.

During the reporting period, significant changes have been made to the legislation on legal migration - the Immigration Law and its subordinate regulations by the Cabinet of Ministers to transpose the 2016/801/EU Directive¹⁴, which is related to the migration of students and researchers.

Discussions in the field of economic immigration

In 2018, discussions continued in the media, the government and the *Saeima* on attracting third-country nationals to the Latvia’s labour market.

In the study of the Foreign Investors Council in Latvia “Index of Foreign Investment Environment 2018” concludes that the problem of labour availability has become even more important in the last year than a year ago, and investors admit that no progress has been made in this area.¹⁵

A similar position is expressed by Baiba Fromane, Head of the Partnership of Latvian Construction Entrepreneur, stressing that the increasing problem in the sector is the significant lack of labour force – 7 out of 10 vacancies registered with the State Employment Agency are directly related to the construction sector. She therefore refers to the need to supplement the regulations of the Cabinet of Ministers, which provide for simpler requirements and shortened deadlines for attracting guest workers to certain professions for several simple professions of construction, as well as for certain professions of skilled workers and craftsmen.¹⁶

¹¹ Option 1 provides for: (1) to extend the duration of the residence permit for family members and to facilitate registration of the residence permit; (2) to reduce the administrative burden on labour migration; and to introduce a new condition for the withdrawal of the residence permit; (3) clarify the possibility of future residence of members of an investor’s family in the country in the event of the death of an investor; (4) introduce new conditions in the field of recruitment of officials registered in the Commercial Register; (5) to facilitate and clarify the residence of foreign students in Latvia; (9), as well as to improve administrative procedures. a in the provision of labour in Latvia

¹² Cabinet Order No. 61 “Regarding the conceptual report “Conceptual Report on Immigration Policy””, adopted on 15 February 2018 - *Latvijas Vēstnesis* No. 35, 19.02.2018 - [came into force on 15.02.2018]

¹³ Cabinet Order No. 145 “Amendments to Cabinet Order No. 61 “Regarding the conceptual report “Conceptual Report on Immigration Policy””, adopted on 15 February 2018 “Regarding the conceptual report “Conceptual Report on Immigration Policy””. - *Latvijas Vēstnesis* No 68, 04.04.2019. [came into force on 03.04.2019.]

¹⁴ Directive 2016/801/EU of the European Parliament and of the Council of 11 May, 2016 on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purposes of research, study, apprenticeship, volunteering, exchange programs or educational projects and auctions. - Official Journal L 132, 21.05.2016.

¹⁵ FICIL Foreign Investment Environment Index 2015-2018. - Available at: https://www.ficil.lv/wp-content/uploads/2019/01/FICIL-Sentiment-Index-2018-report_eng.pdf.

¹⁶ Fromane: Action must be taken to attract guest workers.- Available at: <http://www.db.lv/zinas/fromane-ir-jarikojas-lai-piesaistitu-viesstradniekus-482645>.

Meanwhile, Jānis Eglīts, Parliamentary Secretary of the Ministry of Environmental Protection and Regional Development, expressed the opposite view, by stating: *“As long as there are still compatriots who want to work but are living abroad, we cannot talk about importing labour force into Latvia.”*¹⁷

Discussions on the UN Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration

On December 6, 2018, the *Saeima* deputies endorsed the resolution “On Non-Accession to the United Nations Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration”, calling on the government not to support Latvia’s accession to the UN document “On the Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration”.

43 members of the National Union, the Union of Greens and Farmers, the *KPV LV* and the New Conservative Party voted in favour of the resolution. The debate emphasized that Latvia should retain the right to decide on migration itself. 31 parliamentarians from the *“Jaunā Vienotība”*, *“Attīstībai/Par!”* and *“Saskaņa”* voted against the resolution, underlining that the UN document is not legally binding and even provides that each country has the right to develop its own migration policy.¹⁸

Agnese Lāce, the leading researcher at PROVIDUS pointed out the following: *“The UN Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration does not foresee action and mechanisms that would contradict the basic principles of Latvia’s migration policy and integration policy; however, not supporting it can cause a negative impact on Latvia’s reputation in the international arena and on the stability and unity of international organizations important to Latvia.”*¹⁹

The President of Latvia, Raimonds Vējonis also expressed a similar opinion, stating that, without approving the UN Migration Pact, Latvia has chosen to be non-modern: *“It is important for us to participate in finding solutions to various processes. Being in an active position, we show that Latvia is a modern country and ready for various challenges, ready to participate in the proposals. However, we decided to take the passive position,”* says Raimonds Vējonis.²⁰

Gints Jergermanis, Head of the Communications Directorate of the Ministry of Foreign Affairs, said: *“The UN Political Declaration “On the Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration” is neither a pact nor a treaty, but a global declaration that undertakes to address all migration-related issues, it is not a legally binding document,*

¹⁷ As long as there are still compatriots who want to work but are living abroad, we cannot talk about importing labour.- Available at: <http://www.la.lv/kamer-arzemes-ir-stradat-gribosi-tautiesi-nevar-runat-par-darbaspeka-ievesanu/>.

¹⁸ *Saeima* invites the Government not to join the UN Migration Pact.- Available at: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/saeima-aicina-valdibu-nepievienoties-ano-migracijas-paktam.a302030/>.

¹⁹ The UN Migration Pact - What does it mean for Latvia?.- Available at: <http://providus.lv/article/ano-migracijas-pakts-kotas-nozime-latvijai>.

²⁰ Vējonis: By rejecting the accession to the UN Migration Pact, Latvia chose to be non-modern.- Available at: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/vejonis-noraidot-pievienosanos-ano-migracijas-paktam-latvija-izvelejas-but-nemoderna.a303473/>.

but a political commitment - just like a declaration at the beginning of this century on the Millennium Goals."²¹

On 19 December 2018 at the vote of the UN General Assembly Compact on Global Migration Latvia abstained, as the *Saeima* did not give a mandate in its resolution to oppose it. The resolution was supported by 152 countries, five countries - the US, the Czech Republic, Israel, Poland and Hungary - voted against, and 12 countries, including Latvia, abstained.²²

²¹ MoFA: The UN Declaration on Migration is not legally binding, countries will commit to seek global solutions.- Available at: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/am-ano-migracijas-deklaracija-nav-juridiski-saistosa-valstis-apnemsiesmeklet-globalus-risinajumus.a301756/>.

²² UN Ambassador: The *Saeima* did not give a mandate to join the Migration Pact.- Available at: <https://www.diena.lv/raksts/latvija/zinas/vestnieks-ano-saeima-nedeva-mandatu-iestaties-pret-migracijas-kompaktu-14211207>.

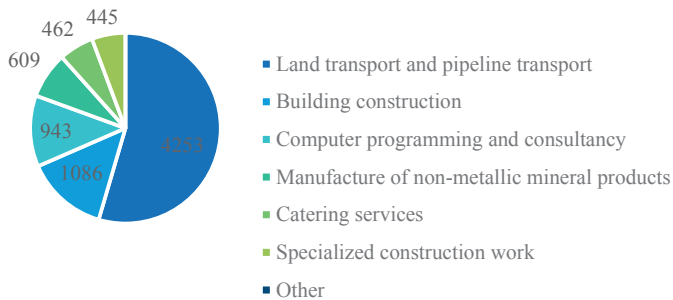
2. LEGAL MIGRATION

In the society, the request to address labour supply through migration of workers from other countries can be heard more and more often. The number of working-age people is decreasing, not only as a result of aging population, but also by structural changes in the demand for professional skills and the weak ability of the workforce to adapt to labour market demands that facilitate the search for solutions to ease the process of legal migration.

Compared to the previous year, the total number of first issued temporary residence permits in 2018 has increased to 8885 (6399 in 2017).

Economic migration

Right to employment in 2018

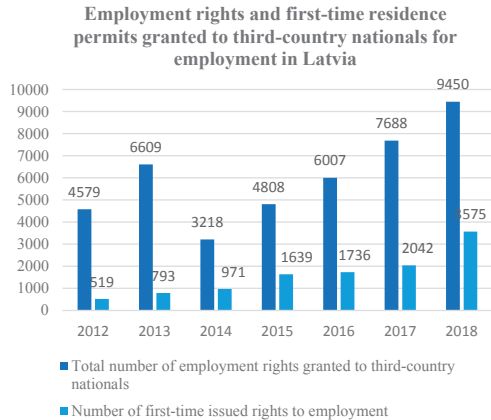
According to the medium and long-term forecasts of the Ministry of Economics set out in a study on labour supply in Latvia named “The role of labour immigration in Latvia”, an increase in demand for highly qualified specialists in science, information and communication technologies, business, administration, legal, social and cultural affairs is expected.²³

The total number of employment rights granted to third-country nationals in 2018 (both on the basis of a visa and a temporary residence permit) has increased by 48% (7688 in 2017, 11359 in 2018), most of which are employed in the field of land transport and pipeline transport (4253), building construction (1086), computer programming and consultancy (943), non-metallic mineral products (609), and catering services (462) as well as specialized construction (445).²⁴

²³ http://www.saeima.lv/petijumi/lmigracijas_loma_darbaspeka_nodrosinajums_Latvija-2018_aprilis.pdf.

²⁴ Data source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

The number of first residence permits issued to third-country nationals for employment purposes has increased: in 2017 – 2042, in 2018 – 3575.

On February 20, 2018, the Cabinet of Ministers adopted the Regulations No. 108 “Specialties (professions) where Significant Shortage of Labour Force is to be expected and where Foreigners may be invited for Work in the Republic of Latvia”²⁵. Applicants for the EU Blue Card who will be employed in a profession included in that list of professions will be subject to a lower wage rate of 1,2²⁶. Meanwhile it is stated that when inviting an employee who will not apply for an EU Blue Card but will be employed in one of the listed professions, the vacancy applied to the State Employment Agency must be available not less than 10 working days (normal term - 30 days). In this way, the requirements for the acquisition of employment rights in professions where significant labour shortages are predicted are facilitated.²⁷

On June 12, 2018, the Cabinet of Ministers adopted the Regulations No. 331 “Amendments to the Cabinet of Ministers Regulations No. 272” Regulations on Seasonal Works”²⁸, which include a list of sectors in which seasonal workers can be employed.

On September 11, 2018, the Cabinet of Ministers adopted the Regulations No. 566 “Amendments to the Cabinet of Ministers Regulations No. 564 “Regulations Regarding Residence Permits”²⁹, which establishes the procedure for certifying the highest professional qualification for an EU Blue Card if the applicant has at least five years’ professional experience at a level equivalent to a higher education qualification in

²⁵ Cabinet Regulation No. 108 of February 20, 2018 “Specialties (professions) in which significant labour shortage is forecast and where foreigners can be invited to work in the Republic of Latvia”- *Latvijas Vēstnesis* No.47, 06.03.2018.- [came into force on 07.03.2018]

²⁶ Previously, the coefficient was 1.5.

²⁷ Annotation of the Cabinet of Ministers draft regulations “Specialties (professions) in which significant labour shortage is forecast and where foreigners can be invited to work in the Republic of Latvia”- Available at: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40425903>.

²⁸ Cabinet Regulations No.331 of 12 June, 2018 “Amendments to the Cabinet Regulations No.272 of 25 June, 2002 “Regulations on Seasonal Works”- *Latvijas Vēstnesis* No. 118, 14.06.2018.- [came into force on 15.06.2018.]

²⁹ Cabinet Regulations No. 566 of September 11, 2018 “Amendments to the Cabinet Regulations No. 564 “Regulations Regarding Residence Permits”- *Latvijas Vēstnesis* No. 182, 13.09.2018. [Came into force on 14.09.2018]

the relevant specialty or sector. Until the rules were adopted, only those third-country nationals who had completed higher education in the relevant sector/profession could receive the EU Blue Card.

Amendments to the Immigration Law³⁰ adopted on 21 June 2018 transposing the Directive 2016/801/EU³¹ of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016, as well as more favourable employment conditions for representatives of foreign airline companies registered in Latvia and third - country nationals staying in Latvia under youth work holiday programs. Amendments strengthen the examination of the criteria for the economic activity of an enterprise to reduce the number of cases where a permit with rights to is issued in order to obtain a right of residence in an inefficient company that does not fulfil the tax payment criteria.³²

To describe the managed migration as one of the possible solutions for labour supply in Latvia, a study on labour supply in Latvia - "The role of immigration in labour supply in Latvia" and its influencing factors, potential benefits of managed immigration, impediments to managed immigration in Latvia and overview of risks related to labour immigration was developed.³³

In terms of attracting labour from abroad, two opposing views prevail in Latvian society. Employers recognize that attracting foreigners to the labour market is a sensitive issue, but there are vacancies in Latvia that local people do not want to fill for the offered salary.³⁴ Meanwhile, the Free Trade Union Confederation of Latvia believes that attracting less qualified employees from other countries could worsen the position of Latvian employees, and that local people's resources must be used more efficiently.³⁵

The EMN study on the integration of third-country nationals into the European Union labour market³⁶ is available on the EMN Latvian contact point website. The Latvian

³⁰ Law "Amendments to the Immigration Law"- *Latvijas Vēstnesis*, No. 132, 04.07.2018.- [came into force on 18.07.2018.]

³¹ Directive 2016/801/EU of the European Parliament and of the Council of 11 May, 2016 on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purposes of research, study, apprenticeship, volunteering, exchange programs or educational projects and auctions.

³² There is a transitional period for this regulation - it is intended to be applied from 2 January, 2019.

³³ http://www.saeima.lv/petijumi/lmigracijas_loma_darbaspeka_nodrosinajums_Latvija-2018_aprilis.pdf.

³⁴ Foreign workers in Latvia: The hospitality industry also hopes for incentives for employing foreigners. https://www.delfi.lv/bizness/biznesa_vidē/viesstradnieki-latvija-ari-viesmilibas-nozare-cer-uz-atvieglotajiem-arvalstnieku-nodarbinasanai.d?id=49681779.

³⁵ More than 6,000 foreigners are legally employed in Latvia.- Available at: <http://www.la.lv/durvis-viesstradniekiem-puspavertas>.

³⁶ English <http://www.emn.lv/?cat=5EMT> research work "Integration of third-country nationals into the labour market of the European Union" (Eng.) informs the EU Member States and Norway of their efforts to address this current challenge. The most frequent obstacles to integration of migrants into the labour market in most EU countries are the recognition of migrants' qualifications and skills assessment, discriminatory treatment during job search and lack of language skills. The research focuses on first-generation migrants whose legal residence in the EU countries allows them to be employed. We would like to point out that the research also uses Eurostat statistics, which include third-country nationals who are not citizens of Latvia or another Member State of the European Union, European Economic Area or the Swiss Confederation, including non-citizens of Latvia, thus forming the basis for conclusions set out in individual sections of the research work. To learn more about the integration of third-country nationals in Latvia, we invite you to read the report prepared by the EMN Latvian Contact Point.

report³⁷ summarizes information on the implementation of third-country national integration measures, discusses the integration policies of third-country nationals in Latvia and the integration of third-country nationals in the local labour market, provides insights into individual integration measures provided by state and non-governmental organizations with co-financing of national and European Structural Funds. The report also summarizes some of the private sector integration measures available to existing and potential foreign employees in specific companies.

Students and researchers

In 2018, 2339 first-time residence permits were issued in connection with education (1581 in 2017).

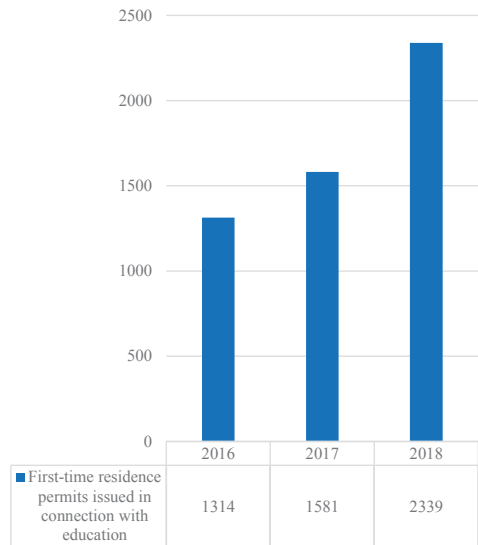
In order to transpose the Directive 2016/801/EU³⁸, the Immigration Law included additional regulations for enrolment of students, which mainly concern mobility conditions. The law stipulates that third-country nationals studying in another EU Member State may enter and stay in Latvia for one year without a residence permit issued by Latvia, and these students as well as those who have received a permit to study in Latvia may be employed for up to 20 hours per week.

In addition to the Directive 2016/801/EU, the Immigration Law

allows 40-hour weekly employment for Masters and PhD students. All students are entitled to work 40 hours per week during the study break (summer holidays).

Upon successful completion of the studies, third-country nationals³⁹ have the right to request a temporary residence permit for a period of 9 months if they wish to seek employment or start a commercial activity in Latvia, but initially the study permit for third-country nationals is issued for a period that is by four months longer than the study in order to complete all the formalities required for the receipt, translation and legalization of the diploma. Also, if they have already found a job in Latvia, they have the right to apply for a residence permit during their legal stay.

Students and researchers

³⁷ <http://www.emn.lv/?cat=3>.

³⁸ Directive 2016/801/EU of the European Parliament and of the Council of 11 May, 2016 on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purposes of research, study, apprenticeship, volunteering, exchange programs or educational projects and auctions. - Official Journal L 132, 21.05.2016.

³⁹ Graduates of Master and Doctoral Studies.

Amendments to the Immigration Law provide for the possibility of revoking a temporary residence permit if the student has not made sufficient progress in the studies⁴⁰, and if this is not based on circumstances beyond the control of the third-country national.

When transposing the Directive Nr.2016/801/EU⁴¹, the Immigration Law was supplemented by additional regulations for enrolment of researchers, which mainly concern mobility conditions. The Law provides that third-country researchers who have been issued with a long-term visa or residence permit for this purpose in another EU Member State may enter and stay in Latvia for 180 days without a visa or residence permit issued by Latvia, and such researchers may work as teaching staff in Latvian educational institutions.⁴² The amendments to the Immigration Law⁴³ include the definitions of 'student' and 'researcher'.

A draft law on amendments to the Immigration Law has been submitted to the *Saeima*, which provides for third - country students to work full-time during the entire study period. Opinions on this proposal differ between policy makers, implementers, entrepreneurs and representatives of society. The drafters want to align the employment of third - country students and reduce the shadow economy. The Nationalist Party, for its part, expresses its concern about non-compliance with other public interests and the risk of corruption in universities. The Latvian Employers Confederation supports the planned amendments and welcomes students' involvement in the labour market. The Ministry of Education and Science believes that full-time work is incompatible with high quality full-time studies.⁴⁴

In 2018, the Ministry of Education and Science continues the practice started in 2017 to conclude agreements with Latvian higher education institutions "Agreement on Good Practice in Attracting Foreign Students"⁴⁵. Only those higher education institutions that will sign and adhere to the agreement will continue to be able to participate in government-funded education export promotion activities, including foreign visits, as well as in exhibitions and marketing activities and in the acquisition of external markets.

By signing the agreement, the higher education institution undertakes to comply with the criteria and principles contained therein, promoting good practice in attracting foreign students and ensuring the study process. Moreover, the higher education institution, in every marketing activity and advertisement, adheres to the principles of good faith and ethics for attracting foreign students, providing only true and clear information. The higher education institution undertakes to ensure that information on the profile and self-assessment of the higher education institution is available in the

⁴⁰ For studying in one study program more than one year, exceeding the study period stipulated in the study agreement, if it is not longer than three years, or more than two years, exceeding the study period stipulated in the study contract if it is longer than three years.

⁴¹ Law "Amendments to the Immigration Law".- *Latvijas Vēstnesis*, No. 132, 04.07.2018.- [came into force on 18.07.2018.]

⁴² Source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

⁴³ Law "Amendments to the Immigration Law".- *Latvijas Vēstnesis*, No. 132, 04.07.2018.- [came into force on 18.07.2018.]

⁴⁴ Should we allow foreigners studying in Latvia to work full-time. Linda Balode. LV portal.-Available at: <https://lvportals.lv/norises/302798-vai-atlaut-latvija-studejosiem-arzemiekiem-stradat-pilnas-slodzes-darbu-2019>.

⁴⁵ Currently, the agreement has been concluded with approx. 15 Latvian higher education institutions.

EU-based “U-Multirank” benchmarking platform for higher education institutions. At the same time, as the flow of foreign students increases, the study process and support services for Latvian students are provided in the same quality as for foreign students.

The EMN Latvian Contact Point website www.emn.lv provides a report on “Attracting and retaining international students in the EU”⁴⁶, which provides an overview of this process by the end of 2017. The report concludes that the number of third-country students wishing to study in Latvia as well as the capacity of universities to provide this is increasing, but little has been done to sustain third-country graduates in Latvia.

Family reunification

In 2018, the number of first residence permits issued to third-country nationals for family reunification has slightly increased - 2271 (1985 in 2017).

Amendments to the Immigration Law⁴⁷ stipulate that the time limit for examining applications for residence permits for family members of the EU Blue Card shall be aligned with that of the EU Blue Card applicants, reducing it from 30 days to 10 working days.

Information on routes and conditions for legal migration

The Office of Citizenship and Migration Affairs has prepared information materials on the conditions for applying for a Schengen visa - information for obtaining a visa; visa quality requirements for face and fingerprints; visa processing for seasonal workers.⁴⁸ Informative materials for visa applicants show the procedure for applying for a visa in a structured manner.

In order to raise awareness on the use of legal migration routes, the Latvian authorities in 2018 improved the availability of information on websites. In 2018, information on the procedures for submitting visa applications has been updated regularly on the websites of the Ministry of Foreign Affairs and the Representations of Latvia Abroad, and visa applicants are provided with informative booklets on other issues.

Other aspects of legal migration

The amendments to the Immigration Law⁴⁹ include the definitions of “volunteer” and “trainee”. The definition of the category “volunteer”⁵⁰ includes the term “pocket money” not used in national legislation so far, which means that the organization responsible for the volunteering project is entitled to pay the volunteer not only financial resources to

⁴⁶ <http://www.emn.lv/?cat=3>.

⁴⁷ Law “Amendments to the Immigration Law” - *Latvijas Vēstnesis*, No. 132, 04.07.2018. - [came into force on 18.07.2018.]

⁴⁸ <https://www.pmlp.gov.lv/en/home/services/visas-and-invitations/>.

⁴⁹ Law “Amendments to the Immigration Law” - *Latvijas Vēstnesis*, No. 132, 04.07.2018. - [came into force on 18.07.2018.]

⁵⁰ a foreigner who, on the basis of good faith, works without pay, participating in a voluntary work program funded by the European Commission or an international organization that has no profit-making purpose and pursues objectives of public interest. A volunteering program can admit people of 18 to 30 years of age. This condition does not apply to a volunteer work program funded by the European Commission and to personal pocket money and reimbursement of expenses.

cover various project-related expenses, (travel, insurance, visa) but also a small amount of money for personal spending. In addition to Directive 801/2016/EU, third-country nationals are eligible for voluntary work not only within the framework of the European Voluntary Service but also for participation in a voluntary work program funded by any other international organization.

Considering that in the former Immigration Law the term “trainee” has already been used to refer to the legal aspects of the intra-corporate transferee, this concept has been renamed “employee-trainee” in order to distinguish between the two categories of immigrants, and that their titles would comply with the concepts used in EU legislation.⁵¹

Latvia has not included the conditions for admission of au-pairs in the Immigration Law.

The Amendments to the Immigration Law⁵² set out the criteria for verifying the economic performance of an enterprise when a repeated residence permit is required, or the permit is registered by a third-country national employed by the company, who, at the same time, is an official registered in the commercial register. Such a condition has been introduced to reduce the number of cases where the permit with rights to employment is issued only for the purpose of obtaining a right of residence in an inefficient company that does not fulfil the tax payment criteria.⁵³ There is a transitional period set for this regulation^{54, 55}

Amendments to the Cabinet Regulations No.564 “Regulations Regarding Residence Permits”⁵⁶ adopted on September 11, 2018 facilitate the procedure for submitting applications for a residence permit without requiring a residence document (rental agreement etc.) before the residence permit has been received. According to the pre-existing procedure upon receipt of the residence permit, third-country nationals applying for a residence permit had to submit a rental agreement or the written consent of the owner of the residence to the third-country national to reside in the property. Such a condition had to be complied with even if the third-country national submitted documents for a residence permit while staying outside Latvia. Amendments to the Regulations remove such order by providing that the third-country national should submit these documents only after entering Latvia, when receiving the residence permit.

Amendments to the Immigration Law⁵⁷ clarify the delegation to the Cabinet of Ministers for the issuance of a document certifying the residence status in Latvia of the military personnel of the armed forces of the North Atlantic Treaty Organization (NATO) and the EU Member States and their dependents, provided that such proof can be

⁵¹ Draft of the Law “Amendments to the Immigration Law” Available at: <http://titania.saeima.lv/LIVS12/saeimalivs12.nsf/0/182E20C6AE48BA9CC2258258002402C0?OpenDocument#b>.

⁵² Law “Amendments to the Immigration Law”.- *Latvijas Vēstnesis*, No. 132, 04.07.2018.- [came into force on 18.07.2018.]

⁵³ The company must pay taxes of at least EUR 21,350 during the financial year.

⁵⁴ To be applied for applications submitted starting from January 2, 2019.

⁵⁵ Law “Amendments to the Immigration Law”.- *Latvijas Vēstnesis*, No. 132, 04.07.2018.- [came into force on 18.07.2018.]

⁵⁶ Cabinet Regulations No. 566 of September 11, 2018 “Amendments to the Cabinet Regulations No. 564 “Regulations Regarding Residence Permits”.- *Latvijas Vēstnesis* No. 182, 13.09.2018. [Came into force on 14.09.2018]

⁵⁷ Law “Amendments to the Immigration Law”.- *Latvijas Vēstnesis*, No. 132, 04.07.2018.- [came into force on 18.07.2018.]

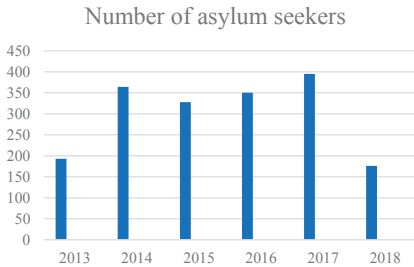
also issued to military personnel. The previous version of the Immigration Law did not provide for such a certificate to be issued to military personnel. In order to provide it, on 23 January, 2018 the Cabinet of Ministers adopted the Regulations No.44 "Provisions Regarding the Right to Reside in the Republic of Latvia for Members of Civil Servants of the North Atlantic Treaty Organization and the Armed Forces of the EU Member States, as well as Dependents and Other Persons Related to the Military Personnel of the North Atlantic Treaty Organization and the Armed Forces of EU Member States"⁵⁸. The new procedure defines the form and content of the certification of the institution to issue a statement confirming the form and content of the civilian personnel of NATO and EU Member States, as well as dependents and other persons related to the armed forces and other military personnel of NATO and EU member states, as well as the procedure for the issuance of the certification.

On February 23, 2018, the UNHCR Regional Representation in Northern Europe, in cooperation with the Office of Citizenship and Migration Affairs, organized an expert meeting on identification and protection of stateless persons - good practices, policy options and challenges. The expert meeting gave a total of 24 participants from Iceland, Sweden, Denmark, Finland, Lithuania, France, Hungary and Latvia a good opportunity to gain more in-depth knowledge of statelessness determination procedures.⁵⁹

58 Cabinet Regulations No.44 of 23 January, 2018 "Provisions Regarding the Right to Reside in the Republic of Latvia for Members of Civil Servants of the North Atlantic Treaty Organization and the Armed Forces of the EU Member States, as well as Dependents and Other Persons Related to the Military Personnel of the North Atlantic Treaty Organization and the Armed Forces of EU Member States".- *Latvijas Vēstnesis* No. 18, 25.01.2018.- [came into force on 26.01.2018.]

59 Source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

3. INTERNATIONAL PROTECTION

Compared to 2017, the number of asylum seekers in 2018 has fallen rapidly to 176 (395 in 2017), which is the biggest drop in the last years. Of the total number of asylum seekers, 7 have been relocated from Italy. Compared to previous years, the number of asylum seekers from Russia - 48 (2017 - 27), Iraq - 18 (2017 - 3) and Azerbaijan - 14 (2017 - 7) has increased in 2018, while the number of asylum seekers from Syria - 5 (2017 - 179⁶⁰) and Vietnam - 10 (2017-40) has decreased.⁶¹

Cooperation with third countries

At the beginning of 2018, in line with the EU Training (Twinning) project's "Strengthening of Kosovo Institutions in Effective Management of Immigration"⁶², approved Training Agreement, an activity took place in Kosovo (Pristina), during which the Head of the Asylum Division of the Office of Citizenship and Migration Affairs, together with a Dutch expert, drafted a regulation subordinate to the Asylum Act - the Administrative Instructions regarding the operation of an accommodation and reception centre for asylum seekers.⁶³

Implementation of the Common European Asylum System

At the beginning of 2018, the Office for Citizenship and Migration Affairs prepared a Guide for Asylum Seekers in Latvia in 10 languages^{64,65}

In 2018 the implementation of the project "Information Centre for Immigrants" was continued, provided by the society "Shelter "Safe House"⁶⁶. The task of the project is to ensure the establishment and operation of a national coordination body to provide support to third-country nationals, including those granted international protection, and who have been granted the right to reside in the territory of Latvia. The aim of the

⁶⁰ Resettled and relocated persons.

⁶¹ Data source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

⁶² No.KS 14 IB JH 04.

⁶³ Source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

⁶⁴ Arabic, Dari, English, Farsi, French, Latvian, Pashto, Russian, Tiger, Kurdish.

⁶⁵ Guideline for asylum seekers in Latvia. - Available at: <https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/BRO%C5%A0%C5%AARAS/ENG%20Patveruma%20mekletaji%20makets%20WEB.pdf>.

⁶⁶ The project implementation period runs from 2 January 2018 to 30 June 2020. The project is being implemented with the support of the Asylum, Migration and Integration Fund.

project is to increase participation in public processes and promote their inclusion in Latvian society by providing information on rights and obligations tailored to the needs of third-country nationals in a wide range of areas of life.⁶⁷

At the end of 2018, the State Employment Agency (hereinafter - SEA) created two infographics: "Social Insurance Services for Employees" and "State Health Insurance in 2019". Both infographics are in Latvian, Russian, English, Arabic and Dari. The target audience is refugees and persons with alternative status, as well as other third-country immigrants in Latvia. Infographics in January 2019 are posted on the State Employment Agency's portal www.nva.gov.lv, as well as on partner portals <http://www.beglis.lv> and <http://www.integration.lv>.

At the beginning of 2018, the Office of Citizenship and Migration Affairs launched the Asylum, Migration and Integration Fund project "Improvement and Development of Migration and Asylum Supporting Information Systems and Related Processes". The aim of the project is to develop information systems supporting migration and asylum in order to collect, store, analyse and disseminate data and statistics on individuals and flows, thus fostering and strengthening cooperation between institutions involved in the migration and asylum process. In the future, the project will provide work on digitized documents within the asylum procedure, including the appeal body.⁶⁸

In 2018, Latvia provided support to the EU Member States, which faced disproportionate pressure on their asylum systems by sending 3 experts to a mission to Italy (Dublin unit and asylum seeker registration), 4 experts to Greece (accommodation of asylum seekers) and 1 expert to Bulgaria (Project Management).⁶⁹

Admission of applicants for international protection

In order to control the flow of asylum seekers in the Asylum Seekers' Centre (hereinafter - the Centre), by ensuring public order and security, the Centre's video surveillance and access control system was supplemented with the inclusion of additional information in the Centre's access control system, such as the fingerprint of an asylum seeker (from 12 years of age) and the inclusion of a digital image of the face.⁷⁰

At the same time, by breaching Centre's internal rules for asylum seekers over the age of 18, they are expected to be banned from using the Centre's inventory in public areas, and will have to move to facilities with a lower level of comfort.⁷¹

⁶⁷ Source: Ministry of Culture.

⁶⁸ Source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

⁶⁹ Source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

⁷⁰ Cabinet Regulations No.331 of 27 June, 2018 "Amendments to the Cabinet Regulations No.272 of 26 June, 2016 "Regulations on Seasonal Works"" - *Latvijas Vēstnesis* No. 236, 14.06.2018.- [came into force on 15.06.2018.] Improvements were made within the framework of the project implemented by the Office of Citizenship and Migration Affairs "Support measures for the reception and accommodation of persons in need of international protection in Latvia "(Asylum, Migration and Integration Fund).

⁷¹ Source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

The challenges of the asylum system

The incidence of in-depth checks in the asylum procedure to assess safety concerns has increased.⁷²

Relocation and resettlement

In 2018, 7 Eritrean nationals from Italy were relocated to Latvia (in total 34 out of 186 persons were relocated within three years).⁷³

Use of the EMN results

In 2018, the EMN Latvian Contact Point prepared a national report for the EMN study “Beneficiaries of international protection travelling to their country of origin: Challenges, Policies and Practices”. The aim of the study is to gather information available to the Member States, which may indicate the reasons why beneficiaries of international protection emigrate or seek to establish links with the country of origin. The study also analysed the possible consequences for the status of international protection and the right of residence if it is established that the activities of the beneficiary of international protection meet the criteria for loss or withdrawal of status under national law. In addition to informing the public and policymakers, the information gathered will be made available to the European Asylum Support Office in order to further develop the Common European Asylum System, in particular as regards the termination of international protection status.

⁷² Source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

⁷³ Data source: State Border Guard.

4. UNACCOMPANIED MINORS AND OTHER VULNERABLE GROUPS ⁷⁴

In 2018, less than five⁷⁵ unaccompanied minors in Latvia who were detained for stay in Latvia without valid travel documents were transferred to the responsible foreign authorities. 7⁷⁶ unaccompanied minors requested asylum in Latvia. The largest number of unaccompanied minors from third -countries came from Vietnam. In 2018, training was organized at the Office of Citizenship and Migration Affairs on issues related to the protection of children's rights, with more than 50 staff members working on migration and asylum issues on a daily basis. During the course of the training, issues related to the application of international law, inter-institutional cooperation, procedural law issues and aspects of communication, including violence, ensuring the protection of children's rights were examined.

Unaccompanied minors, searching for asylum

In 2018, officials of the State Border Guard participated in training, which included questions on the rights of unaccompanied minors and other vulnerable persons applying for or not applying for asylum:

- 80 State Border Guard officials participated in training "Profiling, Interviewing and Identification";
- Two officials of the State Border Guard participated in training "Protection of Children's Rights".⁷⁷

In 2018, the State Border Guard, in cooperation with the State Inspectorate for the Protection of Children's Rights, has developed guidelines on "On the provision of representation for unaccompanied minors and unaccompanied asylum seekers and cooperation between the authorities involved."⁷⁸ The aim of the guidelines is to establish an effective system for the protection of unaccompanied minors and to develop practical cooperation between authorities carrying out procedural activities, depending on the situation in which the minor third-country national (asylum seeker, returnee

⁷⁴ "Vulnerable Groups" include unaccompanied minors, juvenile traffickers, disabled people, elderly people, pregnant women, single parents with minor children, persons with mental health problems and persons subject to torture, rape or other serious psychological, physical or forms of sexual violence based on the definition of "specially protected group" in the proposed recast of the Directive laying down minimum standards for the reception of asylum seekers ("Reception Directive").

⁷⁵ Data source: State Border Guard.

⁷⁶ Data source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

⁷⁷ Source: State Border Guard.

⁷⁸ Guidelines "On ensuring representation of unaccompanied minors and asylum seekers and cooperation between the authorities involved" - Available at: [http://www.bti.gov.lv/lat/barintiesas/metodiskie_ietekumi_/?doc=5339&page=.](http://www.bti.gov.lv/lat/barintiesas/metodiskie_ietekumi_/?doc=5339&page=)

third-country national, third-country national whose removal has been deferred) and institutions representing the interests and rights of the unaccompanied minor third-country national, representing them in personal and property relations (guardian or legal representative).⁷⁹

In 2018, the Office of Citizenship and Migration Affairs within the framework of the project “Support Measures for Persons in Need of International Protection, Reception and Accommodation in Latvia” provided childcare at the premises of the Asylum Seekers Accommodation Center.⁸⁰

⁷⁹ Source: Ministry of Welfare, State Border Guard.

⁸⁰ Measures taken in the framework of the project “Support measures for the reception and accommodation of persons in need of international protection in Latvia”:- Available at: https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/images/ads/projekts_%C4%81r%C4%93j%C4%81%20publ.jpg.

5. INTEGRATION

The Ministry of Culture is responsible for integration policy in Latvia. The Ministry of Education and Science, the Ministry of Culture, the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Welfare, the Ministry of State and Regional Development, the Ministry of the Interior, the Ministry of Defence, the Society Integration Foundation and non-governmental organizations are also involved in the implementation of this policy.

In 2018, the National Action Plan for Identity, Civil Society and Integration Policy 2019-2020 was approved.⁸¹ In this document, persons who need international protection, as well as refugees and persons who have acquired alternative status are nominated as a new target group.

Promoting integration through socio-economic participation

In 2018, measures were taken to promote the socio-economic participation of third-country nationals for the development of their social skills, the acquisition of Latvian language and the commencement of employment.

Third-country nationals can obtain information about their rights and obligations in the "Information Centre for Immigrants".⁸² In 2018, 898 people were provided assistance in the project.⁸³ Third-country nationals also work as volunteers in the Information Centre.

In order to encourage newcomers to get acquainted with Latvia, an application for life in Latvia "First Steps in Latvia" was developed. The app in Latvian, English, French, Dari and Arabic is available for free in *Google Play* and *App Store*.⁸⁴

Information on the integration of third-country nationals in Latvia and services available to third-country nationals on the integration measures implemented by public and non-governmental organizations, information materials and resources for third-country nationals are published on www.integration.lv.⁸⁵

Asylum seekers, refugees and persons with alternative status have the opportunity to use the support of social mentors in solving diverse household issues, such as assistance with document handling, assistance to various institutions, places of

⁸¹ Cabinet Order No. 345 "Regarding implementation plan of the Guidelines on National Identity, Civil Society and Integration Policy for 2019.-2020.". - *Latvijas Vēstnesis*, No 143, 20.07.2018.

⁸² In 2018 the implementation of the project "Information Centre for Immigrants" was continued, provided by the society "Shelter" "Safe House"

⁸³ Source: Ministry of Culture.

⁸⁴ <http://www.patverums-dm.lv/lv/veikts-izvertejums-par-sniegtajiem-atbalsta-pasakumiem-starptautiskas-aizsardzibas-personam--infografika/943>.

⁸⁵ The site is administered by the association "Shelter" "Safe House" within the project "Information Centre for Immigrants". The project is being implemented with the support of the Asylum, Migration and Integration Fund. Source: Ministry of Culture.

assistance, as well as counselling. In 2018, the social mentor service was provided by the society “Shelter “Safe House””, the Society Integration Foundation and the Society “Latvian Red Cross”. During 2018, **128 asylum seekers, refugees and persons with alternative status** received social worker and social mentor services⁸⁶.

Integration courses for third-country nationals legally residing in the territory of Latvia are organized by associations in several major cities of Latvia.⁸⁷

The PROVIDUS Think Tank, in the spring of 2018, has gathered information on social integration support services currently available in Latvia⁸⁸. The compilation is developed, as part of the project, RACCOMBAT⁸⁹, which aims to introduce the elements of the rule of law for the acquisition of social skills of nationals of other countries, promoting integration issues in the formulation of relevant policies, and presenting good practices in the acquisition of social skills to the public.⁹⁰ The authors of the collection recognize that the social integration measures of beneficiaries of international protection have become more systematic and broader since 2015, while the integration activities of third-country nationals are still irregular and only implemented in the form of projects.

Inclusion of asylum seekers, refugees and persons with alternative status in Latvian society and environment is hindered by the lack of knowledge of Latvian language.

In order to support newcomers in learning Latvian, the Latvian Language Agency organized 8-hour continuing education courses for volunteers and mentors in mid-2018.⁹¹ The implementation of the projects continued, in which third-country nationals

⁸⁶ Source: Society Integration Foundation.

⁸⁷ The Innovation Support Centre is implementing the project “WE - in Latvia”. The aim of the project is to provide integration courses in Riga and *Latgale* region for the target group - 360 third-country nationals legally residing in the territory of Latvia. The Association “Cooperation Platform is implementing the Project “Integration ABC - 2017”. The aim of the project is to introduce a high quality integration course program for immigrants, to organize interactive, educational and mutual awareness-raising activities for immigrant and host society actors in the process of integration and intercultural dialogue, promoting effective integration of immigrants into the society. Daugavpils University Lifelong Learning, Culture and Science Communication Society “Intelligence Park” is implementing the project “Welcome, Century Latvia”. The aim of the project is to ensure the implementation of integration programs that promote the integration of immigrants into Latvian society. Six groups - 90 persons - have attended an Integration Training Course organized by the Society “Shelter “Safe House”” last year. Within the framework of the project “Support Measures for International Protection Persons II”, the Society “Shelter “Safe House”” implements support measures aimed at providing integration courses for the target group. In the course of integration, international protection persons are familiarized with the socio-economic and cultural environment of Latvia in order to better adapt to the new circumstances and to integrate into society. In 2018, 77 people completed the integration training course.

⁸⁸ You can get acquainted with the summary text here: http://providus.lv/article_files/3453/original/Mapping_Social_Orientation_LV_LATVISKI_26.03..pdf?1522063966.

⁸⁹ <http://providus.lv/article/racombat-rasisma-un-ksenofobijas-noversana-un-apkarosana-attistot-citu-valstu-pilsonu-socialas-prasmes>.

⁹⁰ Research summary: Activities in support of the social integration of new arrivals in Latvia.- Available at: <http://providus.lv/article/petniecisks-apkopojums-jauniebrauceju-socialas-integracijas-atbalsta-aktivitates-latvija>.

⁹¹ Latvian lessons for newcomers mentors.- Available at: <https://valoda.lv/latviesu-valodas-nodarbibas-jauniebrauceju-mentoriem/>

can learn the Latvian language.⁹²

Materials for learning Latvian language have been developed for foreign students, which will be a useful additional training tool for anyone who learns Latvian in Latvia or abroad, learning with a teacher or individually.⁹³ Refugees and asylum seekers have access to a digital learning tool “Learning Latvian” for different age groups, which consists of diverse tasks in different subjects.⁹⁴

The SEA implements several measures to promote employment:

- a new service is offered - a mentor of the Latvian language for employed refugees and persons with alternative status, focusing on the adaptation to the work environment and the development of professional vocabulary. Language mentor services were provided to 7 persons during the year, of which 5 persons completed the Latvian language course⁹⁵;
- An e-booklet for asylum seekers, refugees and persons with alternative status “First Steps to Work” in Latvian, English, Russian, Arabic and Tigrinya languages is published on the SEA homepage.⁹⁶ The booklet provides information on SEA services, as well as employment, housing and social support issues;
- cooperation with 47 new employers who are ready to employ refugees and persons with alternative status. During 2018, 27 persons were recruited, of which 22 persons were in the employment relationship at the end of 2018. Several people were re-arranged to the work during the year.

Within the framework of the European Social Fund project “Promotion of Diversity”, representatives of Latvian Investment and Development Agency Creative Industries Incubator⁹⁷ and Latvian companies⁹⁸ advise refugees on business opportunities in Latvia.

⁹² Continued implementation of the “Support Measures for International Protection Persons II” project by the Society “Shelter “Safe House””. The aim of the support measures is to ensure the acquisition of basic language phrases for the target group. In 2018, 71 individuals learned the Latvian language training course. The “Educational Development Centre” project “Living in Latvia - Learning Latvian” (PMIF), the Latvian Language Agency project “Learning Latvian in order to facilitate the integration of third-country nationals into the labour market Daugavpils University project “Latvian language courses for third-country nationals “LATVIA - MY HOME”, projects implemented under the Riga City Council project competition “Organising and implementing Latvian learning courses for residents of Riga City”.

⁹³ Latvian Language Agency. Inventory of reading texts and tasks. Part 2.- Available at: <https://valoda.lv/lasisanas-tekstu-un-uzdevumu-krajums-2-dala/>.

⁹⁴ Digital Study Material for Refugees and Asylum Seekers “Learning Latvian”.- Available at: <http://maciunmacies.valoda.lv/>.

⁹⁵ Source: Ministry of Welfare.

⁹⁶ The link to the booklet is available here: <https://begluintegracija.nva.gov.lv/>.

⁹⁷ Investment and Development Agency of Latvia Incubator for creative industries, refugees from Afghanistan are advised on business opportunities in Latvia..- Available at: http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=10555%3ALIAA-Radoso-industriju-inkubatora-beglus-no-Afganistanas-konsulte-par-uznemejdarbibas-iespejam-Latvija&catid=14%3AJaunumi&Itemid=186&lang=lv.

⁹⁸ Refugees from Syria get acquainted with the activities of Latvian companies.- Available at: http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=10554%3ATris-begli-no-Sirijas-iepazistas-ar-Latvijas-uznemejdarbibas-iespejam-Latvija&catid=14%3AJaunumi&Itemid=186&lang=lv.

The PROVIDUS Think Tank developed a manual on integration into the workplace. The handbook contains useful information resources for newcomers and employers on the integration support measures already available. It is designed to gather good practice in creating inclusive work environment and integration support, as well as to provide recommendations to state policy makers and Riga Municipality on how to better and more effectively support newcomers' integration into Latvia.^{99,100}

Promoting integration through to civic participation, including access to rights and obligations, achieving equal treatment and belonging

The Ministry of Culture, in search of a solution for the promotion of civic participation of third-country nationals, organized the following activities:

- Design thinking workshops with the aim of identifying experiences, identifying challenges and offering solutions for more successful integration of third-country nationals and beneficiaries of international protection into the community, identifying the challenges encountered and offering solutions to improve the Latvian language learning process. The conclusions from Design Thinking Workshops will be used for planning and improving integration policies.¹⁰¹
- Integration Hackathon or Integration Ideas Laboratory was organized in cooperation with the British Council in Latvia. The aim of the event was to find new, innovative and sustainable projects, services or products that would help promote tolerance, promote mutual trust and co-operation, provide support for the acquisition of the Latvian language by non-citizens and newcomers - third-country nationals, including those who have received international protection. 13 ideas were put forward in the Integration Ideas Laboratory, of which the authors of five ideas were able to convince themselves of the vision of promoting cohesiveness in society and to set up a team for further development: the jury decided to allocate EUR 10,000 for the implementation of the 'Mobile Application *COoperly*' project and to allocate EUR 5,000 to all teams proportionally, attracting mentors to improve project quality and attracting additional potential funding.¹⁰²

Refugees and persons with alternative status face difficulties when starting their own life in Latvia, finding their home is particularly difficult. In 2018, housing for three families with refugee or alternative status was provided.

⁹⁹ The handbook contains useful information resources for newcomers and employers on the integration support measures already available.

¹⁰⁰ Guidebook: Integration in the Workplace, 27.10.2018.- Available at: <http://providus.lv/article/rokasgramata-integracija-darba-vieta>.

¹⁰¹ Source: Ministry of Culture.

¹⁰² Source: Ministry of Culture.

Non-discrimination

Public attitude towards the immigration of third-country nationals indicates polarization of opinions.

In order to promote dialogue with Latvian society on the principles of non-discrimination and to promote tolerance among different groups of persons at risk of discrimination in the long run, the Society Integration Foundation has launched a five-year information campaign "Openness is a Value". Its aim is to promote openness, diversity and address both groups of people subjected to discrimination, employers, young people and Latvian society as a whole. In 2018, the campaign focuses on asylum seekers and persons with refugee or alternative status who had been involved throughout the year. During the campaign, thematic days, training and good practice afternoons, activities for the employers' audience, debates for young people and students, as well as activities for city celebrations and festivals were organized.¹⁰³

The Association "Want to Help Refugees" implemented the project "In Refugee Shoes", within the framework of which 10 interactive educational activities for youth in educational institutions in Riga were implemented. The lessons included a simulation game about the circumstances in which an individual leaves the country, crossing national boundaries and giving new meaning to his life in a foreign place.¹⁰⁴

With the aim to promote the integration of migration issues into the curriculum of secondary school programs, as well as to raise awareness of migration processes and their significance in Latvian society, the Think Tank PROVIDUS created a series of materials that were developed using the video "Migration Matters".¹⁰⁵

In order to raise public awareness and promote constructive dialogue between different groups of society, ensuring the improvement of the diversity of professional media content and the reflection of third-country nationals and migration-related events, problems and processes, a seminar cycle and discussion "Editorial Guidelines and Code of Ethics" was organized for journalists.¹⁰⁶ A cycle of dialogue on migration and reflection of third-country nationals in the media and training journalists on the involvement of mass media in the integration of third-country nationals has been implemented. 26 media representatives participated in the training.¹⁰⁷

¹⁰³ Openness is a value. News, June 2018. - Available at: http://www.sif.gov.lv/images/files/ESF/ESF-integracija/Sabiedribas_informesana/Atvertiba_vertiba_newsletter_06-2018.pdf.

¹⁰⁴ The project is co-financed by the Riga City Council Education, Culture and Sports Department within the framework of the Society Integration Program. Source: <https://www.facebook.com/esbijubeglukurpes/>.

¹⁰⁵ Cognitive materials prepared for discussion on migration. - Available at: <http://providus.lv/article/sagatavoti-izzinas-materiali-diskusijas-veicinasanai-par-migraciju>.

¹⁰⁶ Source: Ministry of Culture and <https://www.rsu.lv/projekts/atbildigas-daudzveidigas-un-kvalitativas-zurnalistikas-attistiba-latvijas-nacionalajos-un> Project "Development of Responsible, Various and high Quality Journalism in Latvian National and Regional Mass Media, Promoting the Integration of Third-Country Nationals in Latvia", implemented by Riga Stradins University.

¹⁰⁷ Project "Mass Media Involvement of Third-Country Nationals in Latvia" implemented by Vidzeme University of Applied Sciences.

Promoting integration at local level

In January 2018, the **Cross-sectoral Dialogue Platform** was established within the framework of the project “Information Centre for Immigrants” for the implementation of the Cooperation Platform Strategy and Integration Program. It includes representatives of public authorities, local authorities, non-governmental organizations and private institutions that are already involved in the integration process of third-country nationals or have expressed a desire to be involved in providing support to immigrants. The platform meetings take place at least once a month.¹⁰⁸

The project “Arrival Cities” was implemented in Riga City Municipality within the framework of the EU URBACT III (2013-2020) program. The aim of the project was to identify the situation in the Member States of the project partners in the field of migration and integration and to prepare a local action plan for the inclusion of newcomers in society in cooperation with state, municipal and non-governmental organizations in partner countries. During the project, four main activities were implemented:

- Study of the current situation in the field of migration in each partner country;
- Establishment of a local support group for inclusion of newcomers (representatives of the state, municipalities and NGOs);
- 5 international workshops (in Dresden, Valdemarn, Vantaa, Thessaloniki and Oldenburg);
- Development of an action plan for the inclusion of newcomers in Riga.¹⁰⁹

¹⁰⁸ Inter-sectoral Dialogue Platform.- Available at: <http://www.integration.lv/lv/starpsektorala-dialoga-platforma>.

¹⁰⁹ Source: Riga City Council.

6. CITIZENSHIP AND NATURALIZATION

In 2018, the number of individuals admitted to Latvian citizenship through naturalisation increased slightly. - 930, (2017 - 915).¹¹⁰ As in 2017, the majority of persons who have acquired citizenship are Latvian non-citizens - 89%. Compared to 2017 (102), in 2018, the number of third-country nationals who received Latvian citizenship through naturalization decreased to 99.¹¹¹

In order to promote interest in acquiring Latvian citizenship through naturalization, information days are organized, mainly in the territorial offices of the Office of Citizenship and Migration Affairs, sometimes also at outings. Information days provide information on obtaining Latvian citizenship through naturalization, as well as the opportunity for the person to test his/her knowledge in a naturalization test.

In order to promote the acquisition of Latvian citizenship for non-citizens born in Latvia whose parents are non-citizens or stateless persons, an information campaign was launched in 2018, within which the Office of Citizenship and Migration Affairs informed parents of non-citizens and stateless children residing in Latvia about the possibility to register Latvian citizenship for a child. 1421 families were informed throughout the year.¹¹²

¹¹⁰ Data source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

¹¹¹ Data source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

¹¹² Source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

7. BORDER CONTROL, VISA AND SCHENGEN MANAGEMENT

Border management at the external border

In 2018, the border control and surveillance of the state border takes place on the border of the Republic of Latvia - the Russian Federation - the state border zone of 187 km has been set up, the fence installation has been carried out for 93 km, and a foot control band of 165 km has been established, as well as on the border between Latvia and Belarus - State Border of the Republic of Belarus - Arrangement of the State Border Layout has been started¹¹³.

An interdepartmental agreement was signed between the State Border Guard and the Latvian National Guard on the involvement of national guards in the search for and detention of state border offenders.¹¹⁴

With the increasing number of passengers crossing the external border of Latvia for more efficient border control, additional staff were involved in the I category border control point of Riga International Airport and the number of posts was increased.

The Office of Citizenship and Migration Affairs organized training on the practical use of the National Visa Information System and other relevant issues related to the visa processing procedure for officials of the State Border Guard territorial administration (145), the Ministry of Foreign Affairs (36) and the Office of Citizenship and Migration Affairs (17).¹¹⁵

From January 1, 2018 to December 31, 2019, the joint project of Latvia, Lithuania and Estonia "Development of the Baltic States Information Exchange Mechanism", implemented within the framework of the EU Internal Security Fund 2014-2020, is being implemented. In 2018, several meetings have been held to discuss the progress of the project and discuss technical solutions.¹¹⁶

Migration management

Pursuant to European Commission Decision No.GG-Greffe (2018) D/19370 for the period from October 24, 2018 to April 7, 2019, targeted checks are carried out at Riga International Airport in case when systematic checks have a disproportionate impact on

¹¹³ In 2018, an open contract with the merchant for the installation of the state border zone on the border of the Republic of Latvia and the Republic of Belarus was concluded with the merchant within the framework of the tender "Establishment of the state border along the borders of the Republic of Latvia and the Republic of Belarus by concluding a general agreement for four years".

¹¹⁴ Source: State Border Guard.

¹¹⁵ Source: State Border Guard. Office of Citizenship and Migration Affairs.

¹¹⁶ 2018.05.29. Representatives of Baltic Border Guard Bodies meet at a joint project opening meeting.- Available at: <http://www.rs.gov.lv/?id=1031&top=0&from=2018-5&rel=5605>.

traffic flow. In addition, at land border crossing points with higher traffic volumes, the suspension of the application of systematic checks in the EU, the European Economic Area, the Swiss Confederation nationals, with the shift to a targeted inspection is carried out.¹¹⁷

SIS II AFIS¹¹⁸ has been implemented, including search functionality and a link has been established with the Latvian National Biometric Data Processing System, which allows to read fingerprint files for an alert message online. This functionality is also available in the form of web-service to other Latvian institutions.¹¹⁹

Visa policy

In 2018, the total number of issued visas has decreased to 164 771 (168 729 in 2017), but the number of long-stay visas issued has increased. From visa issued 158 601 – Schengen visas, 6156 – long-term (D) visas.¹²⁰

Total number of visas issued by type, 2016-2017.¹²¹

	2017	2018
Schengen visas	164,175	158,601
Long-term (D) visas	4554	6156
In total	168,729	164,771

In 2018, the Office of Citizenship and Migration Affairs continued the implementation of the project IDF “Use and Development of the National Visa Information System (NVIS) (Stage 1)”. Within the framework of the project, steps are being taken to improve the quality of information technology used in the visa processing process in order to provide the NVIS users with an adequate working environment and to provide the necessary consultations and training on issues related to the use of NVIS.¹²²

On February 1, 2018, amendments to the visa representation agreement with Lithuania came into force. Lithuania launched visa representation on behalf of Latvia in Ireland (Dublin).¹²³

In 2018, the Latvian Embassy in the United Arab Emirates, in cooperation with the external service provider VFS Global, launched visa applications from the following Gulf countries: the United Arab Emirates, Saudi Arabia, Oman, Qatar, Kuwait and Bahrain.¹²⁴

¹¹⁷ Source: State Border Guard.

¹¹⁸ Automated Fingerprint Identification System.

¹¹⁹ Source: Mol Information centre.

¹²⁰ Data source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

¹²¹ Data source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

¹²² Source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

¹²³ Source: Ministry of Foreign Affairs

¹²⁴ Source: Ministry of Foreign Affairs

Use of the EMN results

The EMN Latvian Contact Point developed a national report for the study “The Impact of Visa Liberalisation on Countries of Destination”, which aims to provide an overview of Latvia’s experience with visa-free travel. It includes challenges, best practices and positive experiences as well as up-to-date information on the latest trends in this area of migration policy. The Synthesis Report on the Impact of Visa Liberalisation on Countries of Destination is available on the EMN Latvian Contact Point website www.emn.lv.

8. IRREGULAR MIGRATION AND MIGRANT SMUGGLING

In 2018, 199 third-country nationals were detained for illegal crossing of the “green” border (104 in 2017). The main groups of detainees were nationals of Vietnam (153), Iraq (29), Russia (11), Bangladesh, Sri Lanka, Belarus and Tunisia¹²⁵. The majority of illegal border crossers were still Vietnamese nationals, but compared to 2017, their number has increased by 151%.

In 2018, the number of illegal border crossers of Bangladesh and Africa nationals fell, but the number of illegally crossing Iraqi nationals remained the same – 29 Iraqi nationals were detained in 2018.

In 2018, the greatest risk of illegal border crossing was on the border of Latvia and Russia, but the border between Latvia and Belarus did not lose its topicality either.

In 2018, the number of refusals of entry was 1685, increasing by 58% compared to 2017, with 1064 entry refusals registered.

Most often, entry was refused to nationals of Ukraine (797) Russia (284), Belarus (149), Georgia (149), Moldova (84), Uzbekistan (29) and Tajikistan (19). The main grounds for refusal of entry - no valid visa or residence permit (455), no document confirming the purpose and conditions of stay (978).¹²⁶

In 2018, Schengen visas were cancelled to 114 third-country nationals (173 in 2017, a decrease of - 34%). Most visas were cancelled to: nationals of Belarus (46), Russia (35) and Ukraine (15). The reduction in the number of visa revocations was due to the abolition of the visa regime between EU countries and Georgia, Moldova and Ukraine.

Preventing and tackling of misuse of legal migration channels

The State Border Guard, based on the analysis of the existing situation and the dynamics of the visa-free regime, is based on the following criteria listed in Article 8 (2) of Regulation (EU) 2018/1806 of the European Parliament and of the Council¹²⁷:

- the number of refusals of entry for third-country nationals subject to visa-free travel and their nationality;
- the number of third-country nationals (entities without a visa-free regime) who have violated the residence conditions in Latvia and their distribution by nationality;

¹²⁵ Data on nationals of Bangladesh, Sri Lanka, Belarus and Tunisia are too small, there is a risk of identifying persons.

¹²⁶ Data source: State Border Guard.

¹²⁷ Regulation (EU) 2018/1806 of The European Parliament And of The Council of 14 November 2018 listing the third countries whose nationals must be in possession of visas when crossing the external borders and those whose nationals are exempt from that requirement.- Official Journal L 303/41, 28.11.2018.

- the number of asylum applications requested by third country nationals subject to visa-free travel;
- and cooperation with the competent authorities of the third countries concerned in the field of readmission is also taken into account¹²⁸.

In 2018, the number of refusals of entry for Ukrainian nationals was 4 times higher than in 2017. The increase is explained by the entry into force of the visa-free regime for Ukraine. In 2017, 198 Ukrainian nationals were refused entry, while in 2018 – the number increased to 797. As a result, the State Border Guard is now carrying out a thorough fulfilment of the requirements of Article 6 of the Schengen Borders Code for Ukrainian nationals.¹²⁹

Main routes from Eastern Partnership countries identified:

Nationals of Ukraine:

- Land route: Ukraine - Belarus - Latvia;
- Air Route: Riga - Finland/Scandinavian Countries/Great Britain.

The number of Ukrainian nationals seeking employment in Latvia has increased - some of them illegally (in 2018, 274 nationals of Ukraine were found illegally working by the State Border Guard).

Nationals of Georgia:

- Air Route: Georgia - Latvia - Great Britain/Ireland and Scandinavian Countries (with an intention to ask for asylum), rarer Nordic countries to look for work (illegal work). The use of low cost airlines (Wizz Air) flights from Kutaisi (Georgia) to Riga has increased significantly.

Nationals of Moldova:

Travel in transit through both Ukrainian and Belarusian territories and the Russian Federation.

When defining nationals of the above-mentioned countries as risk profiles, in border checks attention was paid to interviewing the nationals of these countries in order to find out the reasons for their entry into the EU.

In 2018, these measures resulted in a significant increase in the number of Georgian, Moldovan and Ukrainian nationals refused entry:

- to 149 nationals of Georgia (in 2017 – 49);
- to 84 nationals of Moldova (in 2017 – 85);
- to 797 nationals of Ukraine (in 2017 – 195).

The main reason for refusing entry was that the nationals of these countries could not justify their entry into the EU, lacked sufficient financial resources, taking into account the purpose of the planned entry, the itinerary and the duration of the intended stay.

¹²⁸ Source: State Border Guard.

¹²⁹ Source: State Border Guard.

The number of asylum seekers from the Eastern Partnership countries in Latvia is insignificant (there is no such person from Moldova at all). At the same time, Frontex data show that for a significant part of Georgian nationals the purpose of entry into the EU is to apply for asylum (the nationals of this country also continued to apply for asylum in Ireland and the UK in 2018).

In 2018, the number of third-country nationals detained by the State Border Guard officials for illegal employment in Latvia increased almost threefold - a total of 370 persons. Of the 280 nationals in Ukraine detained for illegal employment in Latvia, 55 persons had a Polish D category visa. The information available to the State Border Guard shows that recruitment firms registered in Lithuania recruit Ukrainian nationals in Poland and transfer them to work in the Baltic States.¹³⁰

In 2018, officials of the State Border Guard participated in various levels of work meetings with the State Labour Inspectorate and the Ministry of the Interior, the purpose of which was to discuss the possibility for third - country nationals to be posted to Latvia and to find a common understanding mechanism for application in Latvia. Within the framework of these working groups and meetings, a common view and understanding of the employment control of third-country nationals was identified as a specific issue.¹³¹

On 28 May 2018, a Memorandum of Cooperation between the Foreign Ministry and the Higher Education Export Association on the attraction of foreign students was signed. The Memorandum of Cooperation stipulates that higher education institutions of the Higher Education Export Association will carry out the appropriate selection of students - general and foreign language proficiency tests, while the Ministry of Foreign Affairs will provide students with timely examination of visa applications according to the timetable stipulated in the memorandum.¹³² The Ministry of Foreign Affairs organized a seminar on the implementation of this memorandum for the representatives of the State Border Guard, the Ministry of Education and Science, the Academic Information Centre, the Latvian Higher Education Institutions' "Association of Higher Education Export" and the Office of Citizenship and Migration Affairs.¹³³

Fight against facilitation of irregular migration ("human smuggling") and prevention of irregular stay

In 2018, the State Border Guard Criminal Investigation Authority has carried out cooperation activities with Lithuania, Belarus and Russia to prevent and combat illegal migration. The co-operation was expressed both as an information exchange and as a separate plan of joint operational actions. As a result of these joint operational activities 27 Vietnamese nationals were apprehended, as well as the perpetrators and supporters

¹³⁰ Source: State Border Guard.

¹³¹ Source: State Border Guard.

¹³² The Ministry of Foreign Affairs and the Higher Education Export Association sign a Memorandum of Cooperation.- Available at: <https://www.mfa.gov.lv/aktualitates/zinas/60218-arlietu-ministrija-un-augstakas-izglitiba-eksporta-apvieniba-paraksta-sadarbibas-memorandu>.

¹³³ Source: Ministry of Foreign Affairs, State Border Guard.

of their illicit transfers across the state border - 4 Lithuanian nationals, 3 Latvian nationals and 2 Russian nationals.¹³⁴

Latvia has approved the action plans for cooperation on preventing irregular migration and strengthening the border for two years (2018 - 2019) with:

- Belarus (co-ordination of exchange of experience and joint action in the fight against cross-border crime in a four-sided meeting of the heads of Latvian - Lithuanian - Estonian - Belarusian criminal investigation units in the framework of the Subcommittee on Border Protection of the Interior Committee of the Baltic Council of Ministers.);
- Georgia (exchange of experience, meetings of managers and relevant experts (management of irregular immigration, expulsion, management of detention centres for foreigners detained, cynology development, cross-border crime prevention, risk analysis, information systemisation and processing mechanisms, analysis of crimes at strategic and operational level, promotion of cooperation between Border control points of Tbilisi, Kutaisi and Riga international airports, land border control and application of technical means for border guarding)).

In 2018, two border operations were carried out with the border guard services of Belarus and Russia - "KORDON 2018". As a result of this cooperation, the number of persons detained on the Russian side, whose intent was irregular crossing of the Russian-Latvian border, increased significantly. Between April 2018 and October 2018, a total of 57 people were apprehended on the Latvian border for irregular crossing of the state border, mainly Vietnamese nationals.¹³⁵

The State Border Guard concluded a bilateral cooperation document with the Border Guard Service of the Federal Security Service of the Russian Federation:

- to strengthen the security of the Latvian - Russian border at the relevant sections of the state border, which are part of the responsibility areas of the State Border Guard's *Ludza* administration and *Vijaka* administration;
- identify joint actions for a complex approach to the efficient and differentiated use of force and means, coordinated action in the event of irregular border crossing.¹³⁶

As a support to the State Border Guard in fighting irregular immigration in Belarus and Georgia (Georgia until April 2018), liaison officers have been working. Liaison officers' activity was to prevent irregular migration, to expel irregular migrants, to stay in contact with the Belarusian and Georgian authorities at the operational level, to provide support to the consular staff of the Latvian Embassy in matters of passports and visas.¹³⁷

¹³⁴ Source: State Border Guard.

¹³⁵ Source: State Border Guard.

¹³⁶ Source: State Border Guard.

¹³⁷ Source: State Border Guard.

Training

In February 2018, two training seminars¹³⁸ were held in Kosovo (Pristina) under the auspices of the EU Training (Twinning) project “Strengthening of Kosovo Institutions in Effective Management of Immigration”¹³⁹, where two State Border Guard officers, together with an Austrian expert, participated as trainers.

In November 2018, two officials of the State Border Guard participated in the activity of the said project: “Drafting of a handbook on the border control procedure (including procedures for working with mixed migration flows, as well as identification, further transfer and future activities with irregular migrants)”.

Cooperation with Frontex

During the reporting period, the State Border Guard participated in joint operations organized by Frontex, which provided support to EU Member States and third countries:

- Fast response operations;
- Focus points on the external sea, land and air borders of EU Member States, air border operations, involvement of the Frontex Situation Centre;
- Land borders Greece-Turkey; Bulgaria-Turkey, Poland-Ukraine, Hungary-Ukraine;
- Maritime borders Greece, Italy and the EU’s external maritime borders.

During 2018, 479 State Border Guard officials participated in operations organized by Frontex.¹⁴⁰

¹³⁸ Seminar on EU Member States Expertise in Existing Border and Migration Control Procedures and Seminar on EU Member States Expertise in Identification Procedures for Illegal Immigrants, especially Protected Groups at the Border.

¹³⁹ No.KS 14 IB JH 04

¹⁴⁰ Source: State Border Guard.

9. PREVENTING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS

Within the framework of criminal proceedings initiated for the organization of trafficking in human beings, the status of a suspect is determined to 8 persons, while 1 person has been convicted.¹⁴¹ One third-country national is recognized as a victim of human trafficking.

Training and awareness-raising

At the Ministry of the Interior, in May 2018, training “How to improve the fight against human trafficking in Latvia: indications for more successful case investigation and punishment practices”¹⁴² was organized with the participation of police officers, prosecutors, judges and representatives of the non-governmental sector. More than 100 participants attended the training.

The topics covered in the training were:

- Identification of victims of human trafficking, a victim/trauma approach to combating human trafficking.
- Human trafficking for the purpose of labour exploitation: good practice for the exploitation of human trafficking in case investigation, prosecution and trial.
- Working in groups: practical work to improve strategies for identifying, investigating, prosecuting and adjudicating cases for the exploitation of human trafficking for labour exploitation purposes.¹⁴³

On 7 and 8 June 2018, the Latvian contact point of the EMN together with Ministry of the Interior and the Office of Citizenship and Migration Affairs hosted a conference “Practical Aspects of Recognition and Identification of Victims of Trafficking in Human Beings”¹⁴⁴. The conference contributed to raising awareness of the recognition of victims of human trafficking by providing an overview of existing experiences of state authorities and the need to promote closer cooperation between state authorities. Participants of the conference were introduced with the foreign experience in cooperation between different institutions.

¹⁴¹ Data source: Ministry of the Interior.

¹⁴² The training was organised by the Ministry of the Interior in cooperation with the Latvian Judicial Training Centre and the United States of America Embassy in Riga.

¹⁴³ Training on human trafficking and the practice of imposing penalties will take place in Riga.- Available at: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/riga-notiks-macibas-par-cilveku-tirdzniecibas-lietu-izmeklesanu-un-sodu-noteiksanas-praksi/187>.

¹⁴⁴ Representatives of the participating State institutions and non-governmental organisations, from the Office for Citizenship and Migration Affairs, the State Police, the State Border Guard, the Latvian Ombudsman's Office, the State Labour Inspectorate, the society “Shelter “Safe House” and the association “Centre Marta” were speaking at the conference. Conference presentations are available here: http://www.emn.lv/wp-content/uploads/Prezentacijas_2018-1.pdf.

On October 11, 2018, at the Ministry of the Interior with the support of the International Centre for Migration Policy Development¹⁴⁵, a round table on inter-institutional co-operation in human trafficking cases where the victim of trafficking is a third-country national was organized within the framework of the international project "Observation of forced return process II" (FReM II). The meeting participants agreed on the need to improve the requirements and conditions laid down in the Law On Residence of a Victim of Trafficking in Human Beings in the Republic of Latvia regarding the granting of a waiting period to a third-country national, personal status and residence, as well as the arrangements for the competence and cooperation of the institutions in order to ensure effective handling of trafficking in human beings cases where the victim is not an EU national.¹⁴⁶

On December 18, 2018, the Ministry of the Interior organized a national meeting¹⁴⁷ within the framework of the International Council of the Baltic Sea States **HOF-BSR**¹⁴⁸ **"Paving the Way for the Harmonized Operational Framework in the Baltic Sea Region"**, during which discussions were held on the actions, measures and resources of the institutions at national and local level to identify victims of trafficking in human beings, to provide them with rehabilitation and reintegration services, with a particular focus on cross-border trafficking.¹⁴⁹ The meeting identified and summarized the main weaknesses, problems and needs for identifying victims of trafficking in human beings, providing assistance, support and reintegration services.

On September 25 and 26, 2018, training was held in Riga for the staff of the Ombudsman's Office on trafficking in human beings and the process of forced return¹⁵⁰ within the framework of an international project¹⁵¹ on monitoring the forced return process. Two-day start-level training on combating trafficking in human beings for officials of the Ombudsman's Office included:

¹⁴⁵ International Centre for Migration Policy Development (ICMPD)

¹⁴⁶ Experts discuss how to improve inter-institutional cooperation in dealing with cases of trafficking people who are third-country nationals in Latvia.- Available at: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/eksperti-diskute-ka-uzlabot-starpinstituciju-sadarbibu-cilveku-tirdzniecibas-gadjumu-kad-cilveku-tirdzniecibas-upuris-ir-treso-valstu-valstspied-erigas-risinasana-latvija/210>.

¹⁴⁷ The meeting was attended by the Ministry of the Interior, the Ministry of Welfare, the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Health, the Office of the Ombudsman of the Republic of Latvia, the State Police, the State Border Guard, the Office of Citizenship and Migration Affairs, the State Agency for Social Integration and the non-governmental organizations - Centre MARTA from Human Trafficking, and "Shelter "Safe House"".

¹⁴⁸ The project is implemented with financial support from the Swedish Institute and the Swedish Government. #HOFBSR #Slfunded.

¹⁴⁹ Work on a single inter-institutional cooperation mechanism in the Baltic Sea Region has been launched.- Available at: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/uzsaks-darbs-pie-vienota-starpinstituciju-sadarbibas-mehanismam-baltijas-juras-regiona-izstrades/215>.

¹⁵⁰ The staff of the Ombudsman's Office take part in training on human trafficking and the forced return procedure.- Available at: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/tiesibsarga-biroja-darbinieki-piedalas-macibas-par-cilveku-tirdzniecibu-un-piespedu-izraidisanas-proceduru/201>.

¹⁵¹ "Forced-Return Monitoring II" (FReM II)

- Introducing the concept of a victim of trafficking in human beings to understanding the different forms of human trafficking, the differences and the links between trafficking in human beings and smuggling of migrants;
- Key features to identify the most common types of a victim of trafficking in human beings; interviewing prospective victims/vulnerable persons - interviewing skills, key elements in dealing with victims of violence.¹⁵²

Coordination and cooperation amongst key actors

National Anti-Trafficking Coordinator in cooperation with relevant national stakeholders is working on improvement of the National Referral Mechanism to establish procedures for inter-institutional cooperation to provide better recognition of third-country nationals victims, efficient referral and coordinated approach when providing support, rehabilitation services and protection measures. Work is ongoing, and will continue in 2019.¹⁵³

Cooperation with third countries

Under the leadership of the Lithuanian Ministry of the Interior, in cooperation with the Latvian Ministry of the Interior and the Moldovan Ministry of the Interior, the implementation of the international project "Improving Moldova's capabilities in combating human trafficking"¹⁵⁴ was launched. The Latvian Ministry of the Interior provided a partnership in the project, particularly by supporting the implementation of project activities in two components: the National Coordinator for the Prevention of Trafficking in Human Beings carried out an evaluation of the Moldovan policy planning document for the prevention of trafficking in human beings and speaking with Moldovan experts on the methodology for developing synergies between partners in combating trafficking in human beings: the policy planning and organisational structures used to implement the policy, as well as ensured a discussion on the state of inter-institutional synergies between Moldova in the implementation of a national policy to combat trafficking in human beings. The Chief Inspector of the State Police's Division for Combating Trafficking in Human Beings in Training for officials of the Moldovan law enforcement authorities shared the experience, knowledge and good practice of Latvia in investigating cross-border trafficking cases and implementing international cooperation within the framework of joint investigation teams. Chief Inspector of Anti-Trafficking Unit of the State Police shared knowledge, experience and best practices of Latvia acquired from performing investigations of cross-border trafficking in human beings cases and cooperation with international colleagues in Joint Investigation Teams (JITs) during trainings for law enforcement agencies of Moldova (component IV).¹⁵⁵

¹⁵² Source: Ministry of the Interior

¹⁵³ Source: Ministry of the Interior

¹⁵⁴ Grant Agreement No.ICMPD/2018/MPF-240-003.

¹⁵⁵ The Results of the Prevention and Combating of Trafficking in Human Beings 2018.- Available at: http://www.cilvektirdznieciba.lv/uploads/files/info_ct_2018_preciz_07.02.pdf.

10. RETURN AND READMISSION

Voluntary return

In 2018, the number of return decisions issued to third-country nationals increased to 1278 (1029 in 2017)¹⁵⁶. They are mostly issued to nationals of Russia, Ukraine and Belarus. 1214 individuals have left Latvia voluntarily, most often they have been nationals of Russia, Ukraine, Belarus, Uzbekistan and Kazakhstan. 58 of these individuals have received support under an assisted voluntary return program.

Main national developments in the field of return, including return decisions, (assisted) voluntary return

In 2018, the International Organization for Migration, Riga Office (IOM) continued to implement the project "Providing Support for Voluntary Return and Reintegration in Latvia, 2016-2018"¹⁵⁷. In order to minimize irregular migration, IOM ensured the implementation of a sustainable voluntary return and reintegration management system and the implementation of the relevant policy in Latvia. In the project framework, voluntary return assistance was provided to 58 persons.

In 2018, the number of forcibly expelled persons decreased to 103 (272 in 2017¹⁵⁸). The largest number of forcibly expelled third-country nationals was from Vietnam.

Strengthening cooperation with third countries of origin and transit on return and readmission management

In 2018, the following steps were taken to implement EU and third country readmission agreements:

- harmonising and directing the draft implementation protocol of the Republic of Latvia and Georgia on the implementation of the EU-Georgia readmission agreement to the signature,
- harmonisation of the text of the draft Implementation Protocol of the Republic of Latvia and Montenegro on the implementation of the EU-Montenegro readmission agreement,
- co-ordination of the text of the draft Implementation Protocol between the Republic of Latvia and Ukraine on the implementation of the EU-Ukraine readmission agreement.

¹⁵⁶ Data source: Office of Citizenship and Migration Affairs.

¹⁵⁷ Providing voluntary return and reintegration assistance in Latvia, 2016.-2018.- Available at: <http://iom.lv/lv/projekts-p>.

¹⁵⁸ Source: State Border Guard.

By applying the EU-Russian Federation readmission agreement, two Latvian nationals were returned from the Russian Federation in 2018 and 145 third-country nationals were expelled from Latvia, in transit through the Russian Federation to a third country (Vietnam).

By applying the EU-Turkey readmission agreement, four third-country nationals were expelled from Latvia, and brought in transit through Turkey to a third country (Kazakhstan) in 2018.

When applying the EU-Ukraine readmission agreement, one third-country national was expelled from Latvia in 2018, and brought in transit through Ukraine to a third country (Moldova).

In mid-2018, the State Border Guard organized an official visit to the Socialist Republic of Vietnam, during which negotiations were started on the conclusion of the Latvia-Vietnam readmission agreement and its implementation protocol, as well as the conclusion of a bilateral agreement on combating irregular migration.

Annex 1. Introduction of Laws of the EU

During the reporting year, the requirements of EU legislation were continued to be implemented in Latvian legislation.

	Laws of the EU	National laws, in which the requirements of the EU have been introduced
1.	Directive 2016/801/EU ¹⁵⁹ of the European Parliament and of the Council of 11 May, 2016 on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purposes of research, study, apprenticeship, volunteering, exchange programs or educational projects and <i>au pair</i> .	<ul style="list-style-type: none"> • Law of 21 June 2018 "Amendments to the Immigration Law"¹⁶⁰; • Cabinet Regulations No. 491 of August 7, 2018 "Amendments to the Cabinet Regulations No. 225 "Regulations on the Amount of Financial Resources Required by Foreigners and Determination of Existence of Financial Resources"¹⁶¹; • Cabinet Regulations No. 492 of September 7, 2018 "Amendments to the Cabinet Regulations No. 564 "Regulations Regarding Residence Permits"¹⁶².

¹⁵⁹ Directive 2016/801/EU of the European Parliament and of the Council of 11 May, 2016 on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purposes of research, study, apprenticeship, volunteering, exchange programs or educational projects and *au pair*. - Official Journal L 132, 21.05.2016.

¹⁶⁰ Law "Amendments to the Immigration law". - *Latvijas Vēstnesis*, No. 132, 04.07.2018. - [came into force on 18.07.2018.]

¹⁶¹ 50 Cabinet Regulations No.225 of 25 April, 2017 "Regulations Regarding the Amount of Financial Means Necessary for a Foreigner and the Determination of the Existence of Financial Means". - *Latvijas Vēstnesis* No. 157, 18.05.2017. - [came into force on 19.05.2017.]

¹⁶² Cabinet Regulations No. 492 of September 7, 2018 "Amendments to the Cabinet Regulations No. 564 "Regulations Regarding Residence Permits". - *Latvijas Vēstnesis* No. 157, 13.09.2018.]

Annex 2. List of sources and literature

Sources

Latvian legal acts

- Law "Amendments to the Immigration Law":- Latvijas Vēstnesis, No. 132, 04.07.2018.- [Came into force on 18.07.2018]
- Cabinet Regulations No.564 of June 21, 2010 "Regulations Regarding Residence Permits". - Latvijas Vēstnesis, No 101, 29.06.2010. -[came into force on 01.07.2010.]
- Cabinet Regulations No.489 of July 26, 2016 "Internal Regulations of Asylum Seekers Accommodation Centre". Latvijas Vēstnesis, No 143, 27.07.2016.- [came into force on 28.07.2016.]
- Cabinet Regulations No.225 of April 25, 2017 "Regulations Regarding the Amount of Financial Means Necessary for a Foreigner and the Determination of the Existence of Financial Means ""- Latvijas Vēstnesis No. 157, 18.05.2017.- [came into force on 19.05.2017.]
- Cabinet Regulations No.44 of 23 January, 2018 "Provisions Regarding the Right to Reside in the Republic of Latvia for Members of Civil Servants of the North Atlantic Treaty Organization and the Armed Forces of the EU Member States, as well as Dependents and Other Persons Related to the Military Personnel of the North Atlantic Treaty Organization and the Armed Forces of EU Member States":- Latvijas Vēstnesis No. 18, 25.01.2018.- [came into force on 26.01.2018.]
- Cabinet Regulation No. 108 of February 20, 2018 108 "Specialties (professions) where Significant Shortage of Labour Force is to be Expected and where Foreigners may be Invited for Work in the Republic of Latvia":- Latvijas Vēstnesis, No.47, 06.03.2018.- [came into force on 07.03.2018]
- Cabinet Regulations No.331 of 12 June, 2018 "Amendments to the Cabinet Regulations No.272 of 25 June, 2002 "Regulations on Seasonal Works""- Latvijas Vēstnesis No. 118, 14.06.2018.- [came into force on 15.06.2018.]
- Cabinet Regulations No.331 of 27 June, 2018 "Amendments to the Cabinet Regulations No.272 of 26 June, 2016 "Regulations on Seasonal Works""- Latvijas Vēstnesis No. 236, 14.06.2018.- [came into force on 15.06.2018.]
- Cabinet Regulations No. 492 of September 7, 2018 "Amendments to the Cabinet Regulations No. 564 "Regulations Regarding Residence Permits""- Latvijas Vēstnesis No. 157, 13.09.2018.]
- Cabinet Regulations No. 566 of September 11, 2018 "Amendments to the Cabinet Regulations No. 564 "Regulations Regarding Residence Permits""- Latvijas Vēstnesis No. 182, 13.09.2018. [Came into force on 14.09.2018]

Cabinet Order No. 61 of 15 February, 2018 "On the Conceptual Report "Conceptual Report on the Immigration Policy""- Latvijas Vēstnesis No. 35, 19.02.2018. - [came into force on 15.02.2018.]

Cabinet Order No.145 of April 3, 2019 "Amendment to Cabinet of Ministers Order No. 61 of 15 February 2018 "On the Conceptual Report "Conceptual Report on the Immigration Policy"" Latvijas Vēstnesis No.68, 04.04.2019. [Came into force on 03.04.2019]

Cabinet Order No. 345 "Regarding implementation plan of the Guidelines on National Identity, Civil Society and Integration Policy for 2019.-2020.". - Latvijas Vēstnesis, No 143, 20.07.2018.

Legal acts of the European Union

Directive 2016/801/EU of the European Parliament and of the Council of 11 May, 2016 on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purposes of research, study, apprenticeship, volunteering, exchange programs or educational projects and auctions. - Official Journal L 132, 21.05.2016.

Regulation (EU) 2018/1806 of The European Parliament And of The Council of 14 November 2018 listing the third countries whose nationals must be in possession of visas when crossing the external borders and those whose nationals are exempt from that requirement.- Official Journal L 303/41, 28.11.2018.

Literature

2018.05.29. Representatives of Baltic Border Guard Bodies meet at a joint project opening meeting.- Available at: <http://www.rs.gov.lv/?id=1031&top=0&from=2018-5&rel=5605>.

An assessment has been carried out on the support measures provided for international protection persons + Infogramm.- Available:<http://www.patverums-dm.lv/lv/veikstizvertejums-par-sniegtajiem-atbalsta-pasakumiem-starptautiskas-aizsardzibas-personam--infografika/943>.

Annotation of the Cabinet of Ministers draft regulations "Specialties (professions) in which significant labour shortage is forecast and where foreigners can be invited to work in the Republic of Latvia".- Available at: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40425903>.

As long as there are still compatriots who want to work but are living abroad, we cannot talk about importing labour.- Available at: <http://www.la.lv/kamer-arzemes-irstradat-gribosi-tautiesi-nevar-runat-par-darbaspeka-ievesanu/>.

Cognitive materials prepared for discussion on migration.-Available at:<http://providus.lv/article/sagatavoti-izzinas-materiali-diskusijas-veicinasanai-par-migraciju>.

Declaration on the Planned Activities of the Cabinet of Ministers chaired by Arturs Krišjānis Kariņš.- Available at: https://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/kk-valdibas-deklaracija_red-gala.pdf.

- Development of responsible, diverse and high-quality journalism in Latvia's national and regional mass media, promoting the integration of third-country nationals in Latvia.- Available at:<https://www.rsu.lv/projekts/atbildigas-daudzveidigas-un-kvalitativas-zurnalistikas-attistiba-latvijas-nacionalajos-un>.
- Digital Study Material for Refugees and Asylum Seekers "Learning Latvian".- Available at: <http://maciunmacies.valoda.lv/>.
- Draft of the Law "Amendments to the Immigration Law".- Available at: <http://titania.saeima.lv/LIVS12/saeimalivs12.nsf/0/182E20C6AE48BA9CC2258258002402C0?OpenDocument#b>.
- Experts discuss how to improve inter-institutional cooperation in dealing with cases of trafficking people who are third-country nationals in Latvia.- Available at: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/eksperti-diskute-ka-uzlabot-starpinstitutiju-sadarbibu-cilveku-tirdzniecibas-gadjumu-kad-cilveku-tirdzniecibas-upuris-ir-treso-valstu-valstspiederigais-risinasana-latvija/210>.
- FICIL Foreign Investment Environment Index 2015-2018. - Available at: https://www.ficil.lv/wp-content/uploads/2019/01/FICIL-Sentiment-Index-2018-report_eng.pdf.
- Foreign workers in Latvia: The hospitality industry also hopes for incentives for employing foreigners. - Available at:https://www.delfi.lv/bizness/biznesa_vida/viesstradnieki-latvija-ari-viesmilibas-nozare-cer-uz-atvieglotumiem-arvalstnieku-nodarbinasanai.d?id=49681779.
- Fromane: Action must be taken to attract guest workers.- Available at: <http://www.db.lv/zinas/fromane-ir-jarikojas-lai-piesaistitu-viesstradniekus-482645>.
- Guidebook: Integration in the Workplace, 27.10.2018.- Available at: <http://providus.lv/article/rokasgramata-integracija-darba-vieta>.
- Guideline for asylum seekers in Latvia. - Available at: <https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/BRO%C5%A0%C5%AARAS/ENG%20Patveruma%20mekletaji%20makets%20WEB.pdf>.
- Guidelines "On ensuring representation of unaccompanied minors and asylum seekers and cooperation between the authorities involved".- Available at: http://www.bti.gov.lv/lat/barintiesas/metodiskie_ieteikumi_/?doc=5339&page=.
- Inter-sectoral Dialogue Platform.- Available at: <http://www.integration.lv/lv/starpsektorala-dialoga-platforma>.
- Investment and Development Agency of Latvia Incubator for creative industries, refugees from Afghanistan are advised on business opportunities in Latvia.- Available at: http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=10555%3ALIAA-Radoso-industriju-inkubatora-beglus-no-Afganistanas-konsulte-par-uznemejdarbibas-iespejam-Latvija&catid=14%3AJaunumi&Itemid=186&lang=lv.
- Latvian Language Agency. Inventory of reading texts and tasks. Part 2.- Available at: <https://valoda.lv/lasisanas-tekstu-un-uzdevumu-krajums-2-dala/>.

Latvian lessons for newcomers mentors.- Available at: <https://valoda.lv/latviesu-valodas-nodarbibas-jauniebrauceju-mentoriem/>.

Measures taken in the framework of the project "Support measures for the reception and accommodation of persons in need of international protection in Latvia".- Available at: https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/images/ads/projekts_%C4%81r%C4%93j%C4%81%20publ.jpg.

MoFA: The UN Declaration on Migration is not legally binding, countries will commit to seek global solutions.- Available at: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/am-ano-migracijas-deklaracija-nav-juridiski-saistosa-valstis-apnemsies-meklet-globalus-risinajumus.a301756/>.

More than 6,000 foreigners are legally employed in Latvia.-Available: <http://www.la.lv/durvis-viesstradniekiem-puspavertas>.

Openness is a value. News, June 2018.- Available at: http://www.sif.gov.lv/images/files/ESF/ESF-integracija/Sabiedribas_informesana/Atvertiba_vertiba_newsletter_06-2018.pdf.

Providing voluntary return and reintegration assistance in Latvia, 2016.-2018.- Available at: <http://iom.lv/lv/projekts-p>.

RACCOMBAT: Prevention and combating racism and xenophobia by developing the social skills of other states nationals.- Available: <http://providus.lv/article/raccombat-rasisma-un-ksenofobijas-noversana-un-apkarosana-attistot-citu-valstusonun-socialas-prasmes>.

Refugees from Syria get acquainted with the activities of Latvian companies..- Available at: http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=10554%3ATris-begli-no-Sirijas-iepazistas-ar-Latvijas-uznemumu-darbibu&catid=14%3AJa-unumi&Itemid=186&lang=lv.

Research summary: Activities in support of the social integration of new arrivals in Latvia.- Available at: <http://providus.lv/article/petniecisks-apkopojums-jauniebrauceju-socialas-integracijas-atbalsta-aktivitates-latvija>.

Saeima invites the Government not to join the UN Migration Pact.- Available at: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/saeima-aicina-valdibu-nepievienoties-ano-migracijas-paktam.a302030/>.

Should we allow foreigners studying in Latvia to work full-time. Linda Balode. LV portal.- Available at: <https://lvportals.lv/norises/302798-vai-atlaut-latvija-studejosiem-arzemniekiem-stradat-pilnas-slodzes-darbu-2019>.

The Ministry of Foreign Affairs and the Higher Education Export Association sign a Memorandum of Cooperation.- Available at: <https://www.mfa.gov.lv/aktualitates/zinas/60218-arlietu-ministrija-un-augstakas-izglibas-eksporta-apvieniba-paraksta-sadarbibas-memorandu>.

The project is co-financed by the Riga City Council Education, Culture and Sports Department within the framework of the Society Integration Program. Source: <https://www.facebook.com/esbijubeglukurpes/>.

- The Results of the Prevention and Combating of Trafficking in Human Beings 2018.- Available at: http://www.cilvektirdznieciba.lv/uploads/files/info_ct_2018_preciz_07.02.pdf.
- The role of immigration in the provision of labour in Latvia.- Available at: http://www.saeima.lv/petijumi/Imigracijas_loma_darbaspeka_nodrosinajums_Latvija-2018_aprilis.pdf.
- The staff of the Ombudsman's Office take part in training on human trafficking and the forced return procedure.- Available at: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/tiesibsarga-biroja-darbinieki-piedalas-macibas-par-cilveku-tirdzniecibu-un-piespedu-izraidisanas-proceduru/201>.
- The UN Migration Pact - What does it mean for Latvia?.-Available at: <http://providus.lv/article/ano-migracijas-pakts-ko-tas-nozime-latvijai>.
- Training on human trafficking and the practice of imposing penalties will take place in Riga.- Available at: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/riga-notiks-macibas-par-cilveku-tirdzniecibas-lietu-izmeklesanu-un-sodu-noteikšanas-praksi/187>.
- UN Ambassador: The Saeima did not give a mandate to join the Migration Pact.- Available at: <https://www.diena.lv/raksts/latvija/zinas/vestnieks-ano-saeima-nedeva-mandatu-iestaties-pret-migracijas-kompaktu-14211207>.
- Vejonis: By rejecting the accession to the UN Migration Pact, Latvia chose to be non-modern.- Available at: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/vejonis-noraidot-pievienosanos-ano-migracijas-paktam-latvija-izvelejas-but-nemoderna.a303473/>.
- Work on a single inter-institutional cooperation mechanism in the Baltic Sea Region has been launched.- Available at: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/uzsakts-darbs-pie-vienota-starpinstituciju-sadarbibas-mehanisma-baltijas-juras-regiona-izstrades/215>.
- You can get acquainted with the summary text here: http://providus.lv/article_files/3453/original/Mapping_Social_Orientation_LV_LATVISKI_26.03..pdf?1522063966.